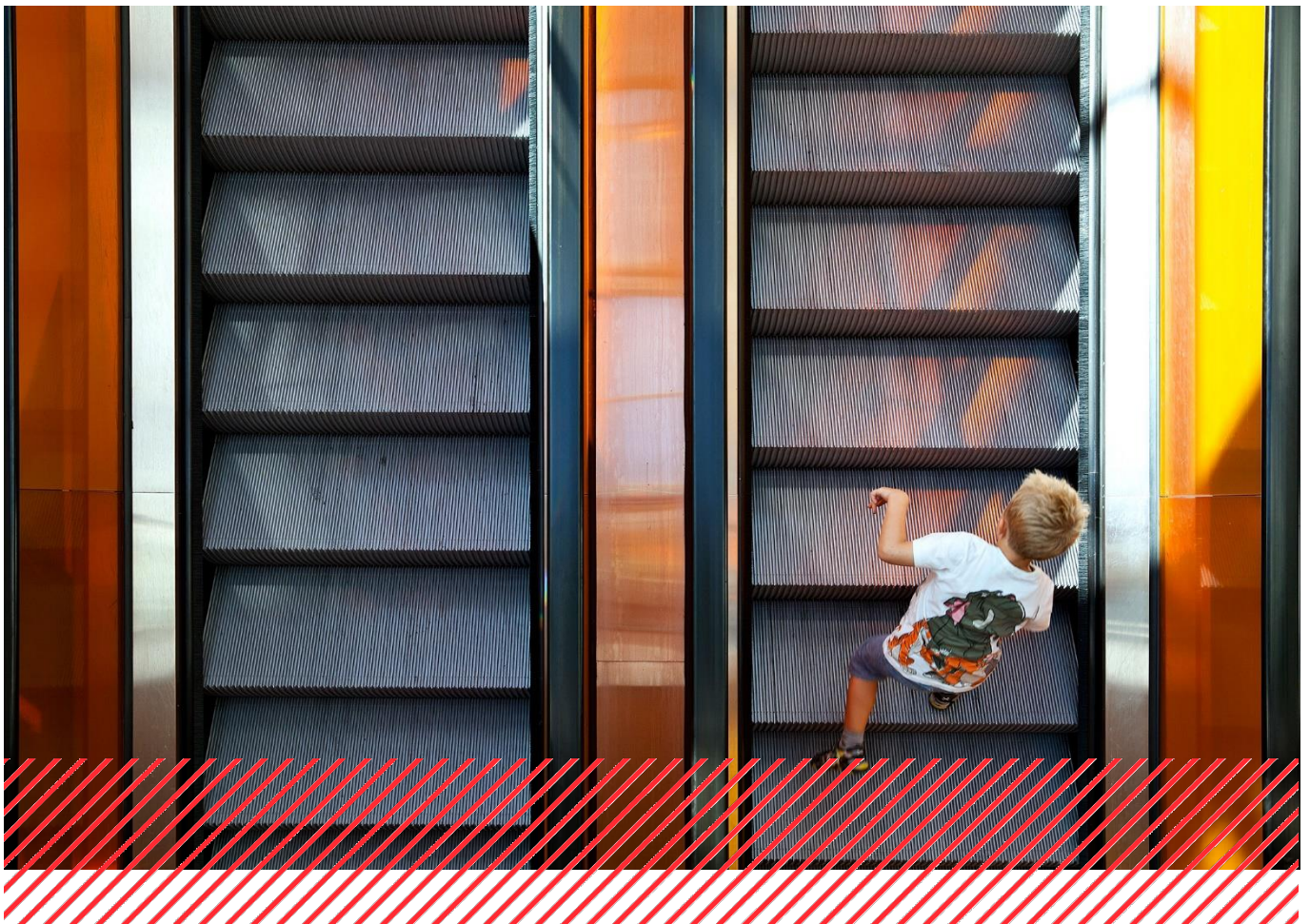

Kontinuitet i anbringelser

Slutrapport fra evalueringen af regler om kontinuitet i Barnets Reform

Signe Frederiksen & Anne-Dorthe Hestbæk

*Kontinuitet i anbringelser – Slutrapport fra evalueringen af regler om
kontinuitet i Barnets Reform*

© VIVE og forfatterne, 2021

e-ISBN: 978-87-7119-875-1

Forsidefoto: Sine Fiig/VIVE

Projekt: 100056

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Følgegruppe:

Lene Jørgensen (konsulent, FBU – Forældrelandsforeningen)
Michael Vinther Hansen (souschef, Børn og unge, Lolland Kommune)
Mette Grostøl (konsulent, Dansk Socialrådgiverforening)
Susse Kolster (konsulent, KL)

Forord

Denne slutrapport er tredje og sidste afrapportering på et 10-årigt projekt om kontinuitet i anbringelse. Folketinget vedtog i 2009 som et led i Barnets Reform nye kontinuitetsregler. Formålet med lovændringerne var at skabe større kontinuitet og stabilitet for anbragte børn og unge ved at understøtte kommunernes mulighed for at sikre, at anbragte børn og unge vil opleve færre genanbringelser, færre skift og færre flytninger.

Baggrunden er, at en del børn og unge, som ofte kommer fra turbulente vilkår, fortsat oplever brud og ustabilitet i anbringelsesforløbet. Det begrænser børnene og de unges mulighed for at etablere nære og kontinuerte relationer og for at have et stabilt skoleforløb. Forskningen viser, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, klarer sig markant dårligere end andre børn og unge på de fleste områder. Langvarige, nære relationer til voksne og venner samt stabilitet i indsatsen kan understøtte børnene og de unges trivsel og udvikling.

Evalueringen har fokus på at undersøge virkningen over en periode på 10 år af tre specifikke regler fra Barnets Reform. Det er *forlænget genbehandlingsfrist*, hvor børn og unge-udvalget for børn i alderen 0-1 år kan beslutte, at en afgørelse om anbringelse ikke skal til fornyet behandling i op til 3 år. Det er *videreført anbringelse*, hvor et barn, der har været anbragt længe og knyttet sig meget til anbringelsesstedet, kan besluttes anbragt resten af opvæksten. Og det er endelig kravet om *fastsættelse af en hjemgivelsesperiode* ved alle hjemgivelser med det formål at forberede hjemgivelsen. Vi evaluerer også udbredelsen af reglerne, dvs. hvor mange børn og unge der har været genstand for en beslutning på baggrund af kontinuitetsreglerne samt kommunernes anvendelse af reglerne.

I delrapport I og delrapport II satte vi fokus på reglernes udbredelse og anvendelse i kommunerne; på sagsbehandlernes oplevelse af at bruge disse regler i praksis; samt på, hvordan forældre og sagsbehandlere i kommunerne oplever samarbejdet i de svære anbringelsessager. I denne slutrapport undersøger vi, hvorvidt reglerne ser ud til at have haft den ønskede virkning, dvs. skabt øget kontinuitet og stabilitet for de anbragte børn og unge, og om de har ført til bedre trivsel.

Vi takker Kresta Munkholt Sørensen, lektor på Københavns Professionshøjskole, som har været reviewer på første udkast til rapport og har bidraget med værdifulde kommentarer hertil. Vi takker også medlemmerne af følgegruppen for gode og nyttige kommentarer.

Rapporten er udarbejdet af forsker Signe Frederiksen og seniorforsker Anne-Dorthe Hestbæk. Undersøgelsen er iværksat og finansieret af Socialstyrelsen.

Carsten Strømbæk Pedersen

Forsknings- og analysechef for VIVE Børn og Uddannelse

2021

Indhold

Sammenfatning og perspektivering	5
Baggrund for kontinuitetsreglerne	5
Evalueringens formål	5
Resultater	6
Perspektiver for kontinuitetsreglernes anvendelse og virkning	11
1 Indledning – baggrund og formål.....	14
1.1 Baggrund	14
1.2 Formål med evalueringen af kontinuitetsreglerne	15
1.3 Forskellige forståelser af kontinuitet i anbringelsen.....	15
1.4 Evalueringsdesign.....	17
2 Hovedresultater fra delrapport I og II.....	24
2.1 Delrapport I: Kontinuitet i anbringelser. Evaluering af lovændringer under Barnets Reform.....	24
2.2 Delrapport II: Kontinuitet i anbringelser. Når forældre og forvaltning mødes	26
3 Virkning af forlænget genbehandlingsfrist for sager med 0-1-årige	30
3.1 Få og små forskelle i problemtungde i sager med forlænget genbehandlingsfrist.....	31
3.2 Stabilitet i sager med forlænget genbehandlingsfrist.....	32
3.3 Trivsel i sager med forlænget genbehandlingsfrist.....	34
4 Virkningen af videreført anbringelse uden tidsbegrænsning	36
4.1 Problemtungden i sager med videreført anbringelse stort set ens på tværs af målgrupper	37
4.2 Stabilitet i sager med videreført anbringelse	38
4.3 Trivsel i sager med videreført anbringelse	39
5 Virkningen af fastsættelse af hjemgivelsesperiode	41
5.1 Problemtungde i sager med hjemgivelsesperiode er stort set ens	42
5.2 Stabilitet i sager med hjemgivelsesperiode	43
5.3 Trivsel i sager med hjemgivelsesperiode	44
Litteratur.....	46
Bilag 1 Bortfaldsanalyse	48
Bilag 2 Propensity Score Matching	51
Bilag 3 Spørgeskema til omsorgspersoner	55
Bilag 4 Spørgeskema til 15-årige unge	65

Sammenfatning og perspektivering

Folketinget vedtog i 2009 som led i Barnets Reform nye regler med det formål at skabe større kontinuitet og stabilitet for anbragte børn og unge. Det lovmæssige middel hertil var regler, der understøtter kommunernes mulighed for at sikre, at anbragte børn og unge vil opleve færre genanbringelser, færre skift og færre flytninger (Social- og Indenrigsministeriet, 2009).

Baggrund for kontinuitetsreglerne

Baggrunden for at etablere særlige regler om kontinuitet er, at mange af de børn og unge, der anbringes, ofte kommer fra turbulente levevilkår i hjemmet. Og en del af dem fortsætter i anbringelsesforløb præget af brud og uplanlagte skift. Det kan være hjemgivelse efterfulgt af en ny anbringelse – måske endda efterfulgt af endnu en hjemgivelse og genanbringelse. Det kan være skift i anbringelsessted, fordi barnet ikke trives, eller fordi anbringelsesstedet ikke er egnet til at håndtere barnets udfordringer. Det kan være, at anbringelsesstedet lukker ned. Det kan være planlagte og uplanlagte skoleskift m.m.

Disse brud begrænser børnene og de unges mulighed for at have et kontinuerligt forløb, hvor de kan etablere nære og stabile voksenkontakter. Og det begrænser mulighederne for at indgå i langvarige venskaber og netværk og for stabile skoleforløb. Forskningen viser, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, klarer sig markant dårligere end jævnaldrende på langt de fleste parametre, når man måler trivsel og levevilkår. Langvarige relationer til voksne og venner og stabilitet i indsatsen kan understøtte børn og unges trivsel og udvikling, bl.a. gennem at arbejde med børns tilknytning og med at styrke deres muligheder for en opvækst med nogenlunde samme muligheder som alle andre børn og unge. Derfor ønskede lovgiver, at:

... skabe bedre kontinuitet og stabilitet for anbragte børn og unge. De nye bestemmelser skal understøtte kommunernes mulighed for at sikre, at de anbragte børn og unge kommer til at opleve færre genanbringelser, skift, flytninger og brud i deres tilværelse.¹

Evalueringens formål

I denne 10-årige evaluering af kontinuitetsreglerne er formålet at belyse to hovedproblemstillinger:

1. I hvilken udstrækning reglerne er blevet anvendt, og hvordan kommunerne har anvendt kontinuitetsreglerne i praksis
2. Hvilken virkning kontinuitetsreglerne har haft på trivsel og stabilitet for de børn og unge, i hvis sager reglerne har været anvendt.

De tre specifikke regler i Barnets Reform, hvis virkning, udbredelse og anvendelse evalueringen drejer sig om, er følgende:

Forlænget genbehandlingsfrist, hvor kommunens børn og unge-udvalg i særlige tilfælde kan beslutte at anbringe 0-1-årige børn i op til 3 år uden krav om fornyet genbehandling af sagen (§ 62, stk. 5) (Social- og Indenrigsministeriet, 2009).

¹ Fra formålsbestemmelsen for lovændringen, citeret fra den daværende Servicestyrelses (nu Socialstyrelsen) udbudsmateriale for evalueringsopgaven fra januar 2010 (Socialstyrelsen, 2010).

Videreført anbringelse, hvor kommunens børn og unge-udvalg kan beslutte at videreføre en anbringelse uden tidsbegrænsning, hvis et barn eller en ung er blevet særligt knyttet til anbringelsesstedet og har været anbragt i over 3 år (§ 68a) (Social- og Indenrigsministeriet, 2009).

Fastsættelse af hjemgivelsesperiode, hvor kommunalbestyrelsen har fået pligt til for ethvert anbringelsesforløb at fastsætte en hjemgivelsesperiode på op til 6 måneder, når et barn eller en ung hjemgives (§ 68, stk. 4) (Social- og Indenrigsministeriet, 2009).

Resultater

Resultaterne af undersøgelsens delopgaver er afrapporteret i to delrapporter og den foreliggende slutrapport:

- Identifikation af målgrupperne i evalueringen med henblik på senere måling af virkning samt den første delanalyse af anvendelsen af kontinuitetsreglerne, og hvordan de har været implementeret i kommunerne, indgår i delrapport I: *Kontinuitet i anbringelser: Evaluering af lovændringer under barnets reform* (Baviskar, S. et al., 2016).
- Den anden del af analysen af kontinuitetsreglernes anvendelse og udbredelse i kommunerne er i delrapport II: *Kontinuitet i anbringelser. Når forældre og forvaltning mødes* (Karmsteen et al., 2018).
- Endelig er sandsynliggørelsen af virkninger af kontinuitetsreglerne på børnene og de unges trivsel og udvikling i fokus i den foreliggende slutrapport: *Kontinuitet i anbringelser. Slutrapport fra evalueringen af regler om kontinuitet i Barnets Reform*.

I det følgende sammenfatter vi resultaterne fra hele evalueringen. Først hovedresultater fra delrapport I og II om kommunernes anvendelse af reglerne; hvor udbredt brugen af reglerne har været, og hvordan målgrupperne for måling af virkningen indledningsvist blev konstrueret.

Efterfølgende samler vi op på hovedresultater fra denne tredje og sidste rapport med fokus på reglernes virkning på stabilitet for og trivsel hos børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. I det oprindelige udbud var der ønsket en undersøgelse af effekten for de berørte børn og unge. Det viste sig senere i evalueringsforløbet, at kontinuitetsreglerne blev brugt så forholdsvis sjældent, at der ikke var tilstrækkeligt med konkrete sager til at gennemføre et kvasi-eksperimentelt studie med høj statistisk kvalitet. Derfor blev evalueringen re-designet, så der blev gennemført en sammenlignende undersøgelse, der kan bidrage til at sandsynliggøre virkningen af reglerne (se mere om undersøgelsesdesign i afsnit 1.4). Afslutningsvis perspektiveres evalueringens resultater.

Resultater om kommunernes implementering og anvendelse af reglerne

Implementeringen af kontinuitetsreglerne bliver afdækket gennem interview med socialrådgivere og med forældre, hvis barn har været genstand for bl.a. kontinuitetsreglerne. Undersøgelsen tyder på, at det ikke altid er let for socialrådgiverne at vurdere, om det er bedst for barnet, at kontinuitetsreglerne anvendes eller ej. På den ene side er der fordele ved kontinuitetsreglerne, herunder at de kan skabe ro, kontinuitet og tryghed for de anbragte børn og unge. På den anden side finder socialrådgiverne, at opretholdelsen af et godt forældresamarbejde er et vigtigt hensyn at tage, hvilket kan gøre dem tilbageholdende med at anvende lovreglerne, som kan virke konfliktoptrappende. Nogle oplever således et modsætningsforhold mellem anvendelsen af lovreglerne og "det gode forældresamarbejde".

I anvendelsen af reglerne oplever flere socialrådgivere desuden en faglig usikkerhed og en mangel på faglig støtte og ledelsesmæssig opbakning i anvendelsen. Rådgiverne er fx usikre på, hvilke krav der stilles til udredning og dokumentation af forholdene, og hvornår der er tilstrækkeligt grundlag for at anvende lovreglerne i overensstemmelse med lovens intentioner. Der er desuden en gensidig påvirkningsproces mellem børn og unge-udvalget og myndighedsafdelingen. Hvis børn og unge-udvalgets afgørelse ikke støtter brug af reglerne i en konkret sag, får det betydning for, hvilke sager socialrådgiverne efterfølgende forventer at kunne få igennem i børn og unge-udvalget. Det kan igen påvirke, hvordan de prioriterer i forhold til at tage reglerne i brug. Disse forhold bidrager til en tilbageholdende indstilling til at anvende kontinuitetsreglerne. På den baggrund konkluderer vi i delrapport I, at der antageligt er sager, hvor reglerne set fra et børneperspektiv kunne være blevet taget i anvendelse, men ikke er blevet det. Undersøgelsen peger derfor på, at der kan være behov for at udvikle generelle retningslinjer, som både forvaltning og børn og unge-udvalg kan tage udgangspunkt i.

Endelig føler forældrene i disse sager sig i høj grad overset og efterlyser i deres interview mere klar og ærlig kommunikation om det langsigtede perspektiv, så forældrene fx ved, at der er en risiko for, at deres barn aldrig vil blive hjemgivet. Desuden fortæller nogle forældre, at de føler sig magtesløse, fordi deres barn er blevet anbragt tidligt i livet, og de derfor aldrig har haft mulighed for at opbygge en tilknytning til deres barn og vise deres potentiale som forældre.

Reglen om anbringelse af børn under 1 år i op til 3 år uden krav om genbehandling anvendes i praksis i komplekse sager, hvor forvaltningen vurderer, at forældrene har udpræget svag forældre-evne, og hvor der er en kompliceret familiehistorik. Derudover kan et meget konfliktfyldt samarbejde mellem kommunen og forældrene bidrage til brug af reglen for at skabe kontinuitet og stabilitet for barnet i de første leveår. Nogle socialrådgivere problematiserer det langsigtede perspektiv i en videreført anbringelse, idet der kan opstå nye behov, når barnet bliver ældre, som kan være svære at håndtere for den plejefamilie, hvor barnet har været i mange år. Desuden mener flere rådgivere, at reglen om videreført anbringelse ikke altid giver mening i den praktiske virkelighed. Socialrådgiveren skal fortsat træffe beslutning om samvær mellem forældre og barn, efter at en videreført anbringelse er trådt i kraft. Det kan skabe usikkerhed for barnet og kan derfor virke kontraproduktivt i forhold til det overordnede formål om kontinuitet.

Resultater om udbredelse af kontinuitetsreglernes brug

I delrapport II undersøger vi udbredelsen af kontinuitetsreglerne. Reglerne om anbringelse af børn under 1 år i op til 3 år uden krav om genbehandling og videreført anbringelse bruges i et relativt begrænset omfang i hele måleperioden. Det har udelukkende været muligt at måle udbredelsen af kontinuitetsreglerne i perioden 2009-2015 på grund af ændringer i kommunernes indrapportering af data til Danmarks Statistik, jf. afsnit 1.4.1.

Under halvdelen af landets kommuner har benyttet reglerne om forlænget genbehandlingsfrist eller videreført anbringelse én eller nogle få gange:

- Reglen om forlænget genbehandlingsfrist havde ved udgangen af 2015 været anvendt i 39 kommuner i alt 62 gange (dvs. i ca. 40 pct. af kommunerne)
- Reglen om videreført anbringelse havde ved udgangen af 2015 været anvendt i 45 kommuner i alt 109 gange (dvs. i lidt under halvdelen af kommunerne).

Vores analyser viser ikke noget systematisk mønster i, hvilke kommuner der har brugt reglen med hensyn til geografi, kommunens størrelse, eller om det er en land- eller bykommune. Reglen om fastsættelse af en hjemgivelsesperiode skal ske ved alle hjemgivelser og registreres derfor ikke.

Resultater om identifikation af målgrupper

I delrapport I lægger vi grundstenene for den senere analyse af kontinuitetsreglernes virkning. Det sker ved at identificere de målgrupper, som analyserne i denne slutrapport bygger på. Målgrupperne er vist i tabel 1 og yderligere beskrevet i afsnit 1.4.2.

Tabel 1 Beskrivelse af primær målgruppe, sammenligningsgruppe og sekundær målgruppe for hver af de tre lovregler

1: Lovregel om børn anbragt i op til 3 år uden krav om genbehandling (3-års-reglen for 0-1-årige):
Primær målgruppe: 0-1-årige børn, for hvem der træffes afgørelse om anbringelse i op til 3 år uden krav om genbehandling af sagen (§ 62, stk. 5) i perioden 2010-2012.
Sammenligningsgruppe: Anbragte børn i alderen 0-1 år anbragt uden samtykke, og hvor anbringelsessagen genbehandles i perioden 2006-2008.
Sekundær målgruppe: 0-1-årige børn, som opfylder betingelserne for brug af lovreglen, men hvor lovreglen ikke anvendes i perioden 2010-2012.
2: Lovregel om videreførelse af anbringelse på grund af stærk tilknytning til anbringelsesstedet:
Primær målgruppe: Anbragte børn, der har været anbragt i mindst 3 år, og hvor de kommunale myndigheder (børn og unge-udvalget) har truffet afgørelse om at videreføre anbringelsen uden tidsbegrænsning ud fra en vurdering af barnets tilknytning til anbringelsesstedet (§ 68a, stk. 1) i perioden 2010-2012.
Sammenligningsgruppen: Børn og unge, der har været anbragt i mere end 3 år i perioden 2006-2008 (dvs. inden lovens ikrafttræden).
Sekundær målgruppe: Anbragte børn, der har været anbragt i mindst 3 år, og som opfylder betingelserne for brug af lovreglen, men hvor lovreglen ikke anvendes i perioden 2010-2012.
3: Lovregel om hjemgivelse med hjemgivelsesperiode:
Primær målgruppe: 0-17-årige anbragte børn, der hjemgives fra en anbringelse på baggrund af forældremyndighedsindehaverens begæring, og hvor kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om hjemgivelsesperiode på op til 6 måneder (§ 68, stk. 4) i perioden 2010-2012.
Sammenligningsgruppe: Børn og unge, for hvem der er truffet afgørelser om hjemgivelse i perioden 2006-2008 på baggrund af forældremyndighedsindehaverens begæring, hvorefter barnet kunne hjemgives med meget kort varsel.
Sekundær målgruppe: Der findes ingen sekundær gruppe for lovreglen vedrørende en hjemgivelsesperiode. I princippet skal der træffes afgørelse om en hjemgivelsesperiode ved <i>alle</i> sager om hjemgivelse af anbragte børn og unge, og det er derfor ikke muligt at identificere en sekundær målgruppe bestående af anbragte, der ikke har fået indsatsen/ikke har haft fastsat en hjemgivelsesperiode.

Identifikation af målgrupperne er udførligt beskrevet i delrapport I (Baviskar et al., 2016).

Resultater i slutrapporten om virkning

I den foreliggende slutrapport er analyserne af kontinuitetsreglernes virkning opdelt regel for regel og tager udgangspunkt i de identificerede målgrupper, jf. tabel 1. Analyserne af kontinuitet i anbringelsesforløb er belyst ved hjælp af registerdata. Som supplement har vi ved hjælp af spørgeskemaer undersøgt børnenes trivsel og relationer. Spørgeskemaet er for det første besvaret af 15-årige, som er udvalgt til en af de tre målgrupper (den primære målgruppe med indsats, sammenligningsgruppen fra før reglerne blev indført, samt den sekundære målgruppe uden indsats). For det andet af omsorgsgivere (plejeforældre, kontaktpædagoger eller forældre, hvis barnet er hjemgivet) til 6- og 11-årige, som er i en af målgrupperne, jf. tabel 1.

Overordnet kan vi konstatere, at det er vanskeligt at finde tydelig dokumentation for, at kontinuitetsreglerne bidrager til større stabilitet og trivsel i de berørte børns anbringelsesforløb. Der er nogle få forskelle i indsatsbørnenes favør, som indikerer, at børn, der har været genstand for kontinuitetsreglerne, har større stabilitet i forløbet og trives bedre. Omvendt kan vores data heller ikke dokumentere, at reglerne ikke virker. At der er så relativt få signifikante resultater, skyldes formentlig, at

der er så få børn at måle på. Det betyder, at betingelserne for at undersøge virkningen af kontinuitetsreglerne med stor robusthed i resultaterne ikke er til stede. Vi har således ikke grundlag for at udtale os håndfast om, i hvilken udstrækning kontinuitetsreglerne entydigt sikrer høj stabilitet og god trivsel hos de berørte børn og unge.

Når evalueringsresultaterne dels peger på, at reglerne er anvendt i forholdsvis få sager, dels peger på, at der er en række barrierer for brugen af reglerne ude i familieafdelingerne, er det samtidig en indikation på, hvor vanskeligt det er systematisk at skabe større kontinuitet i anbragte børns liv. Det er ikke alene et spørgsmål om nye regelsæt. Det er også nødvendigt at overveje, hvordan man skal klæde kommunernes fagpersoner på til at håndtere disse sager, således at reglerne faktisk kommer tilstrækkeligt i spil i kommunerne, og hvordan man skaber en faglig kultur, hvor det er legitimt at anvende reglerne. Og selv når det sker, er det udfordrende at forbedre anbragte børns trivsel. Der skal formentlig mere og andet end kontinuitet til, fx passende behandling og skolegang.

Resultater om stabilitet og trivsel ved forlænget genbehandlingsfrist

Reglen om at give børn og unge-udvalget mulighed for at anbringe 0-1-årige børn i op til 3 år, uden at forældrene kan stille krav om genbehandling af afgørelsen, er udtryk for et ønske om at skabe stabile forhold for børn, som anbringes tidligt i livet, hvor hjernen er utrolig plastisk og følsom over for påvirkninger. Herved kan små børn, der anbringes, sikres mere stabile og trygge rammer, så barnets kognitive, sociale og adfærdsmæssige kompetencer udvikles bedst muligt.

Reglen om forlænget genbehandlingsfrist trådte i kraft medio 2009 og var meget lidt brugt i perioden 2010-2012, hvor vores primærgruppe til analysen af reglernes virkning blev dannet. Kun få børn blev i disse 3 år anbragt med brug af denne regel. I langt de fleste anbringelsessager med 0-1-årige blev reglen ikke brugt. I analysen indgår derfor dels 35 børn, hvor reglen har været taget i brug (primærgruppen), dels 129 børn i alderen 0-1 år, hvor anbringelsessagen blev genbehandlet i perioden 2006-2008 – altså perioden før Barnets Reform (vores sammenligningsgruppe). Endelig indgår der 135 0-1-årige børn, som opfylder betingelserne for brug af reglen om forlænget genbehandling, men hvor reglen ikke har været anvendt (sekundærgruppen; læs mere om de tre grupper i afsnit 1.4.2). Resultaterne viser, at forældre til børn, der anbringes i 0-1-årsalderen, er yderst marginaliserede. Det gælder både forældre til børn, som anbringes på baggrund af reglen om forlænget genbehandlingsfrist, og forældre til børn i sammenligningsgruppen og sekundærgruppen. Der skal altså være en betydelig problemtynge i familien, før kommunerne vælger at anbringe helt små børn.² Derudover viser analysen, at der ikke er signifikant forskel mellem de tre målgrupper i forhold til stabilitet, når vi måler ved 6-årsalderen:

- 14-17 pct. af børnene i de tre grupper er blevet hjemgivet
- 16-22 pct. af børnene har skiftet anbringelsessted med den primære begrundelse, at formålet med anbringelsen på det tidligere anbringelsessted var opnået.

Trivselsmæssigt har børnene i alle tre målgrupper vanskeligheder både helbredsmæssigt, følelsesmæssigt og socialt. Kun i forhold til relationen mellem omsorgsgiver og barn viser der sig en interessant forskel. Relationen mellem barnet og barnets omsorgsgivere er *bedre*, når reglerne har været anvendt. Dette kan, på trods af at stabiliteten i forløbet er lige stor hos de tre grupper, pege i retning af en hypotese om, at genbehandlingsreglen er med til at skabe fundamentet for en højere grad af ro på anbringelsesstederne til at arbejde med tilknytning og relationen til barnet.

² Danmark er i øvrigt det land i Norden, der anbringer færrest spædbørn. Et komparativt studie af Danmark, Finland, Norge og Sverige viser, at Danmark gennem de seneste 10 år har anbragt ca. halvt så stor en andel 0-årige som Norge (Hestbæk, Höjer, Pösö, & Skivenes, 2020).

Resultater om stabilitet og trivsel ved videreført anbringelse

Også reglen om videreført anbringelse var i perioden 2010-2012 meget lidt brugt, og kun relativt få børn er blevet anbragt på baggrund af reglen. Det betyder, at der er tilsvarende få børn, som kan indgå i evalueringen, hvilket mindsker robustheden af resultaterne. For denne regel indgår 52 børn og unge, der har været genstand for en beslutning om videreført anbringelse (primærgruppen); 104 børn og unge, der har været anbragt i mere end 3 år i perioden 2006-2008 (sammenligningsgruppen), og 114 børn, der har været anbragt i mindst 3 år, og som opfylder betingelserne for brug af lovreglen, men hvor lovreglen ikke anvendes i perioden 2010-2012 (sekundærgruppen).

Resultaterne af analysen viser, at forældrene til børn i de tre målgrupper for videreført anbringelse i store træk ligner hinanden. Der er kun ganske få forskelle, når vi ser på forældrenes karakteristika forud for barnets anbringelse. Mødre til de børn, for hvem der er taget beslutning om videreført anbringelse (primærgruppen), ser ud til at være en anelse mere ressourcestærke, idet relativt flere har en uddannelse ud over grundskolen, og relativt flere mødre til børn i primærgruppen var samlevende med faren til barnet ved fødslen. Til gengæld er fædre til børn i primærgruppen ældre, og en større andel havde en psykisk sygdom. Desuden er børnene ældre ved første anbringelse.

Analysen viser, at når vi måler ved 11-årsalderen, adskiller børn i videreført anbringelse (primærgruppen) sig ikke relativt til de to sammenligningsgrupper i forhold til indikatorer på stabilitet (antal anbringelser alt i alt, andel der er blevet hjemgivet og genanbragt, skift i anbringelsessted eller skoleskift samt antal skoleskift). Trivselsmæssigt ser vi ikke nogen forskelle mellem primærgruppen og de to sammenligningsgrupper.

Resultater om stabilitet og trivsel ved fastsættelse af hjemgivelsesperiode

Formålet med en hjemgivelsesperiode er, at anbragte børn og unge sikres en mindre turbulent overgang fra anbringelse til at bo hjemme (igen) og dermed også sikres en bedre integration i lokalmiljøet ved hjemgivelse. Reglen forpligter kommunalbestyrelsen på at træffe afgørelse forud for hjemgivelsen om fastsættelse af en hjemgivelsesperiode på op til 6 måneder. Perioden skal bruges til at forberede hjemgivelsen, men i praksis også til, at kommunen kan afgøre, om det faktisk er til barnets bedste at komme hjem, eller hvorvidt der er grundlag og behov for fortsat at anbringe barnet, evt. uden samtykke. Bestemmelsen omfatter alle hjemgivelser – kun i særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der ikke skal være en hjemgivelsesperiode. For eksempel hvis hjemgivelsen sker lige op til skolestart, eller at det var forudsagt, at anbringelsen skulle være kortvarig, fx ved forældres hospitalsophold.

Der kan være flere årsager til, at børn og unge hjemgives. De børn, som er med i denne analyse, er i primærgruppen 138 børn, som hjemgives på forældrenes begæring i perioden 2010-2012, og hvor der ikke er belæg for anbringelse uden samtykke. Sammenligningsgruppen består af 108 børn, der hjemgives på forældrenes begæring i perioden 2006-2008 før Barnets Reform, og hvor der ikke er belæg for anbringelse uden samtykke. Fordi den ny regel om hjemgivelsesperiode i udgangspunkt gælder alle hjemgivelser, er det ikke muligt at danne en sekundær målgruppe bestående af personer, som kunne have, men ikke har fået, indsatsen.

Resultaterne viser, at forældre i primærgruppen, jf. tabel 1, dvs. forældre til børn, der bliver hjemgivet, *efter* at reglen om hjemgivelsesperiode trådte i kraft, på nogle punkter adskiller sig fra forældre i sammenligningsgruppen, der fik deres barn hjemgivet, *før* reglen trådte i kraft. Forældre til børn i primærgruppen har færre ressourcer end forældre i sammenligningsgruppen. En større andel af børn i primærgruppen har også selv psykiske sygdomme sammenlignet med børnene i sammenligningsgruppen.

På baggrund af disse forskelle vælger vi i netop denne analyse at benytte metoden Propensity Score Matching til at konstruere en kontrolgruppe, der ligner indsatsgruppen mere.³ Når grupperne konstrueres på denne måde, giver det et bedre udgangspunkt for at vurdere, om stabiliteten er forskellig i de to grupper. Analysen viser, at en signifikant større andel børn og unge i sammenligningsgruppen (hjemgivet før de nye regler blev indført) har skiftet anbringelsessted og har oplevet flere skoleskift, end børn og unge i primærgruppen (hjemgivet efter de nye regler). I forhold til trivsel finder vi, at relativt færre omsorgsgivere til børn i primærgruppen oplever at have en god relation til barnet/den unge. Tilsvarende oplever en mindre andel af de unge selv at have en stærk relation til den person, de føler sig nærmest på, så der er en gensidig oplevelse af en relation, der ikke er så frugtbar. De børn, hvor der er taget beslutning om efter de nye regler, trives altså relativt dårligere i relationen til deres omsorgsgiver, om end data ikke giver os grundlag for at opstille specifikke hypoteser, der kan komme med bud på forklaring.

Både stabilitets- og trivselsresultaterne skal dog læses med det metodiske forbehold, at analyserne bygger på få personer, hvilket mindsker robustheden i analyserne. Ligeledes viste analyserne, at forældregrupperne ikke er ens. Derfor skal man fortolke resultaterne varsomt, fordi forskellene i resultater kan skyldes andre forhold end lige kontinuitetsreglernes virkning.

Perspektiver for kontinuitetsreglernes anvendelse og virkning

Diskussionen af kontinuitetsreglernes anvendelse skal ses i lyset af, at de to ret indgribende regler om henholdsvis forlænget genbehandlingsfrist og videreført anbringelse er blevet brugt meget lidt i de første år efter indførelsen. Efter knap 7 år havde under halvdelen af kommunerne erfaring med at bruge reglerne én eller flere gange.

Sidenhen har Danmarks Statistik ændret i kravene til kommunernes indberetning af data på anbringelsesområdet. Det betyder, at der fra 2017 og frem ikke findes nationale registerdata, der kan fortælle os om udviklingen i kommunernes brug af kontinuitetsreglerne (og data fra 2016 er ikke kvalitetssikret til brug). Derfor er det på nuværende tidspunkt uvist, om anvendelsen af reglerne fastholdes på et relativt lavt niveau, eller om der sker en gradvis stigning i implementeringen, sådan som det ofte ses ved implementering af nye regelsæt.

I forlængelse heraf er det vigtigt at erindre, at to af de tre kontinuitetsregler ikke er obligatoriske, men regler, der kan tages i anvendelse, når man finder det til barnets bedste. Imidlertid var anvendelsen af reglerne så lidt udbredt i starten af evalueringsprocessen, at vi dels stod med et meget lille datagrundlag for evalueringen. Dels fandt vi anledning til at undersøge, *hvorfor* kommunerne ikke brugte reglerne så hyppigt, sådan som det er beskrevet i sammenfatningen ovenfor under resultater i delrapport I og II samt i kapitel 2 i denne rapport, da denne viden kan være vigtig for den fremtidige implementeringsproces i kommunerne.

Kontinuitetsreglernes konfliktpotentiale holder rådgiverne tilbage

Denne analyse viste bl.a., at nogle kommuner var tilbageholdende, bl.a. fordi reglerne er så indgribende i familiernes liv. De rummer et stort konfliktpotentiale, som er svært at håndtere, og som nemt kan smitte negativt af på barnet. Derfor mandede hensynet til forældresamarbejdet i nogle sager ud i,

³ Propensity Score Matching er en metode til at udvælge en kontrolgruppe, som ligner indsatsgruppen på en række registrerbare forhold, der både er knyttet til barnet eller den unge selv og deres familie. Derved kan vi i højere grad sikre os, at børn og unge i sammenligningsgruppen i al væsentlighed ikke afviger fra børn og unge i primærgruppen på registrerbare forhold, som vil kunne forklare, at de to grupper klarer sig forskelligt i udfaldsmålene (for en grundigere beskrivelse se 0).

at sagsbehandleren fravalgte at bruge reglen. Samtidig kunne sagsbehandlerne også selv med grundige udredninger være i tvivl om, hvad der faktisk ville være den bedste løsning for barnet.

Efterspørgsel på tydelige retningslinjer og eksemplariske cases

Desuden fik nogle forvaltninger underkendt indstillinger om brugen af kontinuitetsreglerne i børn og unge-udvalgene eller senere i Ankestyrelsen. Det betød, at familieafdelingerne i nogle sager fik en oplevelse af ikke at være kompetente nok til at etablere det korrekte beslutningsgrundlag og derfor afstod fra at bruge forlænget genbehandlingsfrist eller videreført anbringelse fremover. Alt i alt indikerer interviewundersøgelsen blandt kommunale sagsbehandlere således et behov for mere viden i kommunerne om den formelle side af forløbet, fx entydige retningslinjer og eksemplariske cases for, hvornår og hvordan man træffer afgørelser efter kontinuitetsreglerne, som både forvaltning og børn og unge-udvalg kan tage udgangspunkt i.

Reglen om videreført anbringelse støder sammen med reglerne om samvær

Rådgiverne oplever desuden, at samværsreglerne mellem forældre og barn kan være svære at håndtere i praksis. Da der også under en videreført anbringelse løbende skal tages fornyet beslutning om samvær, kan det underminere barnets eller den unges oplevelse af stabilitet i relationen til anbringelsesstedet. Af hensyn til barnets tarv er der derfor behov for en diskussion af, hvordan samvær skal udfoldes, når der træffes afgørelse om videreført anbringelse uden tidsbegrænsning – og hvordan man bedst tager hensyn til barnets eller den unges behov her, således at håndtering af samværsregler ikke virker kontraproduktivt.

Brug for kompetencer til konfliktløsning

Analyserne af interviewene peger på et behov for at understøtte det sociale arbejde omkring forældrene i sager om anbringelse uden samtykke. Brug af kontinuitetsreglerne er i vid udstrækning karakteriseret af et højt konfliktniveau mellem familie og forvaltning. Både forældre og rådgivere kunne i vores interviewundersøgelse malende beskrive, hvordan konflikterne foldede sig ud både verbalt, fysisk, digitalt m.m. Set i den kontekst kan det være hensigtsmæssigt at klæde nogle sagsbehandlere endnu bedre på til at håndtere samarbejde og konflikter i disse komplekse sager. Det er formentlig et spørgsmål om både kompetencer, fx hvordan kan rådgiveren håndtere mødet med forældre i sorg og frustration. Og det er et spørgsmål om ressourcer, fx hvor meget tid rådgiveren har til rådighed til at hjælpe både barn og forældre med at bearbejde afgørelsen om anbringelse, følge op på beslutning, mødes fysisk, besøge forældre, besøge barn, anbringelsessted etc. Imidlertid er man også nødt til at anerkende, at der altid vil være borgere, hvor det ikke er muligt at etablere et konstruktivt samarbejde.

Behov for anerkendelse af og støtte til forældre, der får anbragt et barn

Endvidere kan der være behov for at udvikle nye tilgange i arbejdet målrettet samarbejdet med forældrene. Vores interview med forældre og socialrådgivere peger på, at forældrene føler sig overset efter anbringelsen af deres barn. De fortæller, at de står tilbage med en stor sorg både over ikke at være lykkedes som forælder og over fjernelsen af deres barn fra hjemmet. De føler sig kørt over af systemet; at de ikke bliver hørt; og at de skal kommunikere med en forvaltning fyldt med fagbegreber og procedurer, de har svært ved at sætte sig ind i (Karmsten, Frederiksen, Mørch, & Hestbæk, 2018). Og forældrene har svært ved at få klar besked om, hvad der skal til, for at de igen kan bo sammen med barnet. Indsatserne bør således både have fokus på krisehåndtering, sorgbearbejdning og praktisk støtte til forældrene i samværet med deres barn. Denne form for indsatser kan potentielt medvirke til at sænke konfliktniveauet i relationen mellem forældre og forvaltning, og de kan i bedste fald hjælpe forældrene til at være de bedst mulige forældre under anbringelsen og måske tilmed til at udvikle sig positivt undervejs og dermed alt i alt understøtte kontinuitet i anbragte børn og unges liv.

Nye socialpolitiske strømninger

Endelig skal perspektiverne for lovreglernes anvendelse og virkning ses i lyset af den øvrige udvikling på det specialiserede børneområde. I det forgangne årti er der sket meget, som kan have påvirket kommunernes brug af kontinuitetsreglerne. Kommunerne har fået lettet adgangen til at indstille til tvangsadoption, hvilket muligvis reducerer sager med forlænget genbehandlingsfrist i forbindelse med anbringelse af små børn. Paradigmer som "Sverigesmodellen" og "Indsatstrappen" har fået stor gennemslagskraft i nogle kommuner. Der er sket en massiv forskydning i anbringelsesbilledet væk fra døgninstitutioner og opholdssteder og i retning af anbringelse i plejefamilie. Ændrede værdier og ændret adfærd kan således tænkes at påvirke implementeringen af kontinuitetsreglerne.

Alt i alt indikerer evalueringen, hvor vanskeligt det er systematisk at arbejde på at skabe større kontinuitet i anbragte børns liv. Det er ikke blot et spørgsmål om at ændre regelsættene, men bl.a. også et spørgsmål om at klæde kommunernes fagpersoner bedre på til at håndtere disse sager, således at reglerne faktisk kommer i spil ude i kommunerne. Og selv når det sker, indikerer evalueringen, at det er udfordrende at forbedre anbragte børns trivsel. Der skal formentlig mere og andet end kontinuitet til, fx passende behandling og skolegang.

1 Indledning – baggrund og formål

Denne rapport er den sidste af tre rapporter, hvori vi evaluerer virkningen af tre regler om kontinuitet, som blev vedtaget med L 116 den 21. april 2009 som et led i Barnets Reform med det overordnede formål at sikre større kontinuitet i anbragte børn og unges liv (Social- og Indenrigsministeriet, 2009). I bemærkninger til lovforslaget blev det formuleret således:

Formålet med lovforslaget er at skabe bedre kontinuitet og stabilitet for anbragte børn og unge. De nye bestemmelser skal understøtte kommunernes mulighed for at sikre, at de anbragte børn og unge kommer til at opleve færre genanbringelser, skift, flytninger og brud i deres tilværelse. Lovforslaget skal medvirke til, at især de mindre børn, der er anbragt uden for hjemmet, sikres mere stabile og trygge rammer i deres første leveår, hvor de helt centrale kognitive, sociale og adfærdsmæssige kompetencer grundlægges.⁴

Som det ses, fremhæves særligt målsætningen om mere stabile og trygge rammer for de helt små børn, som forskningen viser er vigtig for at udvikle de kognitive, sociale og adfærdsmæssige kompetencer bedst muligt i den livsfase, hvor hjernens strukturer dannes (Phillips & Shonkoff, 2000). De tre lovregler er som følger:

1. Reglen om forlænget genbehandlingsfrist giver mulighed for anbringelse af 0-1-årige i op til 3 år uden krav om genbehandling af sagen (§ 62, stk. 5)
2. Det er muligt at videreføre en anbringelse uden tidsbegrænsning, hvis et barn er blevet særligt tilknyttet til anbringelsesstedet og har været anbragt i mindst 3 år (§ 68a)
3. Kommunen har pligt til altid at fastsætte en hjemgivelsesperiode på op til 6 måneder i forbindelse med hjemgivelse (§ 68, stk. 4).

Ifølge bemærkningerne til lovforslaget om kontinuitet i anbringelse skal de to mest indgribende regler (nr. 1 og 2 ovenfor) anvendes i *særlige tilfælde*, eller når det antages at være af *væsentlig betydning* for barnet at blive på anbringelsesstedet, mens reglen om fastsættelse af en hjemgivelsesperiode skal i anvendelse ved alle hjemgivelser.

1.1 Baggrund

Baggrunden for lovændringen er bl.a., at forskningen i flere år har peget på, at børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, i gennemsnit klarer sig markant dårligere end andre børn og unge på de fleste af de velfærdsparametre, vi ofte måler på: skolegang, helbred og generel trivsel og senere hen uddannelse og tilknytning til arbejdsmarkedet (Egelund et al., 2008; Egelund, Christensen, Jakobsen, Jensen, & Olsen, 2009).

Ud over de risikofaktorer, der førte til selve anbringelsen, forstærkes den negative udvikling for en del anbragte børn af ustabilitet i anbringelsesforløbet. Børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, har mere ustabile opvækstvilkår end andre børn. De har flere forskellige hjem under opvæksten, de skifter oftere skole, falder oftere ud af uddannelse etc. (se fx (KL, 2020; Lausten, Frederiksen, & Olsen, 2020)). Mangel på kontinuitet i anbringelsen forringer de anbragte børn og unges mulighed for at etablere nære og stabile voksenkontakter, for at få langvarige vennerelationer og et socialt netværk og for at få et stabilt skole- og uddannelsesforløb. Stabilitet og varige relationer til

⁴ Her citeret fra Socialstyrelsens udbud januar 2010, s. 11f. (Socialstyrelsen, 2010).

voksne og jævnaldrende kan derimod understøtte børnene og de unges trivsel og udvikling og give mulighed for at arbejde med barnets tilknytning.

Reglerne om kontinuitet giver kommunerne bedre muligheder for at træffe beslutninger, der understøtter stabile anbringelsesforløb. Antagelsen bag reglerne er, at større kontinuitet og stabilitet i anbringelsesforløbet vil føre til en mere positiv udvikling på langt sigt for de anbragte børn og unge.

1.2 Formål med evalueringen af kontinuitetsreglerne

Formålet med evalueringen er todelt:

For det første at undersøge lovændringernes *udbredelse og anvendelse*. De evalueringsspørgsmål, der har været styrende for denne del af analysen er fx, hvor mange kommuner der bruger kontinuitetsreglerne, og hvorvidt man ser en stigning i anvendelsen over tid. En anden dimension vedrører, hvordan det opleves at anvende reglerne i den daglige sociale praksis i kommunerne; hvad der fremmer og hæmmer brugen af reglerne; og hvordan samarbejdet med forældrene påvirkes, når kommunen tager kontinuitetsreglerne i brug.

For det andet at undersøge reglernes virkning på børnene, dvs. om reglerne ser ud til at have bidraget til at skabe øget trivsel og øget kontinuitet i anbragte børns liv over en periode på knap 10 år. Kontinuitet bliver målt på en række indikatorer, fx om barnet været hjemgivet og evt. er blevet genanbragt, og om barnet har skiftet anbringelsessted og haft skoleskift. Desuden måler vi psykisk trivsel og mistrivsel blandt andet med redskabet SDQ (se mere i afsnit 1.4.3 om datakilder), samt redskabet Rosenberg Self Esteem Scale, som måler barnets selvværd.

Den foreliggende rapport er tredje og sidste *slutrapport* i evalueringen af kontinuitetsreglerne. Heri samler vi dels op på hovedresultaterne fra de to første delrapporter. Og vi afrapporterer resultaterne af den kvantitative analyse af lovændringens betydning for trivsel og kontinuitet hos de anbragte børn og unge, der er blevet berørt af lovændringen. Oprindeligt var det hensigten at gennemføre en egentlig effektundersøgelse af reglerne. Af forskellige årsager, som beskrives i afsnit 1.4, bl.a. at reglerne kun har været brugt i relativt få sager, har det ikke været muligt gennemføre dette effekt-design til fulde. I stedet har vi gennemført en komparativ analyse af problemtyngde, stabilitet og trivsel for de børn og unge, hvor lovreglerne har været i brug, sammenholdt med to lignende grupper af anbragte børn.

Evalueringen af kontinuitetsreglerne bidrager alt i alt med vigtig viden om, hvorvidt det har været muligt at øge kontinuitet i anbringelsen blandt nogle af de mest udsatte børn, og hvordan reglerne fungerer i praksis. Samfundet bruger mange ressourcer på at tilstræbe, at anbragte børn har de samme udfoldelsesmuligheder som andre børn, jf. intentionen med servicelovens børneregler. Der er samtidig forskningsmæssig evidens for, at vi ikke altid lykkes så godt med at indfri denne udfordring (Børne- og Socialministeriet, 2017; Egelund et al., 2009; Hestbæk, 2020; Lausten et al., 2020).

1.3 Forskellige forståelser af kontinuitet i anbringelsen

Der findes flere definitioner på uplanlagte skift og sammenbrud i anbringelse i den internationale forskning. Sammenbrud kan fx defineres som det, at anbringelsen afsluttes tidligere end forventet, eller ud fra anbringelsesmiljøets vurdering af, at anbringelsen er afbrudt for tidligt. Sammenbrud kan også defineres som ethvert skift i omsorgsmiljø, uanset om det er barnet eller den unge, der ikke

ønsker at fortsætte på anbringelsesstedet, om det er anbringelsesstedet, der af forskellige grunde giver op, eller om kommunen beslutter flytning eller hjemgivelse.

Forskningen viser ret entydigt, at skiftende opholdssteder og skiftende omsorgspersoner, hvor barnet eller den unge ikke kan udvikle en langsigtet relation, kan udgøre en belastning, der øger risikoen for længerevarende psykosociale vanskeligheder. Og omvendt er ikke alle skift negative. Barnets behov kan ændre sig, der kan være brug for nye typer af indsatser, som netop tilgodeser barnet på en ny måde. I den forbindelse er det centralt at sikre, at et sådan skift foregår så skånsomt som muligt.

Særligt unge anbragte oplever mange brud i deres anbringelse, hvad enten der er tale om planlagte skift eller deciderede sammenbrud. En dansk undersøgelse fra 2010 blandt anbragte 13-18-årige viser, at 44 pct. af disse anbragte unge oplevede mindst ét sammenbrud, som blev defineret således: *"... placeringen i døgnanbringelse af et barn eller en ung afsluttes uplanlagt på enten barnets/den unges, forældrenes, anbringelsesstedets eller forvaltningens foranledning"* (Egelund, Jakobsen, Hammen, Olsson, & Høst, 2010). Undersøgelsen viser også, at størstedelen af sammenbruddene sker inden for det første år af anbringelsen. Endvidere fremgår det, at den hyppigste hændelse i forbindelse med sammenbrud er, at kommunerne flytter barnet/den unge fra ét anbringelsessted til et andet. I undersøgelsen er der gennemført statistiske analyser, der viser, at især en række systemfaktorer medvirker til at øge risikoen for sammenbrud. Risikoen for sammenbrud øges bl.a., når der ikke er kontinuitet i, hvilken sagsbehandler der er knyttet til sagen, og når der ikke er mulighed for at vælge det anbringelsessted, der ud fra et fagligt skøn bliver vurderet til at være det optimale for den unge. Og omvendt viser undersøgelsen, at risikoen for sammenbrud reduceres, når der er udarbejdet en handleplan for anbringelsesforløbet; når den unge selv er enig i anbringelsen; og når de unge har været i aflastning, dvs. har erfaring med at bo uden for eget hjem.

Ankestyrelsens tal for kontinuitet opgøres på en anden måde. Her defineres sammenbrud som flytning eller en hjemgivelse af et barn eller en ung i alderen 0-17 år begrundet i, at barnet eller den unge ikke vil være på anbringelsesstedet, anbringelsesstedet opgiver, eller at barnet eller den unge forlader anbringelsesstedet, og anbringelsesstedet opgiver (Ankestyrelsen, 2015). Målt fra 2010 til 2013 var andelen af sammenbrud efter denne definition faldet fra 5,5 pct. til 4,7 pct. Der var langt flere sammenbrud blandt teenagere, og langt flere sammenbrud blandt børn og unge anbragt under institutionaliserede former (fx 6-12 pct. for anbragte på opholdssted, døgninstitution, kostskole og eget værelse) end blandt anbragte i familiepleje (2 pct.).

En kvalitativ undersøgelse fra Ankestyrelsen peger på, at de fleste skift ifølge kommuner og plejeforældre er planlagte og begrundes i ændrede behov hos barnet (Ankestyrelsen, 2018). Mens der sjældnest skiftes fra én familiepleje til en anden, skiftes der hyppigere fra familiepleje til døgninstitution eller omvendt.

Uanset om et skift er planlagt eller ej, medfører det et skift i omsorgsmiljø og i omsorgspersoner for barnet. Det betyder, at barnet skal forholde sig til et nyt sted, nye voksne og nye børn, eller finde sig til rette i den biologiske familie, hvor både barnet, forældrene og familiekonstellationen som helhed kan have ændret sig i forhold til situationen før anbringelsen. Derfor er skift i anbringelsesmiljøet uanset årsagen med til at mindske muligheden for, at barnet kan opbygge langvarige og stabile relationer til andre. Med indførelsen af muligheden for videreført anbringelse skabes der rum for, at en anbringelse kan gennemføres uden tidsbegrænsning som en mere "permanent anbringelse", der kan danne grobund for en langsigtet relation. Begrebet "permanent anbringelse" (inspireret af den angelsaksiske fagterm "permanency planning") henviser til en systematisk proces, der er designet til at fremme, at børn vokser op i familier, der kan tilbyde livslange omsorgsrelationer.

1.4 Evalueringsdesign

Evalueringen bygger på en triangulering af forskellige metoder og forskellige data til belysning af de to overordnede evalueringsspørgsmål om anvendelse af reglerne og virkningen på kontinuitet og trivsel i anbragte børns liv.

I *delrapport I* lå det overordnede evalueringsfokus for det første på, hvordan det har været for kommunerne at implementere kontinuitetsreglerne, hvordan rådgiverne benytter reglerne, og hvor mange steder man var kommet i gang med at bruge reglerne. Til det formål blev der dels gennemført en interviewundersøgelse blandt 11 socialrådgivere fra ni forskellige kommuner, som alle havde erfaring med at omsætte en eller flere af de nye kontinuitetsregler til praksis. De interviewede socialrådgivere var i alderen 35-60 år, de fleste med mere end 20 års erfaring inden for området. For det andet skulle der identificeres målgrupper til virkningsanalysen. Til det formål blev der gennemført en registerbaseret afdækning af, hvor mange kommuner der havde anvendt de nye regler og truffet afgørelse om henholdsvis forlænget genbehandlingsfrist og videreført anbringelse, samt hvor mange gange disse beslutninger var taget.

I *delrapport II* handlede de overordnede evalueringsspørgsmål dels om udbredelse, dels om en mere dybtgående forståelse af vilkårene for at bruge kontinuitetsreglerne lokalt. Vi gennemførte dels en opdateret kortlægning af udbredelse og anvendelse af kontinuitetsreglerne. Kortlægningen af udbredelsen var baseret på indberetninger til Ankestyrelsen fra kommunerne om brugen af lovreglerne. Analysen af kommunernes anvendelse af reglerne og barrierer herfor bygger for det første på kvalitative interview med 10 kommunale socialrådgivere fra otte kommuner. De fleste af disse blev også interviewet til delrapport I, om end et mindre antal havde skiftet arbejdsplads siden eller ikke ønskede at medvirke. Herved havde vi mulighed for at spørge til udviklingen i brugen af reglerne over tid. Desuden har vi interviewet ni forældre fra otte kommuner med børn, der har været genstand for tvangsmæssige beslutninger om anbringelse. Der var fem mødre og fire fædre i alderen 24 år til 50 år. På baggrund af resultaterne fra delrapport I, der viste et meget lille brug af kontinuitetsreglerne, havde vi i interviewene med socialrådgiverne et særligt fokus på at afdække, hvorfor kommunerne ikke bruger reglerne.

I den foreliggende *slutrapport* er formålet at gennemføre en analyse af kontinuitetsreglerne virkning. Bidrager reglerne til øget stabilitet og bedre trivsel? Dette afrapporteres i slutrapporten og uddybes således i det følgende. Intentionen har ligeledes været at gennemføre en opdateret kortlægning af udbredelse af kontinuitetsreglerne. Dette har dog ikke været muligt jf. 1.4.1, idet Danmarks Statistik ikke længere indsamler national data om kontinuitetsreglerne, og der således ikke har været ny data til rådighed. Det billede, vi har af udbredelsen, dækker således perioden 2009-2015.

Tabel 1.1 Oversigt over delrapporter, deres respektive formål evalueringsspørgsmål, samt de datakilder, der trækkes på i hver delrapport.

Rapport	Formål	Evalueringsspørgsmål	Datakilder
Delrapport I	At undersøge kommunernes implementering af kontinuitetsreglerne At identificere målgrupper til analyse af virkningen af reglerne på kontinuitet	Hvordan har rådgiverne oplevet at bruge kontinuitetsreglerne i den daglige praksis?	Kvalitative interview med 11 kommunale rådgivere fra 10 kommuner. Registerdata om anbragte børn
Delrapport II	At undersøge den fortsatte implementeringsproces med fokus på barrierer At undersøge udbredelsen af kontinuitetsreglerne	Hvordan udvikler brugen af kontinuitetsreglerne sig? Hvilke barrierer for at bruge reglerne oplever rådgiverne? Hvordan er det at være forælder i en sag med brug af kontinuitetsreglerne? Hvor mange kommuner bruger kontinuitetsreglerne? Hvor mange beslutninger tages der på baggrund af kontinuitetsreglerne?	Kvalitative interview med 10 kommunale rådgivere fra ni kommuner. Kvalitative interview med 9 forældre fra otte kommuner, der har fået anbragt deres barn med kontinuitetsreglerne eller anden anbringelse uden samtykke. Registerdata om brugen af reglerne for perioden 2009-2015.
Slutrapporten	At undersøge kontinuitetsreglernes virkning på kontinuitet og trivsel	Hvad karakteriserer kontinuitet og trivsel hos børn, der har været genstand for brug af kontinuitetsreglerne, sammenholdt med to andre grupper af børn?	Spørgeskemadata indsamlet til denne undersøgelse De kobles med registerdata om brugen af reglerne

1.4.1 Udfordringer med at måle udbredelsen af kontinuitetsreglerne

En af intentionerne bag evalueringen har været at følge udbredelsen af reglerne over en 10-årig periode for at undersøge, om der har været ændringer i brugen af reglerne, i takt med at erfaringer med brugen af reglerne bliver større. Det har dog vist sig mere vanskeligt end forventet at få data for den sidste del af perioden. Det skyldes, at der i evalueringsperioden er sket væsentlige ændringer i ansvaret for indsamlingen af anbringelsesdata, og hvordan kommunerne indberetter, og begge dele berører kortlægningen af udbredelsen af lovreglerne. I perioden 2006-2015 var indsamlingen af anbringelsesdata forankret i Ankestyrelsen. Siden 2016 har Danmarks Statistik varetaget opgaven (Social- og Indenrigsministeriet, 2019).

Når ansvaret for indsamling af data overgår fra én instans til en anden, øges sandsynligheden for databrud, hvor data ikke er fuldt sammenlignelig før og efter. Det er ikke til at afgøre, om det i dette tilfælde har medført databrud, fordi Social- og Indenrigsministeriet samtidig igangsatte et omfattende arbejde med sanering af data, hvor visse data ikke længere skulle indsamles fra kommunerne. Formålet var at mindske mængden af data, som kommunerne skal indberette for at reducere den administrative byrde. En undersøgelse foretaget af Rigsrevisionen fandt nemlig, at sagsbehandlere i kommunerne generelt indberetter store mængder af oplysninger til anbringelsesstatistikken. Rigsrevisionen fandt det væsentligt, at mængden blev reduceret til udvalgte, centrale informationer, der var vigtige at kunne følge på nationalt plan, og som ikke ville kunne skaffes fra andre kilder (Rigsrevisionen, 2016).

Anbringelsesstatistikken gennemgik herefter en omfattende sanering, hvor Social- og Indenrigsministeriet har bortsaneret ca. 50 pct. af indberetningskravene (Rigsrevisionen, 2020). Som resultat af dette indberetter kommunerne fra januar 2017 ikke længere afgørelser truffet af de kommunale børn og unge-udvalg vedrørende *forlængelse af genbehandlingsfristen* for de 0-1-årige, jf. § 62, stk. 5, og vedrørende *videreført anbringelse* (§ 68 a). Den ændrede indberetning betyder, at en kortlægning

af brugen af lovreglerne over 10 år, som var den oprindelige ambition, ikke er mulig, og at der kun kan medgå data om dette i perioden 2009-2015.

1.4.2 Målgrupper til analyse af kontinuitetsreglernes virkning

Første skridt til at undersøge virkningen af reglerne er at identificere, hvem der er i målgruppen for reglerne. For at kunne vurdere, om denne gruppe klarer sig anderledes end andre børn og unge i samme situation, er den bedste metode til at identificere effekten af kontinuitetsreglerne teoretisk set et kontrolleret forsøg med en randomiseret tildeling af indsats (dvs. tilfældig tildeling af brug af kontinuitetsregler eller ej for hvert barn/hver ung, som indgår i undersøgelsen). Det viste sig dog tidligt i evalueringsforløbet, at kontinuitetsreglerne blev brugt så forholdsvis sjældent, at der ikke var tilstrækkeligt med cases til at gennemføre et kontrolleret forsøg. Desuden ville et sådant forsøg også rejse nogle alvorlige forskningsetiske diskussioner. Derfor blev evalueringen designet som en sammenlignende undersøgelse af virkningen af reglerne for tre forskellige målgrupper: en primær målgruppe, en sammenligningsgruppe og en sekundær målgruppe. Ved at inddеле i disse tre målgrupper bliver vi i princippet i stand til at måle og vurdere lovreglernes virkning. Det gælder både for reglernes virkning på kontinuitet og stabilitet i anbragte børns liv samt virkningen i forhold til de anbragte børns trivsel og udvikling.

Sammenligningsdesignet giver dog ikke den samme mulighed for at tale om effekter, som et kontrolleret forsøg kan give. Resultaterne er baseret på bivariate analyser, som viser andelen for hver af de tre målgrupper, men tager ikke højde for initiale forskelle mellem grupperne. Vi anvender χ^2 -test og t-test. χ^2 -test kan sige noget om to kategoriske fordelingers indbyrdes (u)afhængighed, men ikke noget om styrken af sammenhængen. Det kunne fx være, hvis vi vil undersøge en hypotese om, at der er forskelle i andelen af børn, der bliver hjemgivet fra indsatsgruppen, og én af de to sammenligningsgrupper. T-test anvender vi derimod, når vi undersøger to kontinuerte fordelingers gennemsnit – fx om hvorvidt anbragte børn i indsatsgruppens gennemsnit på en given variabel – fx antal anbringelser – er det samme som hos børnene i sammenligningsgrupperne, og i så fald, at de forskelle, vi observerer, er udtryk for tilfældighed. I tillæg anvender vi Propensity Score Matching (PSM) til at opnå større sammenlignelighed mellem indsatsgruppen og sammenligningsgruppen.⁵ En grundigere beskrivelse af PSM findes i Bilag 2.

Nedenfor gengives kort, hvordan børn og unge i de tre målgrupper er identificeret. I delrapport I dokumenteres identifikationen af de børn og unge, som indgår i de forskellige målgrupper, udførligt (Baviskar et al., 2016).

I den primære målgruppe indgår alle de børn og unge, for hvem der er truffet afgørelse efter reglerne fra 1. juli 2010 til og med 31. december 2012. Idéen med først at inddrage børn og unge med afgørelser fra denne periode og ikke allerede fra reglerens ikrafttræden 1. juli 2009 er, at implementeringen af nye lovregler i kommunerne ofte tager tid (se fx (Christoffersen, Hestbæk, & Lindemann, 2005; Nielsen, Lindemann, Hestbæk, & Christoffersen, 2006)). Derfor er det hensigtsmæssigt først at undersøge implementeringen, når reglerne har været taget i brug i en vis periode.

I sammenligningsgruppen indgår de børn og unge, der fra 1. januar 2006 til og med 31. december 2008 er blevet anbragt uden for hjemmet. Formålet med sammenligningen med denne gruppe er at tegne et billede af, hvorvidt der sker færre sammenbrud, når der er truffet afgørelse efter lovreglerne

⁵ Propensity Score Matching anvendes udelukkende ved reglen om fastsættelse af hjemgivelsesperioden. Det er ikke muligt at anvende Propensity Score Matching til at optimere gruppernes sammenlignelighed for reglerne om forlænget genbehandlingsfrist og videreført anbringelse på grund af det lave antal observationer i hver af grupperne.

i forhold til sammenligningsgruppen, som blev anbragt før kontinuitetsreglerne. Sammenligningsgruppen skal repræsentere den kontrafaktiske situation – hvad der ville være sket uden vedtagelsen af reglerne.

I den **sekundære målgruppe** indgår alle de børn og unge, som anbringes i perioden 1. juli 2010 til og med 2012, og som opfylder betingelserne i de nye lovkrav, men hvor reglerne ikke anvendes. Ved at inddrage den sekundære målgruppe opnår vi større viden om den primære målgruppe. For børn og unge i den sekundære målgruppe er der i sagsbehandlingen blevet taget stilling til, hvorvidt de skulle "behandles" efter en af de nye regler eller ej. Identificeringen af den sekundære målgruppe indgår derfor som et vigtigt element i vurderingen af virkningen for dem, der faktisk får indsatsen, dvs. hvor der sker en afgørelse efter en af reglerne.

For hver af de tre lovregler inddeler vi således børnene i en primær målgruppe, en sammenligningsgruppe og en sekundær målgruppe, jf. Tabel 1.2.

Tabel 1.2 Beskrivelse af primær målgruppe, sammenligningsgruppe og sekundær målgruppe for hver af de tre lovregler

1: Lovregel om børn anbragt i op til 3 år uden krav om genbehandling (3-års-reglen for 0-1-årige):
Primær målgruppe: 0-1-årige børn, for hvem der træffes afgørelse om anbringelse i op til 3 år uden krav om genbehandling af sagen (§ 62, stk. 5) i perioden 2010-2012.
Sammenligningsgruppe: Anbragte børn i alderen 0-1 år anbragt uden samtykke, og hvor anbringelsessagen genbehandles i perioden 2006-2008.
Sekundær målgruppe: 0-1-årige børn, som opfylder betingelserne for brug af lovreglen, men hvor lovreglen ikke anvendes i perioden 2010-2012.
2: Lovregel om videreførelse af anbringelse på grund af stærk tilknytning til anbringelsesstedet:
Primær målgruppe: Anbragte børn, der har været anbragt i mindst 3 år, og hvor de kommunale myndigheder (børn og unge-udvalget) har truffet afgørelse om at videreføre anbringelsen uden tidsbegrænsning ud fra en vurdering af barnets tilknytning til anbringelsesstedet (§ 68a, stk. 1) i perioden 2010-2012.
Sammenligningsgruppen: Børn og unge, der har været anbragt i mere end 3 år i perioden 2006-2008 (dvs. inden lovens ikrafttræden).
Sekundær målgruppe: Anbragte børn, der har været anbragt i mindst 3 år, og som opfylder betingelserne for brug af lovreglen, men hvor lovreglen ikke anvendes i perioden 2010-2012.
3: Lovregel om hjemgivelse med hjemgivelsesperiode:
Primær målgruppe: 0-17-årige anbragte børn, der hjemgives fra en anbringelse på baggrund af forældremyndighedsindehaverens begæring, og hvor kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om hjemgivelsesperiode på op til 6 måneder (§ 68, stk. 4) i perioden 2010-2012.
Sammenligningsgruppe: Børn og unge, for hvem der er truffet afgørelser om hjemgivelse i perioden 2006-2008 på baggrund af forældremyndighedsindehaverens begæring, hvorefter barnet kunne hjemgives med meget kort varsel.
Sekundær målgruppe: Der findes ingen sekundær gruppe for lovreglen vedrørende en hjemgivelsesperiode. I princippet skal der træffes afgørelse om en hjemgivelsesperiode ved <i>alle</i> sager om hjemgivelse af anbragte børn og unge, og det er derfor ikke muligt at identificere en sekundær målgruppe bestående af anbragte, der ikke har fået indsatsen/ikke har haft fastsat en hjemgivelsesperiode.

Kilde: (Baviskar et al., 2016).

1.4.3 Datakilder og måleinstrumenter

Registerdata

For at kunne vurdere reglerens virkning, undersøger vi, hvorvidt der er forskel i forhold til problemtyngde, stabilitet og trivsel mellem målgrupperne beskrevet ovenfor. Analyserne af problemtyngde og stabilitet er baseret på registerdata fra Danmarks Statistik, mens analyserne om børnene og de unges trivsel bygger på spørgeskemadata, der kobles med registerdata.

Fordelen ved at benytte registerdata er først og fremmest, at registerdata indeholder informationer om stort set alle personer i Danmark, og der er således ikke noget bortfald fx på grund af manglende besvarelser. Eksempelvis indeholder registrene detaljerede oplysninger om anbringelser (præcis startdato og slutdato, anbringelsessted mv.).⁶ En udfordring er dog, at registrene kun indeholder objektive mål om fx bopæl, indkomst, kontakter med sundhedsvæsenet eller det sociale system, men ikke subjektive informationer som fx trivsel og relationer. Dertil kommer, at registrene indeholder relativt få informationer om børn, fx fødselsvægt, kontakter med sundhedsvæsenet og det sociale system, og for de lidt ældre børn findes der skoledata om skoleskift, som vi bruger.

Reglen om forlænget genbehandlingsfrist og videreført anbringelse er meget indgribende og i sagens natur ikke anvendt særlig ofte. Det betyder, at der ikke er særlig mange børn, som evalueringen kan bygge på. I analyserne er det derfor vigtigt at notere sig, at selvom procentforskellene umiddelbart virker store, er de ikke nødvendigvis signifikante. Ændringen er måske ikke større, end at der bare er tale om et tilfældigt udsving. Det skyldes, at beregningsgrundlaget er relativt lille, og dermed kan små ændringer i antal betyde store ændringer i procent. Ved tabellerne er det angivet med '*', hvis der er tale om signifikante forskelle.

Spørgeskemadata

Ud over at inddrage registerdata i evalueringen har vi gennemført en spørgeskemabaseret dataindsamling specifikt til denne undersøgelse. Det skyldes, at vi kun har meget få registerdata, der kan sige noget om børns trivsel, og som kunne bidrage til undersøgelsen af trivsel og udvikling. Ved at spørge børnenes omsorgspersoner og de ældste unge selv (de 15-årige) får vi information om trivsel og udvikling enten fra barnet selv eller fra en person, der er meget tæt på barnet, og som må antages at være en god kilde til denne information.

Vi har bl.a. spurgt til barnets og den unges sociale, følelsesmæssige og kognitive udvikling ved hjælp af internationalt anerkendte måleredskaber. Ved at bruge velvaliderede redskaber til at måle trivsel og udvikling med sikrer vi os, at vi faktisk måler det, vi ønsker.

Vi har dels benyttet redskabet 'Strengths and Difficulties Questionnaire' (SDQ). I SDQ spørges der systematisk til de symptomer, som er centrale for psykisk mistrivsel. SDQ giver et billede af børn og unges sociale og mentale styrker og udfordringer og har en høj validitet (Goodman, 2001). Dels har vi benyttet Rosenberg Self-Esteem Scale (RSE) til at måle barnets selvværd. RSE er et af de mest benyttede instrumenter til måling af selvværd og er ligeledes blevet vurderet som havende høj kvalitet (Blascovich & Tomaka, 1991; McKay, Boduszek, & Harvey, 2014). I spørgeskemaundersøgelsen spørges der desuden ved hjælp af en række enkeltspørgsmål ind til skole, helbred og relationen mellem barn og omsorgsgiver. Spørgeskemaerne kan ses i Bilag 3 og Bilag 4.

Gennem spørgeskemaundersøgelsen får vi altså viden om, hvordan børn og unge anbragt efter kontinuitetsreglerne trives i forhold til sammenligningsgrupperne. Svagheden er, at analyserne kun kan bygge på de spørgeskemaer, som er blevet besvaret, og altså ikke på alle individer i målgrupperne. I og med at målgrupperne i udgangspunkt er små, da kontinuitetsreglerne kun har været anvendt i beskeden udstrækning, er analyserne af trivsel meget følsomme over for manglende besvarelser. I de tilfælde, hvor analyserne beror på registerdata, kan hele populationen indgå, og disse analyser beror derfor på et større datagrundlag

⁶ Der kan dog være et bortfald, hvis kommunerne ikke får indberettet data til Danmarks Statistik.

1.4.4 Gennemførelse af spørgeskemaundersøgelsen

Indsamlingen af spørgeskemadata fandt sted fra 2015 til 2019. Årsagen til den lange indsamlingsperiode har været, at børnene i undersøgelsen har forskellig alder på anbringelsestidspunktet (fra 0 til 17 år). For at få sammenlignelige data er det nødvendigt, at børnene og de unge undersøges på nogenlunde samme alderstrin. Derfor blev det besluttet at indsamle data, når børnene og de unge under projektperioden ramte ét af følgende alderstrin: 6 år, 11 år og 15 år. Besvarelserne af spørgeskemaerne er således foregået løbende igennem undersøgelsesperioden frem til udgangen af 2019, efterhånden som hvert enkelt barn nåede disse alderstrin. Børnenes omsorgspersoner eller de 15-årige selv udfylder kun spørgeskemaet én gang gennem projektperioden.

Spørgeskemaundersøgelsen er baseret på to spørgeskemaer: ét skema til voksne omsorgspersoner til 6- og 11-årige og ét skema til besvarelse af de 15-årige selv. Skemaet til omsorgsgiverne er henvendt til en voksen person, som barnet bor sammen med eller er tæt knyttet til på tidspunktet for udfyldelsen. Det vil sige, at i nogle tilfælde er det en plejeforælder eller en personale på en institution/opholdssted, som udfylder spørgeskemaet. I andre tilfælde er der tale om en biologisk forælder. Dataindsamlingen er gennemført af DST Survey for VIVE som en telefonundersøgelse, hvor alle respondenter er blevet inviteret til at deltage i undersøgelsen via brev og ringet op med henblik på et interview på baggrund af spørgeskemaet.

Populationen i spørgeskemaundersøgelsen består i alt af 815 børn og unge. Der er 382 besvarelser fra omsorgsgivere og 119 besvarelser fra de unge selv, hvilket tilsammen giver en svarprocent på 62. En bortfaldsanalyse, der viser forskelle mellem de, der har besvaret spørgeskemaet, og de, der ikke har, er præsenteret i Bilag 1. Den peger i retning af, at børn, for hvem der er en besvarelse, i højere grad stadig er anbragt på tidspunktet for besvarelsen, end børn, hvor der ikke er en besvarelse.

Tabel 1.3 Antal besvarelser og svarprocent fordelt på de tre lovregler og de tre undersøgelsesgrupper

	Antal i målgruppe	Antal besvarelser fra omsorgsgiver	Antal besvarelser fra 15-årige	Besvarelser i alt	Svarprocent
<i>Forlænget genbehandlingsfrist i op til 3 år ved anbringelse af 0-1-årige børn</i>					
Primær gruppe	35	29	-	29	83
Sammenligningsgruppe	129	106	-	106	82
Sekundær gruppe	135	97	-	97	72
<i>Videreført anbringelse af børn eller unge anbragt i mindst 3 år</i>					
Primær gruppe	52	20	8	28	54
Sammenligningsgruppe	104	26	29	55	53
Sekundær gruppe	114	49	22	71	62
<i>Fastsættelse af hjemgivelsesperiode for barnet eller den unge</i>					
Primær gruppe	138	33	33	66	48
Sammenligningsgruppe	108	22	27	49	45

Den højeste svarprocent finder vi for målgrupperne om forlænget genbehandlingsfrist. Her har der udelukkende været sendt spørgeskema ud til omsorgsgiverene, og Tabel 1.3 viser, at 72-83 pct. har svaret på skemaet, hvilket er en god svarprocent relativt til andre undersøgelser blandt udsatte og

anbragte børn og unge.⁷ 91 pct. af besvarelserne er givet af plejeforældre/ansatte på et opholdssted eller en døgninstitution. Børnene i primær- og sekundærgruppen er fyldt 6 år, når omsorgsgiveren besvarer spørgeskemaet. I sammenligningsgruppen er børnene fyldt 11 år, når omsorgsgiveren besvarer spørgeskemaet. Aldersforskellen betyder, at vi ikke kan vide, om der reelt er en forskel (eller ikke er en forskel) mellem børn i primærgruppen og børn i sammenligningsgruppen, eller om resultaterne ville være anderledes, hvis svarene gjaldt samme aldersgrupper. Konstruktionen af målgrupperne giver ikke mulighed for at indsamle spørgeskemadata, når grupperne har samme alder.⁸

Hvad angår målgrupperne for videreført anbringelse, viser Tabel 1.3, at 54-62 pct. har svaret på spørgeskemaet, hvilket er på niveau med eller lidt over andre undersøgelser af anbragte børn og unge (Lausten et al., 2015; Lausten & Jørgensen, 2017; (Lausten et al., 2020). For de tre målgrupper har der været sendt spørgeskema ud til både de unge, som når at fylde 15 år, mens undersøgelsen foregår, og til omsorgsgiverne til 11-årige. Blandt omsorgsgiverne er 87 pct. af besvarelserne givet af professionelle, dvs. plejeforældre eller ansatte på opholdssted eller døgninstitution. Tabellen viser yderligere, at det kun er otte af de unge 15-årige i den primære målgruppe, der selv har besvaret spørgeskemaet. Det betyder, at det ikke er muligt at lave statistiske beregninger på baggrund af de unges egne besvarelser, og at trivselsanalyserne udelukkende bygger på besvarelser fra omsorgspersoner til 11-årige.

Af Tabel 1.3 fremgår det desuden, at målgrupperne for fastsættelse af hjemgivelsesperioden har den laveste svarprocent. Blandt disse to grupper har 45-48 pct. svaret på spørgeskemaet, hvilket er på niveau med andre undersøgelser af anbragte børn og unge (Lausten et al., 2015; Lausten & Jørgensen, 2017; (Lausten et al., 2020). Der har været sendt spørgeskema til både de unge, som når at fylde 15 år, mens undersøgelsen foregår, og omsorgsgiverne til 11-årige. Blandt omsorgsgiverne er 51 pct. af besvarelserne givet af barnets biologiske mor eller far, idet barnet har været hjemgivet, mens 46 pct. er givet af plejeforældre/ansat på opholdssted eller døgninstitution. Det vil sige, at trivselsanalyserne dels bygger på besvarelser fra omsorgspersoner til 11-årige, dels på svar fra 15-årige unge.

⁷ I "Anbragte børn og unges trivsel 2016" er svarprocenten 59 pct. (Lausten & Jørgensen, 2017). I rapporten "Anbragte 15-åriges hverdagsliv og udfordringer" er svarprocenten på 48 (Lausten et al., 2015). I "Tidligere anbragte unge – 18 år og på vej mod voksenlivet" er svarprocenten 43 (Lausten et al., 2020).

⁸ Vi vælger ikke at kommentere på primærgruppen relativt til sammenligningsgruppen i afsnit 3.3, men vurderer, at det er illustrativt at vise tallene.

2 Hovedresultater fra delrapport I og II

Forud for denne tredje og sidste rapport fra evalueringen af kontinuitet i anbringelse er der udkommet to delrapporter. De rummer en stor del af vidensfundamentet for analysen af udbredelsen af reglerne i kommunerne over tid og af betydningen af reglerne for de berørte børn og unge. Vi vil derfor i det følgende opsummere hovedpointerne fra delrapport I og II.

2.1 Delrapport I: Kontinuitet i anbringelser. Evaluering af lovændringer under Barnets Reform

I første del af evalueringen undersøgte vi udbredelsen og anvendelsen af lovreglerne i kommunerne gennem en analyse af landsdækkende registerdata om, i hvor mange sager reglerne var blevet anvendt. Denne analyse viste, at de to mest indgribende regler om forlænget genbehandlingsfrist og videreført anbringelse var blevet anvendt i relativt lille udstrækning. Mange kommuner havde således ikke erfaring med de nye kontinuitetsregler efter nogle år (Baviskar et al., 2016). Dette udbygges mere nedenfor.

Desuden opbyggede vi et metodisk fundament for den efterfølgende undersøgelse af, hvad de nye regler ville få af betydning for de børn og unge, der var genstand for reglerne, gennem en identifikation af målgrupper: Dem, der var omfattet af de nye regler og modtog den nye indsats (primær målgruppe), samt en sammenligningsgruppe og en sekundær målgruppe, der begge opfyldte betingelserne for at få indsatsen, men ikke fik den. Før undersøgelsens start havde vi forventet at gennemføre en egentlig effektundersøgelse. I lyset af resultaterne i delrapport I, der viste en ganske lille brug af reglerne i den kommunale praksis og dermed få sager at analysere på, blev vi efterfølgende nødt til at revidere designet. Således udviklede vi et revideret design, hvor børn og unge eksponeret for de nye regler sammenlignes dels med børn og unge, som reglerne kunne være blevet anvendt på, men hvor kommunerne ikke tog beslutning om dette; dels med børn og unge, der ligner dem, men som blev anbragt i årene før Barnets Reform, og dermed før de nye regler trådte i kraft.

Vi gennemførte desuden en kvalitativ undersøgelse baseret på interview med 11 socialrådgivere fra 10 kommuner. Formålet med denne undersøgelse var at belyse sagsbehandlernes oplevelse af administrationen og omsætningen af lovændringen i praksis, herunder hvad der fremmede og hæmmede brugen af de nye regler. Interviewanalysen havde en række hovedbudskaber, som kort ridses op i det følgende.

2.1.1 Det svære skøn af, hvad der er til barnets bedste

Interviewundersøgelsen blandt sagsbehandlere viste, at den komplekse kontekst omkring det enkelte barn gør det udfordrende at tage reglerne i brug i daglig praksis. Er det fx bedst for det lille barn at komme hjem til forældrene med god støtte med henblik på at kunne udvikle en sund tilknytning til forældrene? Eller er det bedst at forblive i anbringelse i op til 3 år for at muliggøre en stabil periode i det lille barns liv og at kunne knytte sig til fx plejeforældre? Er det til barnets bedste at få videreført anbringelsen hos plejeforældrene eller på opholdsstedet, fordi barnet har nået at knytte sig emotionelt til de voksne på anbringelsesstedet, eller er det bedre at give fx en teenager mulighed for at starte på en frisk i hjemmet? En helt grundlæggende opgave er således sagsbehandlerens skøn og vurdering af, hvad der er til barnets bedste. Der findes ikke en enkelt facitliste, som sagsbehandleren kan læne sig op ad, og som giver garanti for succes, dvs. sikrer, at barnet eller den

unge udvikler sig positivt og trives. Derfor er sagsbehandlerens kompetence til at foretage et kvalificeret skøn helt afgørende.

2.1.2 Hensyn til forældresamarbejdet spiller en rolle for brugen af reglerne

De interviewede socialrådgivere ser på den ene side en række fordele ved kontinuitetsreglerne, herunder at de kan skabe ro, kontinuitet og tryghed for anbragte børn og unge. På den anden side beskriver flere socialrådgivere, at fx bevarelsen af et godt forældresamarbejde ofte er et vigtigt hensyn at tage, og det er svært at opretholde, når kontinuitetsreglerne kommer i spil. Reglerne betyder, at børn *kan* anbringes i længere tid uden genbehandling, hvilket kan skabe angst hos forældrene for aldrig at få børnene hjem, og for at barnet knytter sig mere til de professionelle end til dem selv. Og brugen af reglerne kræver igangsættelse af de procedurer, der er forbundet med beslutninger af tvangskarakter, hvilket puster til en kompleks og konfliktfyldt relation mellem forældre og rådgiver. Sådanne overvejelser kan gøre nogle socialrådgivere tilbageholdende med at anvende reglerne. Når de undgår at skabe konflikt med forældrene, undgår de også at sætte børnene i det krydspres, som en konflikt mellem de voksne er. Nogle socialrådgivere oplever således et modsætningsforhold mellem anvendelsen af lovreglerne og "det gode forældresamarbejde".

2.1.3 Uklare krav til sagsbehandling hæmmer implementering

Nogle sagsbehandlere er usikre på, hvilke krav der stilles til udredning af forholdene, og hvornår der er tilstrækkeligt grundlag for at anvende lovreglerne i overensstemmelse med lovens intentioner. Både reglen om forlænget genbehandlingsfrist for 0-1-årige børn og videreført anbringelse kræver i udgangspunktet indstilling til og accept fra kommunens børn og unge-udvalg, i og med at det betragtes som en beslutning, der gennemføres uden forældrenes samtykke. Socialrådgiverne oplever det imidlertid som svært at forudsige, hvilken afgørelse børn og unge-udvalget træffer i sager med brug af kontinuitetsreglerne. Registerdata viser, at en del sager underkendes, enten i første instans i børn og unge-udvalget eller i anden instans, hvis forældrene anker børn og unge-udvalgets beslutning til Ankestyrelsen. Og vores interview afdækker således en vis faglig usikkerhed hos socialrådgiverne efter reglernes indførelse, ligesom at nogle socialrådgivere gav udtryk for, at de manglede faglig støtte og ledelsesmæssig opbakning til brug af det nye regelsæt om kontinuitet.

På den baggrund konkluderede vi i delrapport I, at der på daværende tidspunkt fra et socialrådgiverperspektiv var behov for mere tydelig faglig ledelse i kommunerne for at sikre et bedre videns- og beslutningsgrundlag, hvis implementeringen af kontinuitetsreglerne skulle styrkes. Selvom socialrådgiverne var positivt indstillet over for reglerne og på tidspunktet for interviewene havde haft ca. 5 år til at implementere dem, blev de kun brugt sjældent.

Vi anbefalede derfor i delrapport I, at der fx udarbejdes nogle eksemplariske cases til kommunerne, som kan være med til at tydeliggøre, hvilke forhold der skal være til stede for at anvende lovreglerne. Bedre faglig og ledelsesmæssig støtte kan desuden give socialrådgiverne en øget sikkerhed i, hvordan de skal tolke brugen af reglerne i deres daglige arbejde samt i håndteringen af samarbejdet med forældrene. Endelig foreslog vi ændrede rammer for sagsbehandlingen, fx en højere grad af systematik i arbejdsgangen og tilrettelæggelse af arbejdet i teams, som kan bidrage til, at socialrådgivernes sagsbehandling profiterer af kollektiv viden i organisationen.

2.2 Delrapport II: Kontinuitet i anbringelser. Når forældre og forvaltning mødes

Delrapport II bygger på resultaterne fra delrapport I. Vi undersøgte udviklingen i anvendelsen af kontinuitetsreglerne 2 år efter første interviewrunde. Herunder spurgte vi særligt til, hvorfor reglerne ikke bruges særlig ofte. Vi undersøgte desuden socialrådgivernes oplevelse af faglig ledelse og samarbejdet mellem forældre og kommune. Del II er baseret på både kvantitative registerdata fra Danmarks Statistik om udbredelsen af reglerne i kommunerne og på en kvalitativ interviewundersøgelse blandt 9 forældre til anbragte børn og 10 kommunale socialrådgivere (Karmsten et al., 2018).

2.2.1 Implementeringen af kontinuitetsreglerne går langsomt

Anbringelse af børn under 1 år i op til 3 år uden krav om genbehandling (§ 62, stk. 5)

Delrapport II viser, at reglen bruges i et relativt begrænset omfang i hele måleperioden og med store årlige udsving. 39 af landets kommuner har i perioden 2009-2015 benyttet reglen om forlænget genbehandlingsfrist enten én gang eller nogle få gange, mens 59 kommuner ikke på noget tidspunkt har brugt reglen. 34 kommuner har brugt reglen 1-2 gange, 5 kommuner har brugt den 3 eller flere gange, og der er truffet i alt 62 afgørelser på knap 7 år (se tabel 2.1). Der er ikke et systematisk mønster i, hvilke kommuner der har brugt reglen med hensyn til geografi, kommunens størrelse, eller om det er en land- eller bykommune.

Tabel 2.1 De kommunale børn og unge-udvalgs afgørelser vedrørende forlænget genbehandlingsfrist for de 0-1-årige i perioden 2009-2015. Antal.

Årstal	Afgørelser i alt
2009	1
2010	9
2011	12
2012	6
2013	4
2014	21
2015	9
I alt	62

Note: I tabellen forekommer afvigelser fra delrapport I. Det skyldes korrektioner i datagrundlaget siden udgivelsen.

Kilde: Egne beregninger på data fra Danmarks Statistik.

Socialrådgiverne fortæller, at de anvender lovreglen om forlænget genbehandlingsfrist fx i sager, hvor forældrene har udpræget svag forældreevne, og hvor der er en kompliceret familiehistorik, så kommunen derfor allerede før fødslen har fokus på familien. Derudover kan samarbejdet med forældrene spille ind på socialrådgivernes skøn omkring lovreglen. Hvis samarbejdet fx er meget konfliktfyldt, vurderer de, at brug af reglen bidrager til at skabe kontinuitet og stabilitet for barnet i de første leveår.

Analyserne i delrapport II viser, at socialrådgivere i nogle kommuner begynder at anvende reglen hyppigere, end da vi målte i delrapport I, fx hvis reglen stemmer overens med kommunens generelle fokus på tidlig indsats. I andre kommuner mangler der ifølge socialrådgiverne fortsat ledelsesmæssigt fokus på at anvende reglen. Derudover er nogle socialrådgivere i tvivl om, hvorvidt brugen af reglen kan gøre en positiv forskel i barnets liv på langt sigt. Sagerne er ofte meget komplekse, og det er usikkert, hvorvidt et anbringelsessted – ofte en plejefamilie – kan sikre kontinuitet og stabilitet på langt sigt. Flere af de interviewede er ydermere i tvivl om, hvilket dokumentationsgrundlag der kræves for en afgørelse. Der findes ikke retningslinjer og viden om, hvordan reglen skal bruges, og

i forlængelse heraf agerer de kommunale børn og unge-udvalg forskelligt på indstillinger om at bruge forlænget genbehandling. Undersøgelsen peger derfor på, at der kan være behov for at udvikle generelle retningslinjer, som både forvaltning og børn og unge-udvalg kan tage udgangspunkt i.

Interviewene med forældrene viser, hvilke stærke følelsesmæssige reaktioner der aktiveres, når man får sit lille barn anbragt. Forældrene er mere optaget af anbringelsen af deres barn, som er sket uden samtykke, og mindre optaget af genbehandlingsfristens varighed, og de vender i interviewene løbende tilbage til at tale om selve anbringelsen af deres barn, som optager deres tanker og følelser. En mor fortæller, at beslutningen om forlænget genbehandlingsfrist blev taget, fordi hun, da hendes barn var spædt, havde en lang række udfordringer. Da hun efter 3 år har fået styr på sin tilværelse med fast bolig, arbejde etc. og derfor ønsker sit barn hjemgivet, træffes der en afgørelse om fortsat anbringelse med den begrundelse, at barnet i mellemtiden, fra hun var 1-4 år, nu har knyttet sig mere til plejeforældrene end til moren og derfor ikke bør hjemgives. Det vil sige, at den beslutning, der blev taget i første omgang med henblik på at skabe kontinuitet i det lille barns liv, kan få den konsekvens, at det kan blive en anbringelse for mange år, måske det meste af opvæksten.

Videreført anbringelse uden tidsbegrænsning (§ 68a)

Den kvantitative analyse viser, at antallet af børn og unge-udvalgsafgørelser om videreført anbringelse med begrundelse i en stærk tilknytning til anbringelsesstedet er temmelig begrænset. I alt 45 kommuner har benyttet lovreglen om videreført anbringelse i den knap 7-årige periode – det er knap halvdelen af landets kommuner, mens 53 kommuner ikke har brugt den. De 45 kommuner har tilsammen truffet 109 beslutninger om videreført anbringelse. Heraf har 26 kommuner brugt reglen 1-2 gange; 16 kommuner har brugt den 3-5 gange, og 3 kommuner har brugt lovreglen mere end 5 gange.

Som det ses af tabel 2.2, er der et let varierende antal beslutninger hen over årene. Der er heller ikke for denne regel systematiske mønstre i, hvilke kommuner der har brugt lovreglen om videreført anbringelse med hensyn til geografi, størrelse, eller om det er en land- eller bykommune.

Tabel 2.2 De kommunale børn og unge-udvalgs afgørelser vedrørende videreførelse af anbringelse i perioden 2009-2015, fordelt efter, om indstillingen er tiltrådt eller ej. Antal.

Årstal	Afgørelser i alt
2009	4
2010	18
2011	23
2012	17
2013	18
2014	14
2015	15
I alt	109

Anm.: I tabellen forekommer afvigelser fra den første rapport. Det skyldes korrektioner i datagrundlaget siden udgivelsen.

Kilde: Egne beregninger på data fra Danmarks Statistik.

De 10 sagsbehandlere, der er interviewet til delrapport II, nævner forskellige faktorer, der spiller ind på skønnet om, hvorvidt videreført anbringelse uden tidsbegrænsning vurderes relevant at bruge. Sagsbehandlerne fortæller, at de bruger paragraffen i anbringelsessager med et problematisk samvær mellem forældre og børn i kombination med tæt tilknytning til fx en plejefamilie, evt. kombineret med, at forældrenes udviklingspotentiale ikke er særligt stort. En anbringelse skal have været en stor del af barndommen og helst mere end 3 år, før man vurderer, at der er et tilstrækkelig solidt grundlag for at indstille til videreført anbringelse samme sted barndommen ud.

Delrapport II peger på, at videreført anbringelse ud fra nogle socialrådgiveres perspektiv ikke altid giver mening at anvende i den praktiske virkelighed. Det skyldes, at socialrådgiverne fortsat skal træffe beslutning om samvær mellem forældre og barn, efter at en videreført anbringelse er trådt i kraft. Der skal altså løbende træffes beslutninger, der kan skabe usikkerhed for barnet, og som derfor kan virke kontraproduktive i forhold til det overordnede formål om at skabe kontinuitet. Socialrådgiverne sætter ydermere spørgsmålstegn ved det langsigtede perspektiv i en videreført anbringelse, idet der kan opstå konflikter og behov, når barnet bliver ældre, som kan være svære for fx en plejefamilie at håndtere, og som kan gøre et skift i anbringelsessted hensigtsmæssigt. Undersøgelsen peger desuden på, at der ligesom ved forlænget genbehandlingsfrist er usikkerhed om, hvilken dokumentation der kræves for at kunne træffe afgørelse om videreført anbringelse, hvilket afspejles i et antal sager, der ikke er tiltrådt.

Forældrene efterlyser i deres interview mere klar og ærlig kommunikation om det langsigtede perspektiv, så forældrene fx ved, at der er en risiko for, at deres barn aldrig vil blive hjemgivet. Desuden fortæller nogle forældre, at de føler sig magtesløse, fordi deres barn er blevet anbragt tidligt i livet, og de derfor aldrig har haft mulighed for at opbygge en tilknytning til deres barn og vise deres potentiale som forældre. Hvis der først besluttes forlænget genbehandlingsfrist og herefter tages beslutning om videreført anbringelse, kan det af forælderen opleves som en fælde uden mulighed for positivt udfald ud fra argumentationen: *"Du kunne ikke tage dig af dit barn, da barnet var lille. Selvom du har udviklet dig i forhold til de krav, kommunen stillede dengang, har du nu ikke en tilstrækkelig stærk relation til dit barn, så nu forbliver barnet anbragt"* – et rationale, der viser kompleksiteten i sagerne og de indgribende konsekvenser, som lovreglerne kan have i forældrenes liv.

Fastsættelse af hjemgivelsesperiode (§ 68, stk. 4)

Reglen om en hjemgivelsesperiode på op til 6 måneder før hjemgivelse skal anvendes ved alle hjemgivelser. Målet er at muliggøre en blød overgang for barnet fra familiepleje eller institution og tilbage til familien. Analysen af interviewene med forældre og socialrådgivere peger på, at det er centralt, at formålet med hjemgivelsesperioden er gennemskueligt for forældrene, dvs. hvorvidt den reelt sættes i værk for at hjemgive eller for at *undgå* en hjemgivelse fra kommunens side. Konsekvenserne af sidstnævnte kan være store for forældrenes og børnene, idet det kan indebære en stor skuffelse og sorg, hvis forældrene har fået opbygget et håb om at leve sammen med barnet igen, som ikke indfris. Dels indikerer analysen, at der kan være et behov for at rette opmærksomheden imod, hvordan man kan sikre kontinuitet i de anbragte børns liv i perioden *efter* en hjemgivelse. Hjemgivelsesperioden har primært fokus på perioden op til en hjemgivelse, men sikrer ikke nødvendigvis kontinuitet i barnets liv efter hjemgivelsen ved fx at sikre adækvat skolegang, adgang til fritidsinteresser, støtte i hjemmet og evt. kontakt til plejefamilie eller pædagoger fra anbringelsesstedet. Endelig peger analysen på, at plejeforældre kan have svært ved at håndtere uvisheden om en evt. hjemgivelse og (ubevidst) kan komme til at modarbejde hjemgivelse.

2.2.2 Sagsbehandlere efterspørger faglig ledelse og støtte

Vi har i interviewene med de kommunale socialrådgivere spurgt, hvordan de oplever den faglige ledelse og den faglige støtte i deres arbejde. Den faglige ledelse og støtte til kommunernes socialrådgivere med anbringelsessager udfolder sig analytisk betragtet på fem måder jf. delrapport II. *For det første* får socialrådgiverne personlig sparring og faglige input fra deres nærmeste leder. *For det andet* tilbydes kurser og efteruddannelse. Flere socialrådgivere fortæller *for det tredje*, at deres beslutninger er baseret på tæt sparring med en juridisk ekspert. Den faglige støtte er *for det fjerde* nogle steder organiseret i form af faglige fyrtårne og/eller systematisk supervision til rådgiverne. *For det femte* viser empirien, at den faglige støtte er meget varieret opbygget i de respektive kommuner,

fx med monofaglig sparring i nogle kommuner over for tværfaglig sparring i andre; afdelingsinternt eller på tværs af afdelinger, eller med sparring fra fagpersoner inden for og uden for kommunen.

Socialrådgiverne vurderer generelt, at de har tilstrækkelig faglig fortrolighed med reglerne, og at deres faglige grundlag for at foretage et skøn omkring kontinuitetsreglerne er solidt. Hovedparten af socialrådgiverne er tilfreds med den faglige ledelse af deres arbejde. Delrapport II peger imidlertid også på, at der ofte ikke er tilstrækkelig ledelsesopfølgning i de sager, hvor der er usikkerhed om formalia, som fx dokumentationskravene ved indstillinger om brug af kontinuitetsreglerne. Den manglende opfølgning kan bidrage til, at reglerne ikke anvendes, selvom der er fagligt grundlag for at anvende dem.

2.2.3 Mange knaster i samarbejdet mellem forældre og forvaltning

Et godt samarbejde mellem forældre og forvaltning er afgørende for at skabe kontinuitet og stabilitet i anbragte børn og unges opvækst – uanset om det er med udgangspunkt i kontinuitetsreglerne eller andre tiltag. Og samtidig ved vi, at der ofte er store knaster i samarbejdet, bl.a. fordi det er så sårbart et felt, hvor forældrene helt oplever, at deres forældreskab og dagligliv med barnet er på spil.

Analysen af interview peger *for det første* på, at de interviewede forældre ofte har stor mistillid til kommunen og føler deres retssikkerhed krænket. Det hænger bl.a. tæt sammen med den næste problemstilling, nemlig at forældrene *for det andet* oplever upræcis kommunikation og mangelfuld inddragelse af deres synspunkter i sagen. De føler sig trynet bl.a. af socialrådgivernes fagsprog, ligesom de oplever, at meget af kommunens kommunikation er uigennemsigtig og uforståelig for dem, og at der ikke er overensstemmelse mellem, hvad kommunen siger og gør. Dette skal *for det tredje* ses i lyset af, at socialrådgiverne på den ene side skal træffe indgribende afgørelser i familiernes liv, samtidig med at de skal udvise empati og forståelse for forældrerens situation og forsøge at skabe et konstruktivt samarbejds-klima. Det betyder, at en del forældre i de mest konfliktfyldte børnesager bliver implementerings*modspillere*, der yder modstand mod kommunens beslutninger og kommer til at modarbejde mulighederne for at skabe kontinuitet i det anbragte barns liv, frem for at være *medspillere* i sagen om deres eget barn.

Forældre- og rådgiverinterview peger samstemmende på, at kontinuitetsreglerne kan være konflikt-optrappende: Når socialrådgiverne varsler brug af kontinuitetsreglerne, er det med risiko for, at forældrene indgår i en sej kamp mod systemet for at få lov til at beholde eller have hyppigt samvær med deres barn – en kamp, der sjældent er til barnets fordel, fordi den følges af frustration, vrede og modstand mod samarbejde.

I delrapport II kommer vi med tre forslag til at imødekomme udfordringer i samarbejdet. Et forslag er systematisk at høre, se og anerkende forældrene og udvikle procesredskaber til rådgiverne med dette formål. En forælder fortæller som eksempel på sin oplevelse af samarbejdsudfordringer, at det er vigtigt, at socialrådgiveren spørger ind til forældrenes mening i stedet for at formode, hvordan forældrene opfatter sagen. Et andet forslag er at være opmærksom på at *være tilgængelig for* forældre og at afsætte *tilstrækkelig tid* til møder med forældre ved fx at undgå at have en bagkant, når kommunen skal træffe indgribende afgørelser. Endelig kan en neutral støtteperson, fx en § 54-støtte, aflaste socialrådgiveren i at balancere mellem den bureaukratiske myndighedsrolle og den personlige rolle. En anden mulighed er at allokere to rådgivere til de mest komplicerede sager.⁹

⁹ Som kontekst kan det nævnes, at Norge netop i 2020 har indført "samtaleproces" i forbindelse med tvangsanbringelsessager, en form for udvidet samarbejdsproces med særlig vægt på at lade barn og forældre komme til orde under trygge forhold. Den norske regering forventer, at "*Bruk av samtaleprosess kan senke konfliktnivået mellom barneverntjenesten og foreldre og bidra til mindre bruk av tvangsvedtak*" (Regjeringa, 2020).

3 Virkning af forlænget genbehandlingsfrist for sager med 0-1-årige

I dette kapitel undersøger vi, hvorvidt reglen om forlænget genbehandlingsfrist ser ud til at gøre en positiv forskel for de børn, der er genstand for en beslutning herom.

Når små børn i alderen 0-1 år anbringes uden samtykke, giver reglen børn og unge-udvalget mulighed for at anbringe i op til 3 år, uden at forældrene kan stille krav om genbehandling af afgørelsen (§ 62, stk. 5) (Social- og Indenrigsministeriet, 2009). Reglen er udtryk for et ønske om at skabe stabile forhold for de børn, som anbringes i deres første leveår, hvor hjernen er utrolig følsom over for påvirkninger. Herved kan små børn, der anbringes, sikres mere stabile og trygge rammer, så kognitive, sociale og adfærdsmæssige kompetencer udvikles bedst muligt. Brug af reglen forudsætter en vurdering i kommunen af, at baggrunden for anbringelse uden samtykke forventes fortsat at være der i hele perioden.

Denne regel kan betragtes som meget indgribende i familiens liv, og jf. resultaterne i delrapport II kan en beslutning om forlænget genbehandlingsfrist udvirke et stærkt forringet samarbejde mellem forvaltning og biologiske forældre, hvorfor nogle er tilbageholdende med at bringe muligheden i spil. Som følge heraf var forlænget genbehandlingsfrist meget lidt brugt i perioden 2010-2012, hvor vores stikprøve blev dannet, og kun få børn blevet anbragt med denne regel.

Oversigt over de tre målgrupper i analysen af reglen om børn anbragt i op til 3 år uden krav om genbehandling

Primær målgruppe: 0-1-årige børn, for hvem der træffes afgørelse om anbringelse i op til 3 år uden krav om genbehandling af sagen (§ 62, stk. 5) i perioden 2010-2012.

Sammenligningsgruppe: Anbragte børn i alderen 0-1 år anbragt uden samtykke, og hvor anbringelsessagen genbehandles i perioden 2006-2008.

Sekundær målgruppe: 0-1-årige børn, som opfylder betingelserne for brug af lovreglen, men hvor lovreglen ikke anvendes i perioden 2010-2012.

I *primærgruppen* for reglen om forlænget genbehandlingsfrist indgår 35 børn i alderen 0-1 år, der har været genstand for reglen i perioden 2010-2012. I *sammenligningsgruppen* indgår 129 børn i alderen 0-1 år, hvor anbringelsessagen blev genbehandlet i perioden 2006-2008 (altså perioden før Barnets Reform). I *sekundærgruppen* indgår 135 0-1-årige børn, som opfylder betingelserne for brug af reglen om forlænget genbehandling, men hvor reglen ikke har været anvendt i perioden 2010-2012 (læs mere om de tre grupper i afsnit 1.4.2).

Analysens resultater vedrørende forlænget genbehandlingsfrist

Resultaterne af vores analyse viser for det første, at forældre til børn, der anbringes i 0-1-årsalderen, er yderst marginaliserede. Dels har forældrene lavt uddannelsesniveau og lav beskæftigelsesgrad, dels har en relativ stor andel en psykisk sygdom eller har været fængslet. Det gælder både forældre til børn i gruppen, som anbringes efter reglen, og forældre til børn i de to sammenligningsgrupper. Der skal altså meget til, før kommunerne vælger at anbringe de helt små børn. Derudover viser analysen, at der ikke er signifikant forskel mellem de tre målgrupper i forhold til stabilitet, når vi måler ved 6-årsalderen:

- 14-17 pct. af børnene i de tre grupper er blevet hjemgivet
- 16-22 pct. af børnene har skiftet anbringelsessted med den primære begrundelse, at formålet med anbringelsen på anbringelsesstedet er opnået.

Trivselsmæssigt har børnene i alle tre målgrupper vanskeligheder helbredsmæssigt, følelsesmæssigt og socialt i samme omfang. Kun i forhold til relationen mellem omsorgsgiver og barn viser det sig, at en signifikant større andel af omsorgsgivere i sekundærgruppen – altså de børn, hvor reglerne kunne have været, men ikke blev anvendt – oplever at have en mindre god relation til barnet end omsorgsgivere i primærgruppen. Det vil sige, at relationen mellem barnet og dets omsorgsgivere er bedre, når reglerne har været anvendt. Dette kan, på trods af at der ikke ses nogen forskel i stabilitet, pege i retning af en hypotese om, at reglen er med til at skabe mere ro for anbringelsesstederne til at arbejde med tilknytning og relationen til barnet.

3.1 Få og små forskelle i problemtyngde i sager med forlænget genbehandlingsfrist

Indledningsvist undersøger vi, om forældre til børn i primærgruppen adskiller sig væsentligt fra forældre til børn i sammenligningsgruppen og i sekundærgruppen, samt om der er forskel i barnets alder ved første anbringelse. Informationerne om forældrene skal dels bruge til at afdække, hvilke opvækstbetingelser børnene ville have haft, hvis de ikke havde været anbragt. Dels til at afgøre, om børnene i de tre målgrupper ligner hinanden således, at vi med rimelighed kan sammenligne grupperne med hinanden i forhold til at vurdere, om reglen om forlænget genbehandlingsfrist har bidraget med øget kontinuitet. Informationerne om forældrene stammer fra registerdata året før, den første anbringelse fandt sted.

Tabel 3.1 viser først og fremmest, at forældre til børn, der bliver anbragt efter reglen om forlænget genbehandlingsfrist, er en meget marginaliseret gruppe. Flertallet af mødre har ikke uddannelse ud over grundskolen (86 pct.). Halvdelen af mødre har en psykisk sygdom (51 pct.), og mere end halvdelen (57 pct.) boede alene, året før barnet blev født. Der er altså indikation på, at moren og faren i mange tilfælde ikke har haft et forudgående samliv før graviditeten, og at graviditeten for mange af mødre ikke har været planlagt. Derudover viser kortlægningen, at nogle af mødre har været i misbrugsbehandling (11 pct.) eller selv har været anbragt uden for hjemmet som barn (11 pct.). For fædre ser vi, at godt halvdelen (54 pct.) har grundskolen som højeste uddannelse, hver fjerde var i beskæftigelse (26 pct.), hver fjerde har en psykisk sygdom (26 pct.), og halvdelen (51 pct.) boede alene året før barnets fødsel. Dertil kommer, at mange fædre har en fortid med kriminalitet – mere end hver tredje af fædre i primærgruppen (37 pct.) har været i fængsel. Forældre til små børn, der bliver anbragt efter denne regel, er således en marginaliseret og meget sårbar gruppe i forhold til resten af samfundet.

Det er imidlertid interessant at konstatere, at sammenlignet med forældre til børn i primærgruppen adskiller forældre til børn i sammenligningsgruppen sig ikke signifikant på nogen af de parametre, vi måler på. Det betyder, at forældre, som før kontinuitetsreglernes indførelse fik anbragt deres barn i alderen 0-1 år, og hvor anbringelsessagen genbehandles i perioden 2006-2008 – altså umiddelbart før reglens indførelse – ikke på nogle af indikatorerne adskiller sig signifikant fra de forældre, der fik anbragt et barn på baggrund af reglen.

Sammenligner vi forældre til børn i primærgruppen med forældre til børn i sekundærgruppen – altså de børn, hvor reglerne kunne have været, men ikke blev anvendt, finder vi forskel på to indikatorer. Signifikant færre fædre i primærgruppen har grundskolen som højeste uddannelse (54 pct. mod 69

pct.), de har altså et bedre skolefundament, men flere fædre har en fængselsstraf (37 pct. mod 22 pct.). Ressourcemæssigt peger de to forskelle i hver sin retning. De øvrige parametre, vi måler på, adskiller sig ikke signifikant. Det vil sige, at mødre til 0-1-årige børn, som opfylder betingelserne for brug af reglen, men hvor lovreglen ikke blev anvendt, ligner mødre til børn, der blev anbragt på baggrund af reglen. Fædrene i denne gruppe har lavere uddannelsesniveau, mens relativt færre har været fælgslet.¹⁰

Tabel 3.1 Baggrundskarakteristika hos forældre i sager med forlænget genbehandlingsfrist. Særskilt for primærgruppe, sammenligningsgruppe og sekundærgruppe. Procent.

	Primær gruppe	Sammenlignings- gruppe	Sekundær gruppe
Barnets alder ved første anbringelse (år)	0,03	0,18	0,13
Mors alder	27,1	27,7	26,2
Fars alder	30,3	30,3	28,2
Mor kun grundskolen	86	80	84
Far kun grundskolen	54	65	69*
Mor i beskæftigelse	-	9	9
Far i beskæftigelse	26	39	36
Mor enlig	57	48	49
Far enlig	51	47	41
Mor har psykisk sygdom	51	48	44
Far har psykisk sygdom	26	28	31
Mor har selv været anbragt uden for hjemmet	11	6	20
Far har selv været anbragt uden for hjemmet	-	-	8
Mor har været fængslet	-	9	4
Far har været fængslet	37	31	22*
Mor registreret for misbrugsbrugsbehandling	11	8	6
Far registreret for misbrugsbrugsbehandling	11	6	11
Antal børn i målgruppen	35	129	135

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001. Signifikantest (t-test og chi²-test) mellem primærgruppen og hhv. sammenligningsgruppen og sekundærgruppen.

"-" indikerer, at der er tre eller færre observationer i cellen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

3.2 Stabilitet i sager med forlænget genbehandlingsfrist

I det ovenstående fandt vi, at forældre til børn, der blev anbragt på baggrund af reglen om forlænget genbehandlingsfrist, til forveksling ligner forældre til børn i sammenligningsgruppen og i sekundærgruppen. Det betyder, børnene i de tre målgrupper har forældre med meget ens problemtyngde, når vi ser på objektive karakteristika. Vi kan således med rimelighed sammenligne grupperne i forhold til at vurdere, om forlængelse af genbehandlingsfristen øger stabiliteten for børn i primærgruppen relativt til børn i de to andre målgrupper. Vurderingen af, om børnene faktisk opnår mere stabilitet, foretages

¹⁰ Andelen af børn med psykisk sygdom er også undersøgt, men forekommer så sjældent i gruppen, at det ikke er muligt at vise tallene på grund af diskretionshensyn. Udslagsgivende årsag til anbringelse er også undersøgt. Her finder vi ingen signifikante forskelle mellem grupperne.

ved 6-årsalderen ud fra registeroplysninger.¹¹ Hvert enkelt barn følges fra fødslen og 6 år frem med den hensigt at måle omfanget af hjemgivelser, genanbringelser og skift i anbringelsessted.¹²

Tabel 3.2 Stabilitet i anbringelsesforløb i sager med forlænget genbehandlingsfrist. Særskit for primærgruppe, sammenligningsgruppe og sekundærgruppe. Antal/procent.

	Primær gruppe	Sammenligningsgruppe	Sekundær gruppe
Gennemsnitligt antal anbringelser (antal)	1,1	1,2	1,2
Hjemgivet (pct.)	14	12	17
Genanbragt (pct.)	-	4	3
Har skiftet anbringelsessted (pct.)	17	22	16
Antal børn i målgruppen	35	129	135

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001. Signifikantest (t-test og chi²-test) mellem primærgruppen og hhv. sammenligningsgruppen og sekundærgruppen.

"-" indikerer, at der er tre eller færre observationer i cellen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Tabel 3.2 viser, at børnene i de tre grupper ved 6-årsalderen i gennemsnit har oplevet 1,1-1,2 anbringelse, altså stort set det samme omfang. 14 pct. af børnene i primærgruppen er blevet hjemgivet ved 6-årsalderen. Faktisk sker alle hjemgivelser i primærgruppen, allerede inden børnene er fyldt 4 år på baggrund af, at formålet med anbringelsen er opfyldt. I sammenligningsgruppen og i sekundærgruppen forekommer de fleste af de henholdsvis 12 pct. og 17 pct. hjemgivelser ligeledes, inden barnet fylder 4 år. Når barnet hjemgives med den begrundelse, at formålet med anbringelsen er opfyldt, kan en antagelse være, at forældrene har haft mulighed for at arbejde med deres udfordringer. Der er ikke signifikant forskel på, hvor stor en andel der hjemgives i de tre grupper, eller hvor mange anbringelser børnene i de tre grupper har oplevet. Reglen ser således hverken ud til at have bidraget med mere eller mindre stabilitet, men på baggrund af det lille beregningsgrundlag skal resultatet tolkes med varsomhed.

Øget uro i anbragte børns liv forekommer også, hvis de oplever at blive anbragt igen efter at være blevet hjemgivet til forældrene. Analysen viser, at der i primærgruppen er så få, der genanbringes, at det af diskretionshensyn ikke må vises, mens hhv. 4 pct. og 3 pct. af børnene i sammenligningsgruppen og i sekundærgruppen oplever at blive hjemgivet og genanbragt, inden de fylder 6 år.

Et andet element, som bidrager til stabilitet i et anbringelsesforløb, er, hvis barnet kan blive boende i samme omsorgsmiljø. Tabel 3.2 viser, at 17 pct. i primærgruppen har skiftet anbringelsessted ved 6-årsalderen. For de flestes vedkommende er denne ændring begrundet med, at formålet med anbringelsen på det konkrete anbringelsessted er opnået. Dette er også den overvejende begrundelse for de 22 pct. og 16 pct. børn, som oplever skift i anbringelsessted i sammenligningsgruppen og i sekundærgruppen.

Opsamlende kan der ikke observeres forskel i stabilitet i anbringelsesforløb mellem primærgruppen og hhv. sammenligningsgruppen og sekundærgruppen. Stabilitet måles her ved 6-årsalderen, fordi de yngste børn i vores population ikke er ældre ved afslutningen af undersøgelsen. Vi kan ikke udtale os om, hvorvidt reglen på længere sigt vil få en indflydelse på stabilitet i børnenes anbringelsesforløb.

¹¹ Baggrunden for, at vi ser på stabiliteten i anbringelsesforløbet ved 6-årsalderen er, at børn i primærgruppen og sekundærgruppen er født fra 2010 til og med 2012 og følges, til de er 6-8 år i 2018. De yngste kan således kun følges, frem til de er 6 år. Børn i sammenligningsgruppen er ældre (de er født i 2006 til og med 2008 og er derfor 10-12 år i 2018). For at give et retvisende billede af stabilitet, er det nødvendigt at sammenligne børnene ved samme alderstrin.

¹² Defineret som andel børn, der er hjemgivet mindst én gang ved 6-årsalderen; andel børn, der er genanbragt mindst én gang ved 6-årsalderen, og andel børn, der har skiftet anbringelsessted mindst én gang ved 6-årsalderen.

3.3 Trivsel i sager med forlænget genbehandlingsfrist

Reglen om forlænget genbehandlingsfrist omfatter børn i alderen 0-1 år. Ustabile og risikofyldte levevilkår med skiftende omsorgspersoner i de første leveår kan have alvorlige følger på langt sigt for barnets sociale, følelsesmæssige og kognitive udvikling. I og med at registrene ikke indeholder oplysninger, der kan belyse barnets sociale, følelsesmæssige og kognitive udvikling, bygger de følgende analyser på spørgeskemadata indsamlet specifikt til denne undersøgelse. Resultaterne er baseret på svar fra børnenes primære omsorgsgiver. For børn, hvor denne regel er taget i brug, vil det typisk sige en plejeforælder eller en fagperson på et opholdssted eller en døgninstitution. Børnene i primær- og sekundærgruppen er fyldt 6 år, når omsorgsgiveren besvarer spørgeskemaet, og er derfor umiddelbart sammenlignelige. I sammenligningsgruppen er børnene fyldt 11 år, når omsorgsgiveren besvarer spørgeskemaet. Dette giver en skævhed i alder. Konstruktionen af målgrupperne giver desværre ikke mulighed for at indsamle spørgeskemadata for de tre grupper, når de har samme alder, og vi kan derfor ikke vide, om resultatet havde set anderledes ud, hvis alle grupperne havde været enten 6 år eller 11 år ved besvarelsen.¹³

Tabel 3.3 Trivsel i sager med forlænget genbehandlingsfrist. Særskilt for primærgruppe, sammenligningsgruppe og sekundærgruppe. Procent.

	Primær gruppe	Sammenligningsgruppe	Sekundær gruppe
Barnet har kronisk sygdom eller handicap	31	46	41
Barnet scorer uden for normalområdet (SDQ)	62	49	54
Barnet har lavt selvværd (RSE)	-	7	4
Barnet er blevet mobbet	-	8	-
Barnet er ikke startet i skole	-	-	10
Barnet har haft mindst en fraværsdag om ugen i de sidste 2 måneder	-	9	5
Barnet har mindst én betydningsfuld voksen	93	89	86
Omsorgsgiveren har en god relation til barnet	93	83	76**
Omsorgsgiveren oplever, at barnet bliver støttet	93	86	89
Omsorgsgiveren taler med barnet flere gange ugentligt om skole, fritid, venner, helbred og generelt	93	94	92
Antal besvarelser	29	106	100

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001. Signifikantest (t-test og chi²-test) mellem primærgruppen og hhv. sammenligningsgruppen og sekundærgruppen.

Der er store procentforskelle ved andre indikatorer end der, hvor vi finder signifikant forskel. Det skyldes, at beregningsgrundlaget bygger på få observationer.

91 pct. af besvarelserne er givet af plejeforældre/ansat på opholdssted eller døgninstitution.

"-" indikerer, at der er tre eller færre observationer i cellen.

Kilde: Egne spørgeskemadata indsamlet til VIVEs evaluering af kontinuitetsreglerne.

Overordnet viser Tabel 3.3, at børnene i alle tre grupper har betragtelige udfordringer. Knap en tredjedel af børnene i primærgruppen (31 pct.) har en kronisk sygdom eller et handicap, hvilket gælder henholdsvis 46 og 41 pct. af de to andre grupper. Næsten to tredjedele (62 pct.) af primærgruppen har socio-emotionelle udfordringer målt med SDQ. Tilsammen vidner det om, at disse børn har det vanskeligt helbredsmæssigt, følelsesmæssigt og socialt.

¹³ Vi vælger ikke at kommentere på primærgruppen relativt til sammenligningsgruppen, i og med at børnene i sammenligningsgruppen er ældre end børnene i primærgruppen. Det giver en skævhed, og vi har ikke mulighed for at afgøre, om der reelt ikke er en forskel mellem de to grupper, eller om der ville være en signifikant forskel, hvis svarene gjaldt samme aldersgrupper. Vi vurderer dog, at det er illustrativt at vise tallene.

Tabel 3.3 viser desuden, at en signifikant større andel omsorgsgivere i primærgruppen svarer, at de har en god relation til barnet, end omsorgsgivere i sekundærgruppen (93 pct. mod 76 pct.). At have en god relation til barnet er baseret på et indeks af spørgsmål, som omhandler 1) At omsorgsgiveren mener, at hun/han kommer godt ud af det med barnet, 2) At omsorgsgiveren synes, at hun/han har en god forståelse af, hvordan barnet har det, 3) At omsorgsgiveren føler, at hun/han kan stole på barnet, og 4) At omsorgsgiveren er tilfreds med sit forhold til barnet.

Sammenfattende viser analysen, at børnene i alle tre målgrupper har vanskeligheder helbredsmæssigt, følelsesmæssigt og socialt. Kun i forhold til relationen mellem omsorgsgiver og barn har en signifikant større andel af omsorgsgivere i sekundærgruppen – altså de børn, hvor reglerne kunne have været, men ikke blev anvendt – en mindre god relation til barnet end omsorgsgivere i primærgruppen. Det vil sige, at relationen mellem barnet og dets omsorgsgivere er bedre, når reglerne har været anvendt. Dette kan, på trods af at der ikke ses nogen forskel i stabilitet, pege i retning af en hypotese om, at reglen er med til at skabe mere ro for anbringelsesstederne til at arbejde med tilknytning og relationen til barnet.

4 Virkningen af videreført anbringelse uden tidsbegrænsning

Formålet med reglen om videreført anbringelse er at skabe mulighed for, at en anbringelse fortsætter uden tidsbegrænsning, og at der på den måde opnås stabilitet i barnets hverdag, og med et længere tidsperspektiv. Reglen giver kommunerne mulighed for at videreføre en anbringelse uden tidsbegrænsning, dvs. hvor der ikke bliver sat et tidspunkt for anbringelsens ophør, før man har en dialog om, hvad der skal ske efter det 18. år. Dette kan der træffes afgørelse om, hvis barnet har været anbragt uden for hjemmet i mindst 3 år, og myndighederne vurderer, at barnet har opnået en særligt stærk tilknytning til anbringelsesstedet og anbringelsesstedets omsorgspersoner, og hvis det vurderes at være af væsentlig betydning for barnet eller den unges bedste at forblive på anbringelsesstedet (§ 68a, stk. 1) (Social- og Indenrigsministeriet, 2009). Det gælder, uanset om der er tale om en anbringelse uden forældrenes samtykke eller en frivillig anbringelse, og uanset hvor barnet er anbragt henne.

En stærk tilknytning på et opholdssted eller en døgninstitution kan være en tilknytning til kontaktpædagogen eller andet personale på stedet eller tilknytning til selve stedet og omgivelserne. Barnet eller den unge kan også være tæt knyttet til andre børn på anbringelsesstedet, til skolen og fritidsaktiviteter og kammerater der mv. Det er vigtigt, at barnet oplever anbringelsesstedet som sit hjem og føler et stærkt tilhørsforhold til stedet og de omsorgspersoner, der er på stedet. Dette tiltag er klart det mest indgribende og får karakter af åben adoption, i og med at forældrene ikke får mulighed for at hjemtage barnet, før barnet bliver myndigt og – i princippet – selv kan vælge.

Oversigt over de tre målgrupper vedrørende analyse af reglen om videreførelse af anbringelse på grund af stærk tilknytning til anbringelsesstedet

Primær målgruppe: Anbragte børn, der har været anbragt i mindst 3 år, og hvor de kommunale myndigheder (børn og unge-udvalget) har truffet afgørelse om at videreføre anbringelsen uden tidsbegrænsning ud fra en vurdering af barnets tilknytning til anbringelsesstedet i perioden 2010-2012.

Sammenligningsgruppen: Børn og unge, der har været anbragt i mere end 3 år i perioden 2006-2008 (dvs. inden lovens ikrafttræden).

Sekundær målgruppe: Anbragte børn, der har været anbragt i mindst 3 år, og som opfylder betingelserne for brug af lovreglen, men hvor lovreglen ikke anvendes i perioden 2010-2012.

Reglen om videreført anbringelse var i perioden 2010-2012 meget lidt brugt, og kun få børn blev anbragt på baggrund af reglen.¹⁴ Det betyder, at der i udgangspunkt kun er få børn, som kan indgå i evalueringen. I *primærgruppen* for reglen om videreført anbringelse indgår de 52 børn, der har været genstand for en beslutning herom. I *sammenligningsgruppen* indgår 104 børn og unge, der har været anbragt i mere end 3 år i perioden 2006-2008. I *sekundærgruppen* indgår 114 børn, der har været anbragt i mindst 3 år, og som opfylder betingelserne for brug af lovreglen, men hvor lovreglen ikke anvendes i perioden 2010-2012 efter kontinuitetsreglernes ikrafttræden. Det lille antal gange, reglen er brugt, betyder, at det er vanskeligt at få nok styrke i beregningerne til at opnå robuste resultater.

¹⁴ Reglen blev anvendt 52 gange i perioden 2010-2012 (Baviskar et al., 2016).

Analysens resultater vedrørende videreført anbringelse

Resultaterne af analysen viser, at forældrene til børn i de tre målgrupper for videreført anbringelse i store træk ligner hinanden med kun ganske få afvigelser, når vi ser på deres karakteristika forud for barnets anbringelse. Mødre til børn i primærgruppen er en anelse bedre stillet end mødre til børn i sammenligningsgruppen og i sekundærgruppen umiddelbart før første anbringelse, mens fædre i primærgruppen er marginalt dårligere stillet. Desuden er børnene ældre ved første anbringelse. Analysen viser, at børn anbragt efter reglen om videreført anbringelse (primærgruppen) ikke adskiller sig fra børn i sammenligningsgruppen eller sekundærgruppen i forhold til stabilitet. Resultaterne viser heller ikke nogen nævneværdige forskelle i forhold til trivsel.

4.1 Problemtyngden i sager med videreført anbringelse stort set ens på tværs af målgrupper

Vi undersøger først, om forældre til børn i primærgruppen adskiller sig væsentligt fra forældre til børn i sammenligningsgruppen og i sekundærgruppen. Informationerne om forældrene skal bruges til at afgøre, om børnene i de tre målgrupper ligner hinanden på en række baggrundsparemetre, således at vi med rimelighed kan sammenligne de tre grupper mod hinanden i forhold til at vurdere, om reglen har bidraget med øget stabilitet for børnene. Informationerne om forældrene stammer fra året, før første anbringelse fandt sted.

Tablet 4.1 Baggrundskarakteristika hos forældre og børn i sager med videreført anbringelse. Særskilt for primærgruppe, sammenligningsgruppe og sekundærgruppe. Procent.

	Primær gruppe	Sammenlignings- gruppe	Sekundær- gruppe
Barnets alder ved første anbringelse (år)	3,3	1,7***	3,7
Barnet har psykisk sygdom	10	4	6
Mors alder	28,2	28,3	29,5
Fars alder	34,8	27,9***	31,0
Mor kun grundskolen	69	89***	77
Far kun grundskolen	50	64	53
Mor i beskæftigelse	21	32	13
Far i beskæftigelse	42	39	36
Mor enlig	44	55	59*
Far enlig	42	41	46
Mor har psykisk sygdom	42	38	41
Far har psykisk sygdom	31	22	16***
Mor har selv været anbragt uden for hjemmet	-	-	-
Far har selv været anbragt uden for hjemmet	-	-	-
Mor har været fængslet	8	6	8
Far har været fængslet	35	27	33
Mor registreret for misbrug	-	-	-
Far registreret for misbrug	-	-	-
Antal børn i målgruppe	52	104	114

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001. Signifikantest (t-test og chi²-test) mellem primærgruppen og hhv. sammenligningsgruppen og sekundærgruppen.

"-" indikerer, at der er tre eller færre observationer i cellen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Forældrene til børn i de tre målgrupper for videreført anbringelse adskiller sig kun ganske lidt fra hinanden, når vi ser på deres karakteristika forud for barnets anbringelse. En mindre andel af mødre i primærgruppen har grundskolen som højeste uddannelse (69 pct.) end blandt mødre til børn i sammenligningsgruppen (89 pct.). En mindre andel af mødre til børn i primærgruppen er enlige (44 pct.) året før anbringelsen end mødre til børn i sekundærgruppen (59 pct.). Fædre til børn i primærgruppen er i gennemsnit ældre end fædre til børn i sammenligningsgruppen, og en langt større andel af fædre til børn i primærgruppen har en psykisk sygdom (31 pct.) end blandt fædre til børn i sekundærgruppen (16 pct.). Disse indikatorer peger tilsammen på, at mødre til børn i primærgruppen er relativt mindre belastede, mens fædre i primærgruppen oftere er ældre og har psykiske problemer. Dertil kommer, at børn i primærgruppen er ældre ved første anbringelse end børn i sammenligningsgruppen. Vi har også undersøgt, om der er forskel i den udslagsgivende årsag til anbringelse (ikke vist i tabel). Resultatet peger i retning af, at flere børn i primærgruppen er registreret med udslagsgivende anbringelsesårsager, der vedrører forældrene, end i sammenligningsgruppen. Også disse resultater baserer sig dog på få observationer, og de skal derfor kun ses som en indikation.

4.2 Stabilitet i sager med videreført anbringelse

Oven for så vi, at mødre til børn i primærgruppen er en anelse bedre stillet end mødre til børn i sammenligningsgruppen og i sekundærgruppen umiddelbart før første anbringelse, mens fædre i primærgruppen er marginalt dårligere stillet. Børnene er herudover ældre ved første anbringelse. I forhold til denne specifikke regel skal der gå minimum 3 år efter første anbringelse, før reglen kan blive taget i brug, og derfor kan der være aspekter i forældrens liv, som kan have ændret sig undervejs. I og med at vi ikke har en specifik dato for, hvornår beslutningen om videreført anbringelse er blevet effektueret, har vi dog ikke mulighed for at undersøge forældrens karakteristika eller børnenes alder umiddelbart før effektueringen af videreført anbringelse.

På trods af forskellene mellem primærgruppen og de to sammenligningsgrupper vurderer vi, at det er rimeligt at foretage en sammenligning af stabilitet i anbringelsesforløb og skoleforløb for de tre grupper. Vurderingen af, om børnene faktisk opnår den ønskede stabilitet, foretages ved 10-årsalderen ud fra registeroplysninger for primærgruppen relativt til sammenligningsgruppen og sekundærgruppen.¹⁵ Hvert enkelt barn følges fra fødslen og frem med den hensigt at måle omfanget af hjemgivelser, genanbringelser, skift i anbringelsessted samt skoleskift.¹⁶

Tabel 4.2 viser, at børnene i de tre grupper i gennemsnit har været anbragt 1,1 gang frem til 10-årsalderen. Tabellen viser desuden, at så få i primærgruppen har været hjemgivet inden 10-årsalderen, at det ikke kan vises af diskretionshensyn. I sammenligningsgruppen er 4 pct. blevet hjemgivet og 15 pct. i sekundærgruppen. Endvidere er så få børn i alle tre grupper blevet genanbragt ved 10-årsalderen, at vi ikke kan vise det af diskretionshensyn. Ser vi på skift i anbringelsessted, er der ikke signifikant forskel mellem grupperne. Mens 29 pct. af børnene i primærgruppen har skiftet anbringelsessted ved 10-årsalderen, gælder det 22 pct. af sammenligningsgruppen og 32 pct. af sekundærgruppen. Reglen om videreført anbringelse ser således på det foreliggende datagrundlag hverken ud til at have bidraget med mere eller mindre stabilitet i anbringelsesforløbet.

¹⁵ Baggrunden for, at vi ser på stabiliteten i anbringelsesforløbet ved 10-årsalderen, er, at børn i primærgruppen er født til og med 2008 og kan derfor kun følges, frem til de er 10 år i 2018. For at give et retvisende billede af stabilitet, er det nødvendigt at sammenligne børnene ved samme alderstrin.

¹⁶ Defineret som andel af børn, der er hjemgivet mindst én gang ved 10-årsalderen, andel af børn, der er genanbragt mindst én gang ved 10-årsalderen, andel af børn, der har skiftet anbringelsessted mindst én gang ved 10-årsalderen, og børn, der har skiftet skole mindst én gang ved 10-årsalderen.

Tabel 4.2 Stabilitet i anbringelses- og skoleforløb med videreført anbringelse. Særskilt for primærgruppe, sammenligningsgruppe og sekundærgruppe. Antal og procent.

	Primær gruppe	Sammenlignings- gruppe	Sekundær gruppe
Gennemsnitligt antal anbringelser (antal)	1,1	1,1	1,1
Hjemgivet (pct.)	-	4	15
Genanbringelser (pct.)	-	-	-
Skift i anbringelsessted (pct.)	29	22	32
Skoleskift (pct.)	37	35	49
Gennemsnitligt antal skoleskift (pct.)	0,4	0,4	0,6
Antal børn anbragt efter reglen	52	104	114

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001. Signifikantest (t-test og chi²-test) mellem primærgruppen og hhv. sammenligningsgruppen og sekundærgruppen.

"-" indikerer, at der er tre eller færre observationer i cellen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

4.3 Trivsel i sager med videreført anbringelse

Formålet med kontinuitetsreglerne er at øge stabilitet i anbringelsesforløbet for herigennem at sikre bedre vilkår for trivsel og udvikling. For at kunne foretage en analyse af, hvorvidt reglerne har betydning for de anbragte børns og unges trivsel og udvikling, tages der udgangspunkt i de spørgeskemadata, der er indsamlet til netop denne undersøgelse. Som nævnt tidligere er både omsorgsgivere og de 15-årige blevet inviteret til at udfylde spørgeskemaet. Alle besvarelserne fra omsorgsgiverne er indsamlet, når børnene er 11 år.

87 pct. af besvarelserne fra omsorgspersoner er givet af plejeforældre eller ansatte på opholdssted eller døgninstitution. Blandt de 15-årige har kun otte personer i den primære målgruppe besvaret spørgeskemaet. Det betyder, at det ikke er muligt at lave statistiske beregninger på baggrund af de unges egne besvarelser. Nedenstående analyser er således udelukkende baseret på besvarelser fra omsorgsgivere til 11-årige.

Tabel 4.3 viser, at børn i primærgruppen, for hvem der er taget beslutning om videreført anbringelse, kun adskiller sig signifikant fra de to øvrige grupper på ét punkt. Det er i forhold til skolegang. Her går en større andel af børn i primærgruppen ikke i skole (15 pct.) end børn i sekundærgruppen (12 pct.).

Tabel 4.3 Trivsel i sager med videreført anbringelse. Særskilt for primærgruppe, sammenligningsgruppe og sekundærgruppe. Procent.

	Primær gruppe	Sammenlignings- gruppe	Sekundær gruppe
Barnet har kronisk sygdom eller handicap	55	73	59
Barnet scorer uden for normalområdet (SDQ)	25	42	41
Barnet har lavt selvværd (RSE)	15	12	14
Barnet er blevet mobbet	30	46	29
Barnet er ikke startet i skole	15	-	12**
Barnet har haft mindst en fraværsdag om ugen i de sidste 2 måneder	-	-	12
Barnet har mindst én betydningsfuld voksen	15	-	20
Omsorgsgiveren har en god relation til barnet	40	23	27
Omsorgsgiveren oplever, at barnet bliver støttet	30	35	27
Omsorgsgiveren taler med barnet mindst én gang om ugen om skole, fritid, venner, helbred og generelt	40	62	60
Antal besvarelser	20	26	49

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001. Signifikantest (t-test og chi²-test) mellem primærgruppen og hhv. sammenligningsgruppen og sekundærgruppen.

Der er procentforskelle ved andre indikator, der er større end der, hvor der måles en signifikant forskel. Det skyldes, at beregningsgrundlaget bygger på få observationer.

87 pct. af besvarelserne er givet af plejeforældre/ansat på opholdssted eller døgninstitution.

"-" indikerer, at der er tre eller færre observationer i cellen.

Kilde: Egne spørgeskemadata indsamlet til VIVEs evaluering af kontinuitetsreglerne.

Det er interessant, at der ellers ikke ses nogen forskelle på børn med og uden videreført anbringelse. Som det ses af tabellen, er der for nogle af trivselsindikatorerne relativt store procentforskelle (fx scores 25 pct. af primærgruppen til at ligge uden for normalområdet på SDQ, som er en indikation på psykosocial trivsel, mens det gælder noget større andele af de to andre grupper, hhv. 42 og 41 pct.). Imidlertid er denne forskel ikke signifikant, hvilket bl.a. kan skyldes de relativt få børn i beregningsgrundlaget, som gør analysen mere usikker. Vi ved ikke, om resultatet ville have været et andet, hvis den samme analyse var gennemført på fx 200 eller 500 børn.

5 Virkningen af fastsættelse af hjemgivelsesperiode

Formålet med reglen om en hjemgivelsesperiode er, at anbragte børn og unge sikres en mindre turbulent overgang og bedre integration i lokalmiljøet ved hjemgivelse. Reglen pålægger kommunen forud for en hjemgivelse at fastsætte en hjemgivelsesperiode på op til 6 måneder. Perioden skal bruges til at forberede hjemgivelsen, da vi fra forskningen ved, at en del børn har været hjemgivet til en hverdag med udfordringer og mangler, fx uden et skoletilbud, uden at være tilmeldt fritidsaktiviteter etc. I praksis fungerer hjemgivelsesperioden dog også som en periode, hvor kommunen kan overveje, om det er til barnets bedste at komme hjem, eller om problemerne i hjemmet evt. er af sådan en karakter, at kommunen bør overveje at anbringe barnet uden samtykke. Bestemmelsen omfatter i princippet alle hjemgivelser – kun i særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der ikke skal være en hjemgivelsesperiode. Det kan eksempelvis være, hvis hjemgivelsen sker lige op til skolestart, eller at det var forudsagt, at anbringelsen skulle være kortvarig, fx ved forældres hospitalsophold.

Der kan være flere årsager til, at en anbringelse ophører, og børn og unge hjemgives. Det er derfor vanskeligt at udskille sager, hvor betingelserne har været helt de samme, fordi vi ikke har detaljerede oplysninger om årsag til hjemgivelse i registrene. Der er imidlertid nogle informationer om årsager til hjemgivelsen, som gør det muligt at udskille de sager, hvor en hjemgivelsesperiode ikke ville kunne tages i anvendelse af formelle grunde. Det kan ske, fordi Ankestyrelsen kan have hjemgivet barnet; Landsretten kan have ophævet afgørelsen om anbringelse; den unge kan være fyldt 18 år; anbringelsesstedet lukker; der kan ikke findes et egnet anbringelsessted; sagen skal overdrages til en ny handlekommune; anbringelsesstedet har opgivet; en ung på 15+ år har trukket sit samtykke tilbage; den unge vil ikke være på anbringelsesstedet og har forladt det etc. Langt de fleste ophør af anbringelse er begrundet i, at den unge fylder 18 år. Disse sager udgør omkring 70 pct. af de registrerede hjemgivelser og andet ophør (Ankestyrelsen, 2011; Ankestyrelsen, 2012). Hertil kommer hjemgivelser, hvor formålet med anbringelsen er opnået, og andre tilfælde, hvor det må antages, at det er i barnets interesse, at der ikke skal være en hjemgivelsesperiode.

Oversigt over de tre målgrupper vedrørende reglen om fastsættelse af hjemgivelsesperiode

Primær målgruppe: 0-17-årige anbragte børn, der hjemgives fra en anbringelse på baggrund af forældremyndighedsindehaverens begæring, og hvor kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om hjemgivelsesperiode på op til 6 måneder (§ 68, stk. 4) i perioden 2010-2012.

Sammenligningsgruppe: Børn og unge, for hvem der er truffet afgørelser om hjemgivelse i perioden 2006-2008 på baggrund af forældremyndighedsindehaverens begæring, hvorefter barnet kunne hjemgives med meget kort varsel.

Sekundær målgruppe: Der findes ingen sekundær gruppe for lovreglen vedrørende en hjemgivelsesperiode. I princippet skal der træffes afgørelse om en hjemgivelsesperiode ved *alle* sager om hjemgivelse af anbragte børn og unge, og det er derfor ikke muligt at identificere en sekundær målgruppe bestående af anbragte, der ikke har fået indsatsen/ikke har haft fastsat en hjemgivelsesperiode.

Den situation, der er relevant for at udtage målgrupper til denne undersøgelse, er derfor de hjemgivelser, der sker på forældremyndighedsindehaverens begæring. De børn, som er med i denne undersøgelses *primære målgruppe*, er altså børn, som hjemgives på forældremyndighedsindehaverens begæring, og hvor tvang ikke er i betragtning i perioden 2010-2012. *Sammenligningsgruppen*

består ligeledes af børn, der hjemgives på forældremyndighedsindehaverens begæring, og hvor tvang ikke er i betragtning, men i perioden 2006-2008 før kontinuitetsreglernes indførelse. Fordi den nye regel om hjemgivelsesperiode i udgangspunkt gælder alle hjemgivelser, er det ikke muligt at danne en sekundær målgruppe bestående af personer, som kunne have, men ikke har fået, indsatsen.¹⁷ Fordi børn, der begæres hjemgivet, har forskellig alder, udtages en alders-stratificeret stikprøve for årene 2006-2008 samt 2010-2012, som gør, at lige mange børn udtages for hvert alderstrin. Den primære målgruppe består af 138 børn, og sammenligningsgruppen består af 108 børn.

Analysens resultater vedrørende fastsættelse af hjemgivelsesperiode

Resultaterne af vores analyse viser, at den primærgruppe og sammenligningsgruppe, vi har identificeret for denne lovregel i delrapport I, ikke er ens med hensyn til problemtyngde. Forældre til børn i primærgruppen har færre ressourcer end forældre til børn i sammenligningsgruppen, og børnene er ældre, når de hjemgives. En større andel af børn i primærgruppen har også selv psykisk sygdom end børn i sammenligningsgruppen. På baggrund af disse forskelle vælger vi at benytte metoden Propensity Score Matching, som tager højde for en række registrerbare parametre, således at primærgruppen og sammenligningsgruppen balanceres. Denne metode giver et bedre udgangspunkt for at vurdere, om stabiliteten er forskellig i de to grupper.

Det viser sig, at en signifikant større andel af børn og unge i sammenligningsgruppen har skiftet anbringelsessted og har oplevet flere skoleskift end børn og unge i primærgruppen. Herudover finder vi i forhold til deres trivsel, at færre omsorgsgivere i primærgruppen oplever at have en god relation til barnet, og at en mindre andel af de unge selv oplever at have en stærk relation til den person, de føler sig nærmest på. Trivselsresultaterne skal dog læses med det forbehold, at analyserne bygger på få personer.¹⁸

5.1 Problemtungde i sager med hjemgivelsesperiode er stort set ens

Vi undersøger, om børn i primærgruppen og deres forældre adskiller sig væsentligt fra børn i sammenligningsgruppen. Informationerne om forældrene stammer fra registerdata, året før første hjemgivelse fandt sted.

Tabel 5.1 viser, at forældrene til børn i de to målgrupper ligner hinanden på de fleste parametre. Fædre til børn i primærgruppen er dog signifikant dårligere stillet på visse indikatorer. Med hensyn til uddannelse har 59 pct. af fædrene grundskolen som højeste uddannelse, mens det gælder for 44 pct. af fædrene til børn i sammenligningsgruppen. Beskæftigelsesmæssigt er 36 pct. i arbejde sammenlignet med 56 pct. af fædrene til børn i sammenligningsgruppen. 38 pct. har en psykisk sygdom, mens det gælder for 24 pct. af fædrene til børn i sammenligningsgruppen.

Blandt de hjemgivne børn viser analysen, at børn i primærgruppen er signifikant ældre ved hjemgivelsen end børn i sammenligningsgruppen, og der er signifikant flere i primærgruppen, som har en psykisk sygdom (17 pct.) end i sammenligningsgruppen (8 pct.). Yderligere har vi undersøgt, om der er forskel i udslagsgivende årsag til anbringelse (ikke vist i tabel). Det viser sig dels, at en større andel af børn i primærgruppen er registreret med en udslagsgivende anbringelsesårsag, der vedrører barnet selv (skoleproblemer hos barn/ung, fx fravær, og anden bekymrende adfærd hos barn/ung, fx udadreagerende adfærd). Dels er der flere, alvorlige udslagsgivende anbringelsesårsager relateret til forældrene (højt konfliktniveau eller vold i hjemmet mellem voksne samt utilstrækkelig omsorg fra forældre). Gruppen af børn samt forældre til børn, der får deres barn hjemgivet før

¹⁷ For en udførlig beskrivelse af identifikation af målgrupperne, se delrapport I, bilag 1 (Baviskar et al., 2016).

¹⁸ På grund af det meget lave antal af besvarelser er det ikke muligt at benytte Propensity Score Matching for trivselsspørgsmålene.

indførelsen af reglen om fastsættelse af en hjemgivelsesperiode, er således umiddelbart bedre stillet på de parametre, vi måler på, end de forældre, der får hjemgivet barnet efter reglens indførelse.

Table 5.1 Baggrundskarakteristika hos forældre og børn med hjemgivelsesperiode. Særsomt for primærgruppe og sammenligningsgruppe. Procent.

	Primær gruppe	Sammenligningsgruppe
Barnets alder ved første anbringelse (år)	7,1	3,7***
Barnet har psykisk sygdom	17	8**
Mors alder	32,2	30,7
Fars alder	36,0	31,5*
Mor kun grundskolen	67	64
Far kun grundskolen	59	44**
Mor i beskæftigelse	23	24
Far i beskæftigelse	36	56***
Mor enlig	62	59
Far enlig	54	45
Mor har psykisk sygdom	52	58
Far har psykisk sygdom	38	24**
Mor har selv været anbragt uden for hjemmet	-	-
Far har selv været anbragt uden for hjemmet	-	-
Mor har været fængslet	8	8
Far har været fængslet	39	30
Mor registreret for misbrugsbrugsbehandling	9	5
Far registreret for misbrugsbrugsbehandling	11	-
Antal børn i målgruppe	138	108

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001. Signifikantest (t-test og chi²-test) mellem primærgruppen og hhv. sammenligningsgruppen og sekundærgruppen.

"-" indikerer, at der er tre eller færre observationer i cellen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

5.2 Stabilitet i sager med hjemgivelsesperiode

Ovenfor så vi, at tyngden af udfordringer hos børn og forældre til børn, der blev hjemgivet før reglens indførelse, var mindre end hos de forældre, i hvis børnesag der har været en formel hjemgivelsesperiode. Hvis primærgruppen og sammenligningsgruppen i udgangspunkt ikke er ens, er det imidlertid vanskeligt at sammenligne stabilitet i deres anbringelsesforløb. Vi risikerer at måle andre forhold, som spiller ind på stabiliteten end selve kontinuitetsreglen. Derfor benytter vi Propensity Score Matching til at danne to mere ensartede grupper. Propensity Score Matching fungerer på den måde, at der dannes en kontrolgruppe, som på baggrund af registrerbare informationer ligner primærgruppen så meget som muligt. Derved opnår vi to grupper, som er mere sammenlignelige, og dermed har vi et bedre udgangspunkt for at vurdere stabilitet i de to grupper relativt til hinanden. Efter matching af de to grupper findes en effektstørrelse, dvs. forskellen i udfaldsmål mellem primærgrup-

pen og sammenligningsgruppen. Resultatet kaldes også "the average treatment effect on the treated (ATT)" (for en uddybelse af metoden og beregningerne, se Bilag 2). Nedenfor undersøges stabilitet ud fra omfanget af hjemgivelser, genanbringelser, skift i anbringelsessted samt skoleskift.¹⁹

Tabel 5.2 Stabilitet i anbringelses- og skoleforløb for sager med hjemgivelsesperiode. Særskilt for primærgruppe og sammenligningsgruppe. Procent og procentpoint.

	Primærgruppen	Sammenligningsgruppen	Effektstørrelsen i procentpoint	Antal i primærgruppen	Antal i sammenligningsgruppen	Antal i alt
Antal anbringelser	1,5	1,7	-0,2	138	108	246
Genanbragt	10	9	0,9	138	108	246
Skiftet anbringelsessted	14	35	-21 *	138	108	246
Har skiftet skole	81	89	-8,3	138	108	246
Antal skoleskift	1,8	2,4	-0,6 **	138	108	246

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001.

Effektstørrelse henviser til Average Treatment Effect on the Treated (ATT).

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

Tabel 5.2 viser, at børn, for hvem der er blevet fastsat en hjemgivelsesperiode, i gennemsnit oplever 1,5 anbringelse mod 1,7 i sammenligningsgruppen. 10 pct. af børn og unge i primærgruppen er blevet genanbragt efter en hjemgivelse. Det gælder for 9 pct. af børn og unge i sammenligningsgruppen. Disse forskelle er ikke signifikante.

Signifikant flere børn og unge i sammenligningsgruppen (35 pct.) har oplevet skift i anbringelsessted over for 14 pct. i primærgruppen. Når der er taget højde for en række registrerbare informationer, er der en forskel mellem primærgruppen og sammenligningsgruppen på 21 procentpoint (effektstørrelsen, jf. Tabel 5.2). Resultaterne viser yderligere, at der ikke er signifikant forskel i, hvor stor en andel børn og unge i de to grupper der har skiftet skole (81 pct. vs. 89 pct.), mens der til gengæld er forskel i, hvor ofte de har skiftet skole. Børn og unge i primærgruppen har i gennemsnit skiftet skole 1,8 gange, mens børn og unge i sammenligningsgruppen har skiftet skole 2,4 gange i gennemsnit. Resultaterne viser altså, at når der korrigeres for en række registrerbare informationer, som gør primærgruppen og sammenligningsgruppen mere ensartet, har børn og unge i primærgruppen færre skift mellem anbringelsesstedet og færre skoleskift. Alt i alt viser denne analyse altså, at børn, for hvem der har været taget beslutning om en hjemgivelsesperiode, har færre skift i anbringelse og færre skoleskift og dermed en højere grad af kontinuitet.

5.3 Trivsel i sager med hjemgivelsesperiode

Reglen om fastsættelse af hjemgivelsesperioden giver mulighed for, at børn, familier og forvaltning får mere ro på processen omkring barnets fremtid hjemme. Det overordnede formål er, at det via en bedre planlægning af hjemgivelsen påvirker barnets trivsel i positiv retning. Registerne indeholder ikke oplysninger, der kan belyse barnets sociale og følelsesmæssige situation, og derfor bygger de følgende analyser på spørgeskemadata indsamlet specifikt til denne undersøgelse. Resultaterne nedenfor er baseret på svar fra børnenes primære omsorgsgiver, da børnene er 11 år.

¹⁹ Defineret som andel børn, der er hjemgivet mindst én gang fra fødsel til og med 2018; andel børn, der er genanbragt mindst én gang fra fødsel til og med 2018; andel børn, der har skiftet anbringelsessted mindst én gang fra fødsel til 2018, og andel børn, der har skiftet skole mindst én gang fra fødsel til 2018. Fordi børn, der begæres hjemgivet, har forskellig alder, er de to målgrupper for denne regel udtrukket som en alders-stratificeret stikprøve for årene 2006-2008 samt 2010-2012, som gør, at lige mange børn udtages for hvert alderstrin. Det er altså ikke nødvendigt ved denne lovregel at fastsætte en aldersgrænse, hvor der måles, hvilket har været nødvendigt ved de to øvrige lovregler i evalueringen.

Tabel 5.3 Trivsel i sager med hjemgivelsesperiode. Særskilt for primærgruppe og sammenligningsgruppe. Procent.

	Primær gruppe	Sammenligningsgruppe
Barnet har kronisk sygdom eller handicap	46	55
Barnet scorer uden for normalområdet (SDQ)	36	55
Barnet har lavt selvværd (RSE)	12	-
Barnet er blevet mobbet	49	36
Barnet er ikke startet i skole	21	9
Barnet har haft mindst en fraværsdag om ugen i de sidste 2 måneder	9	14
Barnet har mindst én betydningsfuld voksen	73	86
Omsorgsgiveren har en god relation til barnet	55	77*
Omsorgsgiveren oplever, at barnet bliver støttet	64	73
Omsorgsgiveren taler med barnet flere gange ugentligt om skole, fritid, venner, helbred og generelt	82	86
Antal besvarelser	33	22

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001. Signifikantest (t-test og chi²-test) mellem primærgruppen og sammenligningsgruppen. Der er store procentforskelle ved andre indikatorer end der, hvor der måles en signifikant forskel. Det skyldes, at beregningsgrundlaget bygger på få observationer, hvilket bidrager til lille variation.

51 pct. af besvarelserne er givet af barnets biologiske mor eller far for de børn, der bor hjemme på tidspunktet for spørgeskemabesvarelsen, og 46 pct. af besvarelserne er givet af plejeforældre/ansatte på opholdssted eller døgninstitution for de børn, der var anbragt på tidspunktet for spørgeskemabesvarelsen.

"-" indikerer, at der er tre eller færre observationer i cellen.

Kilde: Egne spørgeskemadata indsamlet til VIVEs evaluering af kontinuitetsreglerne.

Tabel 5.3 viser, at der stort set ikke er signifikant forskel på trivslen hos børn i primærgruppen og sammenligningsgruppen. Kun i forhold til relationen mellem omsorgsgiveren og barn viser tabellen, at en signifikant mindre andel af omsorgsgivere til børn i primærgruppen har en god relation til barnet. Besvarelserne er givet af den person, som er barnets omsorgsgiver, når barnet er 11 år. 51 pct. af besvarelserne er givet af barnets biologiske mor eller far, fordi barnet bor hjemme på tidspunktet for spørgeskemabesvarelsen.²⁰ Blandt forældrene fandt vi ovenfor, at forældrene til børn i primærgruppen har større udfordringer umiddelbart før hjemgivelsen end forældre til børn i sammenligningsgruppen. Netop dét forhold, at grupperne ikke er ens, kan påvirke resultatet, som derfor skal tolkes varsomt, fordi det er sandsynligt, at vi måler andre forhold end lige præcis kontinuitetsreglens virkning på trivsel.

Der er også sendt spørgeskema ud til dem, der er nået at fylde 15 år i løbet af undersøgelsen. Her har 33 personer i primærgruppen besvaret skemaet og 27 personer i sammenligningsgruppen (resultaterne er ikke vist i tabel). Vi har spurgt de unge, om de oplever at have en stærk relation til den person, de føler sig nærmest. En stærk relation er defineret ud fra, hvorvidt den unge oplever, at personen forstår dem; giver dem opmærksomhed; holder af dem; at den unge føler sig tæt knyttet til personen; har det sjovt sammen med personen; at den unge alt i alt er tilfreds med forholdet til personen. Data viser, at unge i primærgruppen i mindre udstrækning oplever en stærk relation med den person, som står den unge nærmest. Igen kan dette resultat udspringe af, at de unge i primærgruppen kommer fra en familie med større udfordringer end børn i sammenligningsgruppen.²¹

²⁰ 46 pct. af besvarelserne er givet af plejeforældre/ansatte på opholdssted eller døgninstitution, fordi barnet var anbragt der på tidspunktet for spørgeskemabesvarelsen. De sidste 3 pct. af besvarelserne er givet af andre, fx bedsteforældre.

²¹ I analysen af trivsel er det ikke muligt at benytte Propensity Score Matching til at korrigere for skævheden i grupperne på grund af de få antal besvarelser.

Litteratur

- Abadie, A., & Imbens, G. W. (2016). Matching on the estimated propensity score. *Econometrica*, 84(2), 781-807.
- Ankestyrelsen. (2011). *Anbringelsesstatistik 2010*. (). København: Ankestyrelsen.
- Ankestyrelsen. (2012). *Anbringelsesstatistik 2011*. (). København: Ankestyrelsen.
- Ankestyrelsen. (2015). *Teenageanbringelser bryder oftere sammen*. ().Ankestyrelsen.
- Ankestyrelsen. (2018). *Kontinuitet i anbringelser*. ().
- Baviskar, S., Christoffersen, M., Karmsteen, K., Brauner, J., Hansen, H., Leth-Espensen, M., & Christensen, A. (2016). Kontinuitet i anbringelser: Evaluering af lovændringer under barnets reform. delrapport 1.
- Becker, S. O., & Ichino, A. (2002). Estimation of average treatment effects based on propensity scores. *The Stata Journal*, 2(4), 358-377.
- Blascovich, J., & Tomaka, J. (1991). Measures of self-esteem. *Measures of Personality and Social Psychological Attitudes*, 1, 115-160.
- Børne- og Socialministeriet. (2017). *Socialpolitisk redegørelse 2017. børne- og socialministeriet*. ().Børne- og Socialministeriet.
- Christoffersen, M., Hestbæk, A., & Lindemann, A. (2005). Nye regler for udsatte børn og unge: Ændringerne i serviceloven 2001. delrapport I.
- Egelund, T., Andersen, D., Hestbæk, A., Lausten, M., Knudsen, L., Olsen, R., & Gerstoft, F. (2008). Anbragte børns udvikling og vilkår. *København: SFI-Det Nationale Forskningscenter for Velfærd*, 8, 23.
- Egelund, T., Christensen, P. S., Jakobsen, T. B., Jensen, T. G., & Olsen, R. F. (2009). *Anbragte børn og unge: En forskningsoversigt* SFI-Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Egelund, T., Jakobsen, T. B., Hammen, I. C. N., Olsson, M., & Høst, A. (2010). *Sammenbrud i anbringelser af unge: Erfaringer, forklaringer og årsagerne bag* SFI-Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.
- Goodman, R. (2001). Psychometric properties of the strengths and difficulties questionnaire. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 40(11), 1337-1345.
- Hestbæk, A. (2020). Anbragte børn og unges rettigheder-hvor godt lykkes det os? *Børns rettigheder-I socialfagligt og pædagogisk perspektiv* (pp. 103-117) Akademisk Forlag.
- Hestbæk, A., Höjer, I., Pösö, T., & Skivenes, M. (2020). Child welfare removal of infants: Exploring policies and principles for decision-making in nordic countries. *Children and Youth Services Review*, 108, 104572.
- Karmsten, K., Frederiksen, S., Mørch, F. H., & Hestbæk, A. (2018). Kontinuitet i anbringelser: Delrapport II: Når forældre og forvaltning mødes.

- KL. (2020). *Nøgletal. udsatte børn og unge.* ().KL.
- Lausten, M., Frederiksen, S., & Olsen, R. F. (2020). Tidligere anbragte unge—18 år og på vej mod voksenlivet: Forløbsundersøgelse af tidligere anbragt unge født i 1995.
- McKay, M. T., Boduszek, D., & Harvey, S. A. (2014). The rosenberg self-esteem scale: A bifactor answer to a two-factor question? *Journal of Personality Assessment*, *96*(6), 654-660.
- Nielsen, V. L., Lindemann, A., Hestbæk, A., & Christoffersen, M. (2006). Nye regler-ny praksis: Ændringerne i servicelovens børneregler 2001. afslutningsrapport.
- Phillips, D. A., & Shonkoff, J. P. (2000). *From neurons to neighborhoods: The science of early childhood development* National Academies Press.
- Pirracchio, R., Resche-Rigon, M., & Chevret, S. (2012). Evaluation of the propensity score methods for estimating marginal odds ratios in case of small sample size. *BMC Medical Research Methodology*, *12*(1), 70.
- Regjeringa. (2020). Viktige endringer i barnevernlova på plass. Retrieved from https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/endringer-i-barnevernloven-pa-plass/id2714898/?utm_source=www.regjeringen.no&utm_medium=epost&utm_campaign=nyhetsvarsel%20Veke%2026&utm_content=Barnevern
- Rigsrevisionen. (2016). Rigsrevisionens beretning om indsatsen over for anbragte børn.
- Rigsrevisionen. (2020). *Rigsrevisionens notat om beretning om indsatsen over for anbragte børn.* ().Statsrevisorerne, Folketinget Copenhagen.
- Rosenbaum, P. R., & Rubin, D. B. (1983). The central role of the propensity score in observational studies for causal effects. *Biometrika*, *70*(1), 41-55.
- Social- og Indenrigsministeriet. (2009). *Lov om ændring af lov om social service. (LOV nr 318 af 28/04/2009)*
. Kbh: Social- og Indenrigsministeriet. Retrieved from <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2009/318>. Besøgt 21.8.2020
- Bekendtgørelse om dataindberetning på socialområdet, (2019).
- Socialstyrelsen. (2010). *Udbud. evaluering af lovændringer om kontinuitet i anbringelser. udbudsmaterialet. servicestyrelsen. januar 2010.* Socialstyrelsen.
- StataCorp, L. (2015). *Stata treatment-effects reference manual. College Station, TX: A Stata Press Publication,*

Bilag 1 Bortfaldsanalyse

I dette bilag vises resultaterne af en bortfaldsanalyse, som viser forskelle mellem gruppen, der har besvaret spørgeskemaundersøgelsen, og dem, der ikke har. Bortfaldsanalysen bidrager for det første med information om, hvorvidt der er forskel mellem dem, der har besvaret spørgeskemaet, og dem, der ikke har, og for det andet, i hvilket omfang.

Som nævnt i rapportens afsnit 1.4.4, er der blevet sendt spørgeskemaer ud til omsorgsgiveren, når barnet fylder 6 eller 11 år. Og til de unge selv, når de fylder 15 år.

For de 6- og 11-årige er spørgeskemaet blevet sendt til den adresse, hvor barnet bor, og den omsorgsgiver, der bor sammen med barnet, er blevet bedt om at udfylde spørgeskemaet.²² Der er i undersøgelsen ikke opstillet betingelser for, hvilken relation omsorgsgiveren har til barnet. Det betyder, at både biologiske forældre, plejeforældre, ansatte på institutioner/opholdssteder, andre slægtninge eller adoptivforældre har kunnet bevare spørgeskemaet.

Normalt vil en bortfaldsanalyse tage udgangspunkt i forskelle mellem dem, der har besvaret undersøgelsen, og dem, der ikke har. Det er ikke muligt i dette tilfælde, fordi vi ikke har informationer om den omsorgsperson, barnet bor sammen med på tidspunkt, hvor spørgeskemaet sendes ud. Derfor kan vi ikke foretage en systematisk opgørelse af forskelle mellem de omsorgspersoner, der har svaret på undersøgelsen, og dem, der ikke har. I stedet tager vi udgangspunkt i karakteristika ved barnet, anbringelsen og barnets forældre til at undersøge, om der er forskelle mellem gruppen af børn, for hvem der er en besvarelse, og gruppen af børn, for hvem der ikke er en besvarelse. Bortfaldsanalysen foretages samlet for alle børn i undersøgelsen og ikke separat for hver målgruppe for hver lovregel. Baggrunden for dette er, at vi står med så lavt et antal observationer, når vi deler op på besvaret/ikke besvaret for hver enkelt målgruppe for hver lovregel, at det ikke er meningsfuldt at tale om systematiske forskelle.

Bilagstabel 1.1 bygger på informationer om de børn, der er 6 eller 11 år, når spørgeskemaet besvares, hvilket er 520 børn (382 besvarelser og 138 ikke-besvarelser). Tabellen viser, at en mindre andel af de børn, for hvem der er afgivet en besvarelse, har været hjemgivet, men en større andel har skiftet anbringelsessted. Derudover viser bilagstabel 1.1, at blandt de børn, for hvem der er afgivet en besvarelse, har en større andel både mødre og fædre med grundskole som højeste uddannelse, og en mindre andel har en mor, som bor alene.

Bilagstabel 1.1 Bortfaldsanalyse. Karakteristika ved det barn, som omsorgsgiveren skal svare på vegne af. Særskilt for besvaret/ikke besvaret. Procent og gennemsnit.

	Ikke besvaret	Besvaret
Barnets alder ved første anbringelse (gennemsnit)	1,5	1,1
Barnet har været hjemgivet (pct.)	52,9	26,2 ***
Barnet er blevet genanbragt (pct.)	9,4	9,2
Barnet har haft skiftet anbringelsessted (pct.)	15,2	22,8 *
Antal anbringelser (gennemsnit)	1,3	1,3
Barnet har psykisk sygdom (pct.)	"-"	2,4
Mors alder ved barnets første anbringelse (gennemsnit)	28,3	27,7
Fars alder ved barnets første anbringelse (gennemsnit)	30,3	30,8

²² Vi har ved udsendelsen af spørgeskemaet ikke viden om, hvilken relation omsorgsgiveren har til barnet. Den information opnås udelukkende ved, at omsorgsgiveren tilkendegiver sin relation til barnet i forbindelse med udfyldelsen af spørgeskemaet. Derfor har vi kun oplysninger om omsorgsgivers relation til barnet for den gruppe, som har besvaret spørgeskemaet.

	Ikke besvaret	Besvaret
Mor kun grundskolen (pct.)	68,8	79,3 **
Far kun grundskolen (pct.)	50,7	62,8 **
Mor i beskæftigelse (pct.)	12,3	8,6
Far i beskæftigelse (pct.)	41,3	33,8
Mor enlig (pct.)	58,7	49,0 **
Far enlig (pct.)	42,8	44,5
Mor har psykisk sygdom (pct.)	49,3	45,3
Far har psykisk sygdom (pct.)	27,5	27,5
Mor har selv været anbragt uden for hjemmet (pct.)	8	7,9
Far har selv været anbragt uden for hjemmet (pct.)	5,1	2,9
Mor har været fængslet (pct.)	5,8	6
Far har været fængslet (pct.)	31,2	30,6
Mor registreret for misbrug (pct.)	6,5	6,5
Far registreret for misbrug (pct.)	8	6
Antal børn i målgruppe	138	382

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001. Signifikantest (t-test og chi²-test) mellem primærgruppen og hhv. sammenligningsgruppen og sekundærgruppen.

“-” indikerer, at der er tre eller færre observationer i cellen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik

For de 15-årige er spørgeskemaet ligeledes blevet sendt til den adresse, hvor den unge bor, og den unge har selv besvaret skemaet. Bortfaldsanalysen bygger på de 15-årige, der har besvaret undersøgelsen, og 15-årige, der ikke har besvaret undersøgelsen, og viser karakteristika ved den unge selv, deres anbringelsesforløb og deres forældre.

Bilagstabel 1.2 bygger på informationer om de unge, der er 15 år, når spørgeskemaet skal besvares, hvilket vil sige 295 børn (112 besvarelser og 193 ikke-besvarelser). Analysen viser, at der er meget få forskelle mellem 15-årige, der har besvaret spørgeskemaet, og de, der ikke har. Af bilagstabel 1.2 fremgår det, at en mindre andel af de unge, der har svaret, har en mor, der er enlig, og at deres mødre i gennemsnit er yngre end blandt unge, der ikke har besvaret spørgeskemaet. Baggrunden for, at der ikke ses en større forskel mellem de to grupper, kan skyldes, at de unge, som er del af denne undersøgelse, er en relativ homogen gruppe, og derfor ser vi ikke en systematisk forskel mellem dem, der svarer, og dem, der ikke gør.

Bilagstabel 1.2 Bortfaldsanalyse. Karakteristika ved 15-årige. Særskilt for besvaret/ikke besvaret. Procent og gennemsnit.

	Ikke besvaret	Besvaret
Barnets alder ved første anbringelse (gennemsnit)	1,5	1,4
Barnet har været hjemgivet (pct.)	73,2	75
Barnet er blevet genanbragt (pct.)	3,3	3,4
Barnet har haft skiftet anbringelsessted (pct.)	26,8	25,9
Antal anbringelser (gennemsnit)	5,4	5,1
Barnet har psykisk sygdom (pct.)	13,7	12,5
Mors alder ved barnets første anbringelse (gennemsnit)	31,6	29,6 *
Fars alder ved barnets første anbringelse (gennemsnit)	31,6	32,7
Mor kun grundskolen (pct.)	75,4	68,8
Far kun grundskolen (pct.)	51,4	58

	Ikke besvaret	Besvaret
Mor i beskæftigelse (pct.)	26,2	31,3
Far i beskæftigelse (pct.)	39,3	43,8
Mor enlig (pct.)	65	43,8 ***
Far enlig (pct.)	49,2	43,8
Mor har psykisk sygdom (pct.)	47	42
Far har psykisk sygdom (pct.)	27,9	21,4
Mor har selv været anbragt uden for hjemmet (pct.)	"-"	"-"
Far har selv været anbragt uden for hjemmet (pct.)	"-"	"-"
Mor har været fængslet (pct.)	8,2	8,9
Far har været fængslet (pct.)	27,9	33
Mor registreret for misbrug (pct.)	"-"	6,3
Far registreret for misbrug (pct.)	3,3	3,6
Antal børn i målgruppe	193	112

Anm.: * p < 0,05, ** p < 0,01, *** p < 0,001. Signifikantest (t-test og chi²-test) mellem primærgruppen og hhv. sammenligningsgruppen og sekundærgruppen.

"-" indikerer, at der er tre eller færre observationer i cellen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af data fra Danmarks Statistik.

Bilag 2 Propensity Score Matching

I analysen af betydningen af at fastsætte en hjemgivelsesperiode i kapitel 5 anvendes Propensity Score Matching. Propensity Score Matching er en metode til at korrigere for registrerbare forskelle mellem individer, der modtager en bestemt indsats (i dette tilfælde begæret hjemgivet med fastsættelse af en hjemgivelsesperiode), i forhold til individer, der modtager andre lignende indsatser eller ingen indsatser (i vores analyse børn og unge begæret hjemgivet uden fastsættelse af en hjemgivelsesperiode). Grundlæggende går metoden ud på parvis at sammenligne en person i indsatsgruppen med en person fra sammenligningsgruppen, som ligner mest muligt i alle henseender, bortset fra indsatsen (Abadie & Imbens, 2016; Becker & Ichino, 2002).

Gennem Propensity Score Matching udvælges personer i sammenligningsgruppen, der ligner personer i primærgruppen på en række registrerbare forhold, der både er knyttet til barnet eller den unge selv og deres forældre. Derved kan vi i højere grad sikre os, at børn og unge i sammenligningsgruppen i al væsentlighed ikke afviger fra børn og unge i primærgruppen på registrerbare forhold, som vil kunne forklare, at de to grupper adskiller sig i forhold til stabilitet i anbringelsesforløbet, som er vores centrale udfaldsmål.

Selvom metoden øger sandsynligheden for, at der opnås endnu mere retvisende estimater, kan det dog ikke afvises, at der er uobserverede forskelle mellem grupperne – fx med hensyn til lav forældreevne eller skolevægring m.m. – der kan skabe bias i resultaterne, og som dermed kan betyde, at resultaterne ikke kan fortolkes som årsagssammenhænge. Der findes ingen undersøgelser, der afdækker sammenhængen mellem disse registrerbare og uobserverbare faktorer. Baseret på erfaringer fra tidligere undersøgelser – fx trivselsundersøgelser blandt anbragte unge – har vi dog en antagelse om, at de relativt detaljerede og objektive registeroplysninger, vi benytter, er tilstrækkeligt korrelerede med de uobserverede faktorer til, at de ikke underminerer resultaterne.

Propensity Score Matching foregår som en todelt proces. Først estimeres den såkaldte propensity score, der er defineret som den betingede sandsynlighed for at modtage en indsats, givet de registrerbare karakteristika, inden man får indsatsen (Rosenbaum & Rubin, 1983). Derefter findes den gennemsnitlige effekt, som er forskellen mellem primærgruppen og sammenligningsgruppen, der ligger tættest på primærgruppen baseret på propensity scoren (StataCorp, 2015). Vi benytter 1:1-matching uden replacement, hvilket betyder, at hver person i primærgruppen sammenlignes med én person i sammenligningsgruppen, som har samme (eller næsten samme) propensity score som personen selv. Hver person i sammenligningsgruppen kan kun optræde som kontrol én gang. Den eventuelle forskel er effektstørrelsen, også kaldet ATT (Average Treatment Effect on the Treated). ATT-værdien er således den gennemsnitlige forskel mellem børn og unge i primærgruppen og børn og unge i sammenligningsgrupperne på et givent udfaldsmål, når vi har taget højde for registrerbare karakteristika ved de anbragte børn og væsentlige opvækst-karakteristika.

Propensity Score Matching kan i princippet benyttes selv ved små samples (Pirracchio, Resche-Rigon, & Chevret, 2012). I vores population har vi 138 børn og unge, som er hjemgivet efter reglens indførelse (primærgruppen), og 108 børn og unge, som er hjemgivet før reglens indførelse (sammenligningsgruppen). Antallet af børn og unge i de to grupper er i den lave ende af det spektrum, hvor det kan lade sig gøre at beregne en effektstørrelse, fordi det i beregningen af propensity scoren er nødvendigt at have variation i alle parametre. Hvis ingen i sammenligningsgruppen fx har en mor, der er enlig, er der ingen variation, og variabelen bidrager derfor ikke til mere balance mellem indsatsgruppe og kontrolgruppe. Ideelt set vil vi gerne beregne propensity scoren på så mange registrerbare forhold, der bidrager til øget balance mellem indsatsgruppe og kontrolgruppe, som muligt,

men med et lavt antal observationer er der begrænsninger i, hvor meget vi kan inkludere. Det betyder, at resultaterne bliver følsomme i forhold til, hvilke variable der benyttes til at beregne propensity scoren, og at de meget let ændres, hvis sammensætningen af variablene til beregning af propensity scoren ændres. Et stort antal observationer bidrager til større robusthed og bedre mulighed for at balancere indsatsgruppe og kontrolgruppe, i og med at der er flere mulige kombinationer. Eller sagt med andre ord, der er flere observationer at vælge imellem. Det er således heller ikke muligt at anvende Propensity Score Matching-analyser af videreført anbringelse og forlænget genbehandlingsfrist, hvor populationerne er mindre end ved hjemgivelse med fastsættelse af hjemgivelsesperioden.

I beregningen af propensity scoren tages der højde for en række registrerbare karakteristika, som bidrager til, at de to grupper er forskellige. Langt de fleste af de parametre, vi inkluderer i beregningen af propensity scoren, indgår også i analysen af rapporteret i tabel 5.1, og som vi dermed ved er parametre, der adskiller de to grupper. De karakteristika, der matches på, er som følger:

Variable knyttet til den unge:

- Fødselsår
- Alder ved første anbringelse
- Anden bekymrende adfærd hos barn/ung, fx udadreagerende adfærd som udslagsgivende årsag til anbringelsen
- Har fået stillet mindst én psykiatrisk diagnose.

Variable knyttet til forældrene:

- Mors alder ved barnets første anbringelse
- Mors højeste fuldførte uddannelse er grundskole
- Mors forsørgelsesgrundlag
- Mors familietype
- Mor har mindst én psykiatrisk diagnose
- Mor har været fængslet
- Fars alder ved barnets første anbringelse
- Fars højeste fuldførte uddannelse er grundskole
- Fars forsørgelsesgrundlag
- Fars familietype
- Far har mindst én psykiatrisk diagnose
- Far har været fængslet
- Højt konfliktniveau eller vold i hjemmet mellem voksne som udslagsgivende årsag
- Utilstrækkelig omsorg fra forældre som udslagsgivende årsag.

I bilagstabel 2.1 vises resultatet af matchingen. Her fremgår det, at matchingen langt fra er optimal. Det er at foretrække, hvis der ikke er signifikant forskel mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen, altså at p-værdien er under 0,10 (sidste kolonne). Desuden er det en tommelfingerregel, at forskellen ikke bør være større end 5-10 pct. (tredje kolonne). Af bilagstabel 2.1 fremgår det, at mange af variablene stadig er signifikant forskellige efter matching, og at der er mere end 5-10 pct. forskel mellem indsatsgruppe og kontrolgruppe. Som nævnt er beregningen af propensity scoren meget følsom ved et lille antal observationer. Det betyder, at fjernes enkelte variable, hvor der er særlig

stor forskel mellem indsatsgruppe og kontrolgruppe (fx far har mindst en psykiatrisk diagnose), ændres værdierne for alle andre parametre. På trods af, at balanceringen ikke er optimal, viser bilagsfigur 2.1, at indsatsgruppen og kontrolgruppen efter matching kommer til at ligne hinanden mere, og dermed opnås et bedre udgangspunkt for at vurdere, hvorvidt reglen om fastsættelse af hjemgivelsesperioden har ført til mere stabilitet blandt børn og unge, som er hjemgivet efter reglens indførelse (primærgruppen), i forhold til børn og unge, som er hjemgivet før reglens indførelse (sammenligningsgruppen).

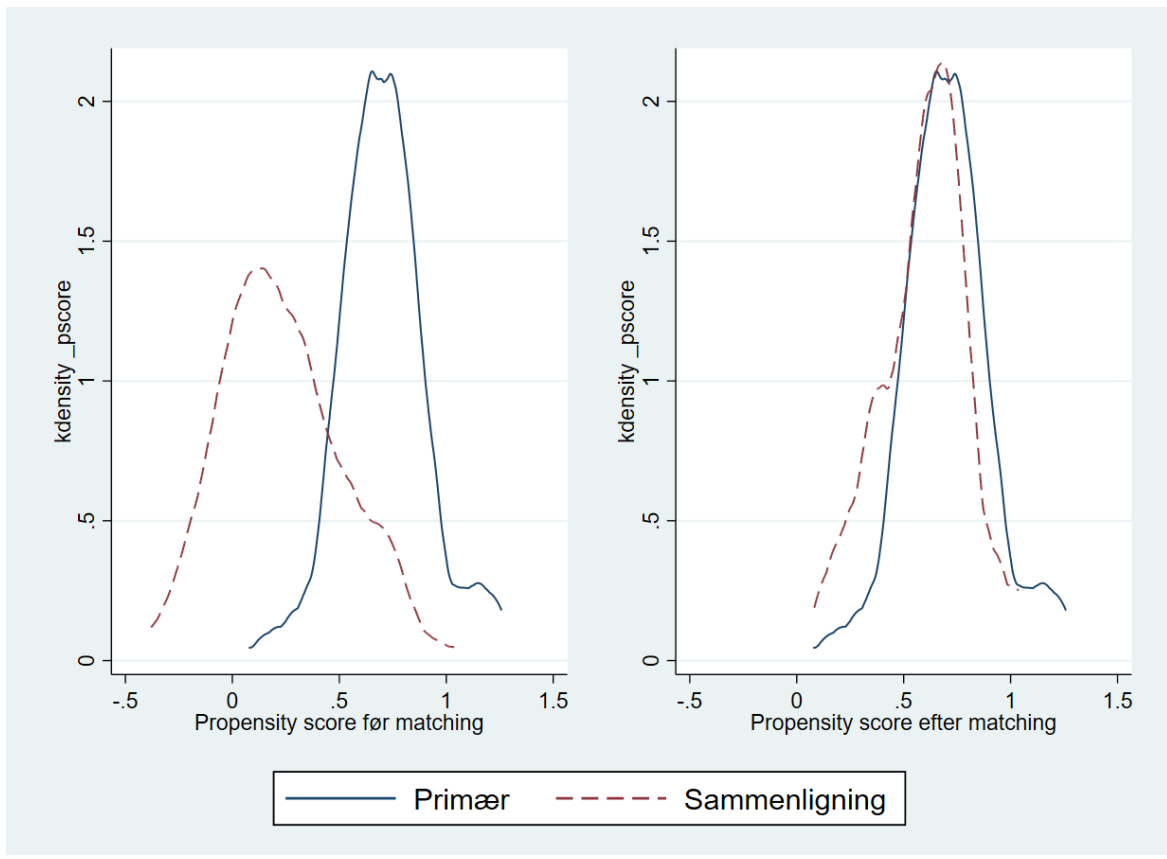
Bilagstabel 2.1 Resultat af matching

Variable	Mean			t-test	
	Treated	Control	%bias	t	P > t
<i>Variable, der vedrører barnet:</i>					
Fødselsår (gennemsnit for gruppen)	2002	2001	46,4	3,8	0,000
Alder ved første anbringelse (gennemsnit)	3,9	4,2	-11,3	-1,0	0,324
Anden bekymrende adfærd hos barn/ung, fx udadreagerende adfærd, som udslagsgivende årsag til anbringelsen (pct.)	1,1	0,6	27,3	2,3	0,025
Har fået stillet mindst én psykiatrisk diagnose (pct.)	0,1	0,2	-46,5	-3,0	0,003
<i>Variable, der vedrører forældrene:</i>					
Mors alder ved barnets første anbringelse (gennemsnit)	31,3	31,3	-0,2	0,0	0,987
Fars alder ved barnets første anbringelse (gennemsnit)	32,3	36,0	-26,5	-2,3	0,023
Mors familietype	3,2	3,3	-12,3	-1,0	0,337
Fars familietype	2,7	3,3	-40,0	-3,4	0,001
Mor har mindst én psykiatrisk diagnose	0,6	0,8	-41,6	-3,2	0,001
Far har mindst én psykiatrisk diagnose	0,2	0,5	-56,7	-3,9	0,000
Mors højeste fuldførte uddannelse er grundskole	0,6	0,7	-10,3	-0,7	0,466
Fars højeste fuldførte uddannelse er grundskole	0,4	0,7	-47,7	-3,5	0,001
Mors forsørgelsesgrundlag	263,6	299,1	-34,1	-2,8	0,006
Fars forsørgelsesgrundlag	178,3	233,7	-47,0	-3,7	0,000
Far har været fængslet	0,1	0,0	30,3	2,9	0,004
Far har været fængslet	0,3	0,4	-23,0	-1,6	0,108
Utilstrækkelig omsorg fra forældre som udslagsgivende årsag	0,1	0,3	-3,1	-58,0	0,563
Højt konfliktniveau eller vold i hjemmet mellem voksne som udslagsgivende årsag	1,5	3,1	-31,4	-2,2	0,027

Anm.: Forskelle, der er signifikante på maksimalt et 10-procentsniveau, er fremhævet med fed skrift.

Kilde: Egen beregning baseret på data fra Danmarks Statistik.

Bilagsfigur 2.1 Forskel i Propensity Score mellem primærgruppe og sammenligningsgruppe før og efter matching.

Bilag 3 Spørgeskema til omsorgspersoner

Nedenfor gengives spørgeskemaet til afdækning af 6- og 11-årige børns trivsel og udvikling, som er besvaret af barnets omsorgsperson.

BAGGRUNDSINFORMATION

Besvares af interviewer:

1. Hvad hedder det barn, som er udvalgt til undersøgelsen? _____

2. Hvad er barnets køn?

Dreng 1

Pige 5

2a. Hvor mange år er [barnets navn]? Skriv alder: _____

3. **Hvad er din relation til [barnets navn]?**

Du er [barnets navn]s biologiske mor 1
gå til 4

Du er [barnets navn]s biologiske far 2
gå til 4

Du er [barnets navn]s stedfar (mors nye ægtefælle/samlever) 3
gå til 4

Du er [barnets navn]s stedmor (fars nye ægtefælle/samlever) 4
gå til 4

Du er anden slægtning til [barnets navn] (fx onkel, tante, bedsteforælder) 5
gå til 3a

Du er [barnets navn]s plejemor/far 6
gå til 3a

Du er [barnets navn]s adoptivmor/far (barnet er adopteret) 7
gå til 4

Du er medarbejder/pædagog på opholdssted/institution (barnet er i familiepleje, på opholdssted eller på døgninstitution efter § 67 i Serviceloven) 8
gå til 4

Andet 9
Gå til 3b

3a

Under hvilken ordning er [barnet] i pleje?

[barnets navn] er i familiepleje efter § 142, stk. 1 i Serviceloven 1
gå til 4

[barnets navn] er i netværkspleje efter § 142, stk. 1 i Serviceloven 2
gå til 4

[barnets navn] er i kommunal plejefamilie efter § 142, stk. 2 i Serviceloven 3
gå til 4

Ved ikke 4

3b.

Kendte du [barnet] forud for din nuværende relation?

Ja	☐	1
Nej	☐	2

4. Hvem har forældremyndigheden over [barnets navn]?

4.1. [barnets navn] biologiske forældre har fælles forældremyndighed	☐	1
4.2. [barnets navn] biologiske mor har forældremyndigheden	☐	2
4.3. [barnets navn] biologiske far har forældremyndigheden	☐	3
4.4 [barnets navn] adoptivforældre har fælles forældremyndighed		
4.5 [barnets navn] adoptivmor har forældremyndigheden		
4.6 [barnets navn] adoptivfar har forældremyndigheden		
4.7. Andet, skriv _____		7
4.8. Ved ikke	☐	8

5. Hvor bor [barnets navn] på nuværende tidspunkt?

Intv: Hvis barnet bor hjemme hos forældre, skal det afklares, om forældre er adoptivforældre (kode 3) eller biologiske forældre. Hvis biologiske forældre, spørg da ind til, om barnet kommer hos en aflastningsfamilie af hensyn til, om det skal være kode 1 eller 2.

[barnets navn] bor hjemme hos biologiske forældre (<u>uden</u> aflastningsfamilie)	☐	1
[barnets navn] bor hjemme hos biologiske forældre (<u>med</u> aflastningsfamilie)	☐	2
[barnets navn] bor hos adoptivfamilie	☐	3
[barnets navn] bor hos en plejefamilie	☐	4
[barnets navn] bor på en institution	☐	5
Andet, skriv hvad: _____		6

FILTER 2: Hvis omsorgsperson for 11-årige (se sp. 2a) – gå til Sp. 7

6. Er [barnets navn] begyndt i skole?

Ja, [barnets navn] går i børnehaveklasse eller 1. klasse	☐	1 gå til spm 8
Nej, går hverken i børnehaveklasse eller 1. klasse	☐	2 gå til filter 3
Andet, skriv: _____		3 gå til filter 3

7. Hvilken klasse går [barnets navn] i?

Skriv klassetrin:

Barnet går ikke i skole for tiden

2

8. Hvor mange gange har [barnets navn] skiftet skole siden, [han / hun] startede i skole? (BØRN OG FAMILIE
UNDERSØGELSEN)

Skriv antal skoleskift:

9. Hvor mange dage om ugen vurderer du, at barnet har haft fravær fra skolen inden for de sidste 2 måneder?

[barnets navn] har <u>slet ikke haft fravær</u> fra skole	☐	1
[barnets navn] har haft fravær <u>mindre end 1 dag</u> om ugen	☐	2
[barnets navn] har haft fravær <u>1 dag</u> om ugen	☐	3
[barnets navn] har haft fravær <u>2 dage</u> om ugen	☐	4
[barnets navn] har haft fravær <u>3 dage</u> om ugen	☐	5
[barnets navn] har haft fravær <u>4 dage eller mere</u> om ugen	☐	6

FILTER 3: Hvis Sp. 3 kode 8, gå til Filter 3a

10. Bor du alene med [barnets navn]?

*Der svares kun ja, hvis IP kun bor sammen med barnet/**børn** og ingen andre **voksne**. Hvis IP bor sammen med samlever, ægtefælle, familie, forældre, venner m.m., skal der svares 'nej'.*

Ja (ingen andre voksne i boligen)	☐	1
Nej (gift, samlevende, andre voksne i boligen)	☐	2

FILTER 3a: Hvis omsorgsperson for 6-årige (se sp. 2a) – gå til Sp.12

11. **Mobning er et tema, der er talt meget om i de senere år.**

Jeg vil gerne vide

- Om [barnets navn] har været udsat for mobning?** Ja, Nej, Ved ikke
- Om [barnets navn] har været med til at mobbe andre børn?** Ja, Nej, Ved ikke

12. Har [barnets navn] en kronisk sygdom eller et fysisk eller psykisk handicap?

Ja	☐	1
Nej	☐	2
Ved ikke	☐	3

FILTER 4: Hvis Sp. 12 kode 2 eller 3 – gå til Sp. 14

13. Hvilke kroniske sygdomme eller handicaps drejer det sig om?: _____

14. Er der en eller flere voksne i skolen eller daginstitutionen, som [barnets navn] er særlig glad for?

Ja, flere	☐	1
Ja, en enkelt	☐	2
Nej	☐	3
Ved ikke	☐	4

Nu kommer der en række udsagn om barnets selvværd. Udsagnene kan være svære at vurdere på barnets vegne, men vi beder dig alligevel vurdere dem efter bedste evne. Hvor enig er du i følgende udsagn? Du kan svare meget enig, enig, uenig eller meget uenig

	Meget enig	Enig	Uenig	Meget uenig
15. [barnets navn] er stort set tilfreds med sig selv. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐
16. Nogle gange synes [barnets navn], at han/hun ikke er god til noget. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐
17. [barnets navn] synes, at han/hun har en del gode egenskaber. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐
18. [barnets navn] føler, at han/hun er i stand til at gøre noget lige så godt som de fleste andre. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐
19. [barnets navn] føler, at han/hun ikke har meget at være stolt af. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐
20. Til tider føler [barnets navn] sig helt udelig. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐
21. [barnets navn] føler, at han/hun er et menneske af en vis værdi, i det mindste lige så værdifuld som andre mennesker. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐

22. [barnets navn] ville ønske at han/hun havde mere respekt for sig selv. Hvor enig er du i det?
23. Alt i alt er [barnets navn] tilbøjelig til at føle sig mislykket. Hvor enig er du i det?
24. [barnets navn] har en positiv holdning over for sig selv. Hvor enig er du i det?

Tekst A:

Der kommer en række udsagn mere.

Du kan nu bruge flere kategorier. Du kan svare meget enig, ret enig, enig, hverken enig eller uenig, uenig, ret uenig og meget uenig.

Vær opmærksom på, at der nu også er en middeltkategori, 'hverken enig eller uenig'

Hvor enig er du i følgende?

	Meget enig	Ret enig	Enig	Hverken enig eller uenig	Uenig	Ret uenig	Meget uenig
25. Der er en, der virkelig prøver at hjælpe [barnets navn]. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
26. Der er en, som [barnets navn] kan regne med, når tingene går galt. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
27. Der er en, som [barnets navn] kan dele glæder og sorger med. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
28. Der er en, som [barnets navn] kan tale med om sine problemer. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
29. Der er en, der kan hjælpe [barnets navn] med praktiske problemer. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Passer disse udsagn på dit forhold til [barnets navn]?

	Ja	Nej	Ved ikke
30. Du kommer godt ud af det med [barnets navn]	☐	☐	☐
31. Du synes, at du har en god forståelse for, hvordan [barnets navn] har det.	☐	☐	☐
32. Du føler, at du kan stole på [barnets navn].	☐	☐	☐
33. Alt i alt er du tilfreds med dit forhold til [barnets navn].	☐	☐	☐

Hvor ofte taler du med [barnets navn] om følgende?

	Næsten dagligt	Et gange ugen	par om ugen	Højst en gang om ugen	Sjældent	Ved ikke
34. Hvor ofte taler du med [barnets navn] om hans/hendes skole eller klub?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
35. Hvor ofte taler du med [barnets navn] om hans/hendes fritidsaktiviteter, f.eks. om sport, spejder eller musik?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
36. Hvor ofte taler du med [barnets navn] om hans/hendes forhold til venner eller andre børn?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
37. Hvor ofte taler du med [barnets navn] om hans/hendes fysiske sundhed eller velbefindende, f.eks. om [barnets navn] er træt, mangler søvn, er forkølet eller lign?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
38. Hvor ofte taler du med [barnets navn] om hvordan han/hun har det?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

De næste spørgsmål handler om [barnets navn]s sociale og følelsesmæssige styrker og svagheder. Vi vil bede dig vurdere, om beskrivelserne passer godt, passer delvist eller ikke passer på [barnets navn]. (Strengths and Difficulties Questionnaire)

Du skal blot forsøge at besvare alle spørgsmålene med din umiddelbare tanke, også selvom, du er i tvivl eller synes, at besvarelserne ikke helt giver mening i forhold til [barnets navn]s alder.

39. [barnets navn] er hensynsfuldt og betænksom over for andre, hvor godt passer det?

Passer ikke Passer delvist Passer godt

40. [barnets navn] er rastløst, 'overaktiv' og har svært ved at holde sig i ro i længere tid, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

41. [barnets navn] klager ofte over hovedpine, ondt i maven eller kvalme, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

42. [barnets navn] er god til at dele med andre børn, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

43. [barnets navn] har ofte raserianfald eller bliver let hidsig, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

44. [barnets navn] er lidt af en enspænder, leger mest alene, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

45. [barnets navn] gør for det meste, hvad der bliver sagt, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

46. [barnets navn] bekymrer sig om mange ting, virker ofte bekymret, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

47. [barnets navn] prøver at hjælpe, hvis nogen slår sig, er kede af det eller skidt tilpas, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

48. [barnets navn] sidder konstant uroligt på stolen, har svært ved at holde arme og ben i ro, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

49. [barnets navn] har mindst én god ven, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

50. [barnets navn] kommer ofte i slagsmål eller mobber andre, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

51. [barnets navn] er ofte ked af det, trist eller har let til gråd, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

52. [barnets navn] er generelt vellidt af andre børn, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

53. [barnets navn] er nem at distrahere, mister let koncentrationen, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

54. [barnets navn] er utrygt og klæbende i nye situationer, bliver nemt usikker på sig selv, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

55. [barnets navn] er god mod mindre børn, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

56. [barnets navn] lyver eller snyder ofte, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

57. [barnets navn] bliver mobbet eller drillet af andre børn, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

58. [barnets navn] tilbyder ofte af sig selv at hjælpe andre (forældre, andre børn) , hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

59. [barnets navn] tænker sig om, før han/hun handler, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

60. [barnets navn] stjæler fra hjemmet, i skolen eller andre steder, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

61. [barnets navn] kommer bedre ud af det med voksne end med jævnaldrende, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

62. [barnets navn] er bange for mange ting, er nem at skræmme, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

63. [barnets navn] gør tingene færdige, er god til at koncentrere sig, hvor godt passer det?

Passer ikke 1 Passer delvist 2 Passer godt 3

64. Nu følger nogle spørgsmål om dit samarbejde med [barnets navn]s sagsbehandler og kommunen

	Ja	Nej	Ved ikke
65. Har [barnets navn]s sagsbehandler spurgt dig, hvad din mening er, om beslutningen om anbringelsen?	1 ☐	2 ☐	3 ☐
66. Har sagsbehandleren talt med dig om eventuelle problemer, i forbindelse med [barnets navn]s skolegang eller i hjemmet?	1 ☐	2 ☐	3 ☐
67. Har sagsbehandleren spurgt dig, hvad din mening er, om hvordan anbringelsen skal foregå?	1 ☐	2 ☐	3 ☐

FILTER 5: Spørgsmål 68 og 69 stilles kun til plejeforældre
Hvis Sp. 3 kode 1,2,3,4,5, 7, 8, 9 – gå til Sp. 70

	Ja	Nej	Ved ikke
68. Føler du, at sagsbehandleren har forberedt dig tilstrækkeligt i forhold til [barnets navn]s behov?	1 ☐	2 ☐	3 ☐
69. Har [barnets navn]s sagsbehandler informeret dig om, hvilken økonomisk støtte der gives ved anbringelsen? (kommunen betaler et plejevederlag til plejefamilien samt et beløb til kost, logi og tøj)	1 ☐	2 ☐	3 ☐
	Ja	Nej	Ved ikke
70. Har [barnets navn]s sagsbehandler forklaret dig begrundelsen for anbringelsen?	☐	☐	☐
71. Har [barnets navn]s sagsbehandler forklaret dig anbringelsens varighed?	☐	☐	☐
72. Har [barnets navn]s sagsbehandler forklaret dig, hvilke rettigheder [barnets navn] har under anbringelsen?	☐	☐	☐
73. Har du fået hjælp af kommunen til, hvordan du kan håndtere [barnets navn]s problemer (f.eks. problemer i skolen eller på anbringelsesstedet)?	☐	☐	☐
74. Har du nogen du kan kontakte, hvis der opstår problemer med [barnets navn] (det kan være en kommunal sagsbehandler, en skolepsykolog, sundhedsplejeske eller lignende.)?	☐	☐	☐
75. Har du i de seneste 6 måneder haft kontakt med [barnets navn]s sagsbehandler ved et møde eller telefonisk.?	☐	☐	☐

76. Hvor mange sagsbehandlere har [barnets navn] haft siden første anbringelse?

Én sagsbehandler	☐	1
To sagsbehandlere	☐	2
Tre sagsbehandlere	☐	3
Fire sagsbehandlere eller flere	☐	4
Ved ikke	☐	5

Hvad er navnet på [barnets navn]s nuværende sagsbehandler?

I hvilken kommune?

Hvad er [sagsbehandleres navn]s telefonnummer?

Hvad er [sagsbehandleres navn]s e-mail adresse?

77. Er [barnets navn] hjemgivet (nu, på interviewtidspunktet)?

Ja	☐	1
Nej (slut på spørgeskemaet) TAK FOR DIN BESVARELSE!	☐	2

Hvis ja i spørgsmål 77, gå til spørgsmål 78

78. Nu følger der nogle spørgsmål om dit samarbejde med sagsbehandleren efter hjemgivelsen.

	Ja	Nej	Ved ikke
79. Har [barnets navn]s sagsbehandler spurgt dig, hvad din holdning er til beslutningen om hjemgivelsen af [barnets navn]?	☐	☐	☐
80. Kommunen skal udarbejde en handleplan for barnets hjemgivelse, der indeholder stillingstagen til skolegang og uddannelse, fritidsaktiviteter, venskaber, sundhedsforhold, eventuelle misbrugsproblemer, familieforhold og boligforhold. Er der udarbejdet en handleplan for [barnets navn]?	☐	☐	☐
81. Har [barnets navn]s sagsbehandler inddraget dig i udformningen af denne handleplan?	☐	☐	☐
82. Har [barnets navn]s sagsbehandler tilbudt dig hjælp, hvis der opstår problemer med [barnets navn]?	☐	☐	☐
83. Har [barnets navn]s sagsbehandler forklaret dig, hvorfor [barnets navn] blev hjemgivet?	☐	☐	☐
84. Har [barnets navn]s sagsbehandler informeret om, hvor lang en periode der går fra [barnets navn]s hjemgivelse begynder, til [barnets navn] kun bor i hjemmet?	☐	☐	☐
85. Føler du, at [barnets navn]s sagsbehandler har støttet dig i processen med at hjælpe [barnets navn] med at komme tilbage til fx skole, hjemmet og fritidsaktiviteter?	☐	☐	☐

DET VAR DET SIDSTE SPØRGSMÅL
MANGE TAK FOR DIN DELTAGELSE I UNDERSØGELSEN!

Bilag 4 Spørgeskema til 15-årige unge

Spørgeskema til 15-årige unge om trivsel og udvikling (dvs. besvaret af den unge selv).

BAGGRUNDSINFORMATION

1. Hvad er dit navn? _____

2. Hvem bor du sammen med?

Intv: Hvis den unge bor hjemme hos forældre, skal det afklares, om forældre er adoptivforældre (kode 10,11,12,13) eller biologiske forældre.

Du bor sammen med begge dine biologiske forældre	☐	1
Du bor hos din biologiske mor	☐	2
Du bor hos din biologiske far	☐	3
Du bor næsten lige meget hos din biologiske mor og far	☐	4
Du bor hos en slægtning, uden at de er officiel plejefamilie for dig (fx hos en onkel, tante eller bedsteforælder)	☐	5
Du bor hos en plejefamilie	☐	6
Du bor på en døgninstitution	☐	7
Du bor på en ungdoms- eller efterskole	☐	8
Du bor alene (eksempelvis på kollegium, ungdomsbolig, i lejlighed)	☐	9
Du bor hos dine adoptivforældre	☐	10
Du bor hos din adoptivmor	☐	11
Du bor hos din adoptivfar	☐	12
Du bor næsten lige meget hos din adoptivmor og adoptivfar	☐	13
Andet, skriv hvad: _____	☐	14

FILTER 6:

Hvis spørgsmål 2 kode 1, 4, 10 eller 13 gå til spg 4

Hvis sp. 2 kode 2,3,11,12 gå til sp. 3a

Hvis kode 5,6,7,8,9, 14 gå til sp. 3b

3a. Har du kontakt med den af dine forældre (biologisk/adoptiv), som du ikke bor hos?

- Ja, kontakt med din far gå til sp. 4
Ja, kontakt med din mor gå til sp. 4
Nej, ingen kontakt med den anden forælder gå til sp. 4

3b. Har du kontakt med dine (biologiske/adoptiv) forældre?

Ja, du har kontakt med <u>begge dine forældre</u>	☐	1
Ja, du har kontakt med din <u>mor</u> , men ikke med din far	☐	2

Ja, du har kontakt med din far, men ikke med din mor 3

Nej, ingen kontakt med nogen af dine forældre 4

4. Går du i skole? (Børneforløbsundersøgelsen)

Ja 1

Nej 2

FILTER 7: Hvis der i spørgsmål 4 er svaret nej, gå til spørgsmål 9 hvis svaret ja gå til 5.

5. Hvilket klassetrin er du på? _____

6. Hvordan synes du selv, at du klarer dig i skolen – rent fagligt?

Meget godt 1

Godt 2

Nogenlunde 3

Ikke så godt 4

Ved ikke 5

7. Hvor mange gange har du skiftet skole siden, at du begyndte i skole?

Skriv antal skoleskift: _____

8. Hvor mange dage om ugen vil du sige, at du har haft fravær fra skolen indenfor de sidste to måneder?

Du har slet ikke haft fravær fra skole 1

Du har haft fravær mindre end 1 dag om ugen 2

Du har haft fravær 1 dag om ugen 3

Du har haft fravær 2 dage om ugen 4

Du har haft fravær 3 dage om ugen 5

Du har haft fravær 4 dage eller mere om ugen 6

9. Har en læge eller en psykolog konstateret, at du har et fysisk eller psykisk handicap, (f.eks. problemer med hørelsen eller ADHD)?

Ja	☐	1
Nej	☐	2 <i>gå til sp.</i>
11
Ved ikke	☐	3

10. Hvilket handicap eller længerevarende sygdom drejer det sig om?: _____

11. Er du i det sidste halve år blevet mobbet?

1. Ja, du er blevet mobbet mange gange
2. Ja, du er blevet mobbet nogle få gange
5. Nej, du er ikke blevet mobbet
8. Ved ikke
9. Uoplyst

11a: Har du selv i det sidste halve år været med til at mobbe andre unge?

1. Ja, mange gange
2. Ja, nogle få gange
5. Nej
8. Ved ikke
9. Uoplyst

TEKST 1

I det følgende skal jeg bede dig om at svare på om de beskrivelser jeg læser op, "passer godt", "passer delvist" eller om de ikke passer på dig.

Prøv at besvare alle spørgsmålene så godt som muligt, også selvom du er i tvivl eller synes, at spørgsmålet virker underligt. Du skal svare ud fra, hvordan du har haft det inden for det sidste halve år

12. Du forsøger at tage hensyn til andre. Du tænker over, hvordan andre har det. Hvor godt passer det på dig?

Passer ikke	Passer delvist	Passer godt
1 ☐	2 ☐	3 ☐

13. Du er rastløs. Du har svært ved at holde dig i ro i længere tid. Hvor godt passer det på dig?

Passer ikke	Passer delvist	Passer godt
1 ☐	2 ☐	3 ☐

14. Du har tit hovedpine, ondt i maven eller kvalme. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3

15. Du deler tit med andre (slik, sodavand, blade og lignende). Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3

16. Du kan blive meget vred og bliver tit hidsig. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3

17. Du holder dig mest for dig selv. Du gør mange ting alene eller passer dig selv. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3

18. Du gør som regel det, du får besked på. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3

19. Du er tit bekymret. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3

20. Du prøver at hjælpe, hvis nogen slår sig, er kede af det eller har det dårligt. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3

21. Du har altid uro i kroppen. Du har svært ved at sidde stille og holde dig i ro (arme, ben, fingre, hoved eller krop). Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3

22. Du har mindst én god ven. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3

23. Du starter tit slagsmål. Du kan få andre til at gøre det, du siger, de skal. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3
24. Du er tit ked af det, trist eller lige ved at græde. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3
25. Andre på din egen alder synes for det meste godt om dig. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3
26. Du bliver nemt distraheret. Du har svært ved at koncentrere dig. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3
27. Du bliver utryk i nye situationer. Du bliver let usikker på dig selv. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3
28. Du er god mod yngre børn. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3
29. Du bliver tit beskyldt for at lyve eller snyde. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3
30. Du bliver mobbet eller drillet af andre børn eller unge. Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3
31. Du spørger tit, om du kan hjælpe til, hvis nogen har brug for det (forældre, lærere, børn). Hvor godt passer det på dig?
Passer ikke Passer delvist Passer godt
1 2 3

32. Du tænker dig om, før du gør noget. Hvor godt passer det på dig?

Passer ikke	Passer delvist	Passer godt
1 ☐	2 ☐	3 ☐

33. Du tager ting, som ikke er dine (derhjemme, i skolen eller andre steder). Hvor godt passer det på dig?

Passer ikke	Passer delvist	Passer godt
1 ☐	2 ☐	3 ☐

34. Du kommer bedre ud af det med voksne end med dine jævnaldrende. Hvor godt passer det på dig?

Passer ikke	Passer delvist	Passer godt
1 ☐	2 ☐	3 ☐

35. Du er bange for mange ting. Du er nem at forskrække. Hvor godt passer det på dig?

Passer ikke	Passer delvist	Passer godt
1 ☐	2 ☐	3 ☐

36. Du gør de ting færdige, du er begyndt på. Du er god til at koncentrere dig. Hvor godt passer det på dig?

Passer ikke	Passer delvist	Passer godt
1 ☐	2 ☐	3 ☐

37. Du tror på dine egne evner? Hvor godt passer det på dig?

Passer ikke	Passer delvist	Passer godt
☐	☐	☐

TEKST 2: (38). Nu kommer der igen en række spørgsmål om dig selv. De handler alle om din egen opfattelse af dig selv, ikke om hvad du tror, andre mener om dig. Jeg vil bede dig om at sige, om du er meget enig, enig, uenig eller meget uenig i det, jeg nu læser op.

	Meget enig	Enig	Uenig	Meget uenig
39. Du er alt i alt tilfreds med dig selv. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐
40. Fra tid til anden synes du, at du overhovedet ikke dur til noget. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐
41. Du synes, at du har en del gode egenskaber. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐
42. Du er i stand til at gøre noget lige så godt som de fleste andre. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐
43. Du synes, at du ikke har meget at være stolt af. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐
44. Du føler dig helt uduelig fra tid til anden. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐

45. Du synes, at du er et menneske af en vis værdi, i det mindste lige så værdifuld som andre mennesker. Hvor enig er du i det?
46. Du ville ønske, du kunne have mere respekt for dig selv. Hvor enig er du i det?
47. Alt i alt er du tilbøjelig til at tro, at du er mislykket. Hvor enig er du i det?
48. Du har en positiv holdning over for dig selv. Hvor enig er du i det?

49. Hvilken person, synes du, står dig nærmest?

(Intv: Adoptiv forældre eller søskende kodes her, som var det biologisk)

- Din biologiske mor eller far 1
- Din biologiske bror eller søster 2
- Din stedfar eller stedmor 3
- Anden slægtning 4
- Din plejefar eller plejemor 5
- En medarbejder/pædagog på opholdssted/institution 6
- En ven eller veninde 7

	Ja	Nej	Ved ikke
50. Føler du, at denne person forstår dig?	☐	☐	☐
51. Har I det sjovt sammen?	☐	☐	☐
52. Føler du, at denne person giver dig opmærksomhed?	☐	☐	☐
53. Føler du, at I er tæt knyttet?	☐	☐	☐
54. Føler du, at denne person holder af dig?	☐	☐	☐
55. Er du alt i alt tilfreds med dit forhold til denne person?	☐	☐	☐

Nu kommer der nogle spørgsmål om din relation til din kontaktperson hos kommunen

56. Har du en kontaktperson hos kommunen?

- Ja, og vi taler sammen 1
- Ja, men vi taler ikke sammen 2
- Nej 3
- Ved ikke 4

**FILTER 8: Hvis der svares 1 på spørgsmål 56, så skal spørgsmål 57-62 besvares.
Hvis Sp. 56 kode 2,3,4 gå til Sp. 63**

	Ja	Nej	Ved ikke
57. Føler du, at din kontaktperson forstår dig?	☐	☐	☐
58. Har I det sjovt sammen?	☐	☐	☐
59. Føler du, at kontaktpersonen giver dig opmærksomhed?	☐	☐	☐
60. Føler du, at I er tæt knyttet?	☐	☐	☐
61. Føler du, at kontaktpersonen holder af dig?	☐	☐	☐
62. Er du alt i alt tilfreds med dit forhold til kontaktpersonen?	☐	☐	☐

De næste spørgsmål handler om din hverdag. Hvor enig er du i følgende udsagn.

	Meget uenig	Ret uenig	Uenig	Hverken enig eller uenig	Enig	Ret enig	Meget enig
63. Der er én eller flere, der virkelig prøver at hjælpe dig. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
64. Der er én eller flere, du kan regne med, når tingene går galt. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
65. Der er én eller flere, du kan dele glæder og sorger med. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
66. Der er én eller flere du kan tale med om dine problemer. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
67. Der er én eller flere, der kan hjælpe dig med praktiske problemer, som fx hjælp til lektielæsning eller til at blive kørt til fodbold, lapning af din cykel. Hvor enig er du i det?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Nu kommer nogle spørgsmål om din kontakt med din sagsbehandler

	Ja	Nej	Ved ikke
68. Har din sagsbehandler lyttet til dig i tiden inden, det blev besluttet, at du skulle anbringes?	☐	☐	☐
69. Har din sagsbehandler forklaret dig, hvorfor du skulle anbringes?	☐	☐	☐
70. Har din sagsbehandler forklaret dig, hvor længe din anbringelse skulle vare?	☐	☐	☐
71. Har din sagsbehandler forklaret dig, hvilke rettigheder du havde, mens du var anbragt?	☐	☐	☐
72. Har din sagsbehandler hjulpet dig, hvis der har været problemer med eksempelvis din skolegang, anbringelsesstedet eller kontakten til dine biologiske forældre?	☐	☐	☐

73. Har du i de seneste 6 måneder haft kontakt med din sagsbehandler ved et møde eller over telefon?

Ja, flere gange	☐	1
Ja, en gang	☐	2
Nej	☐	3
Ved ikke	☐	4

74. Hvor mange sagsbehandlere har du haft siden din første anbringelse?

En sagsbehandler	☐	1
To sagsbehandlere	☐	2
Tre sagsbehandlere	☐	3
Fire sagsbehandlere eller flere	☐	4
Ved ikke	☐	5

Hvad er navnet på din nuværende sagsbehandler?

I hvilken kommune?

Hvad er [sagsbehandleres navn] telefonnummer?

Og e-mail adresse?

75. Er du flyttet hjem efter din sidste anbringelse?

Hvis IP primært bor hjemme hos sine forældre eller sin værge, så skal der svares 'ja'. Hvis IP primært bor andre steder, eller ikke har nogen fast bopæl, så skal der svares 'nej'.

Ja

Nej (slut på spørgeskemaet) TAK FOR DIN BESVARELSE!

Hvis ja, gå til spørgsmål 76

	Ja	Nej	Ved ikke
76. Har din sagsbehandler lyttet til dig i forbindelse med beslutningen om, at du skulle hjem og bo igen?	☐	☐	☐
77. Har din sagsbehandler lyttet til dig, i forbindelse med dine ønsker i forhold til din skolegang og fritidsaktiviteter, når du kom hjem?	☐	☐	☐
78. Har din sagsbehandler lyttet til dig, hvis der opstod problemer, efter du var kommet hjem?	☐	☐	☐
79. Har din sagsbehandler forklaret dig, hvorfor du skulle hjem?	☐	☐	☐
80. Har din sagsbehandler forklaret dig, hvor lang en hjemgivelsesperiode der skulle gå, det vil sige fra hjemgivelsen begyndte, til du kun boede hos dine forældre?	☐	☐	☐

81. Er du gode venner med andre unge, der er anbragt eller har været det?

Ja	☐	1
Nej	☐	2
Ved ikke	☐	3

NU ER INTERVIEWET IKKE LÆNGERE

MANGE TAK FOR DIN BESVARELSE AF SPØRGSMÅLENE!

VIDEN **VELFÆRD**

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD